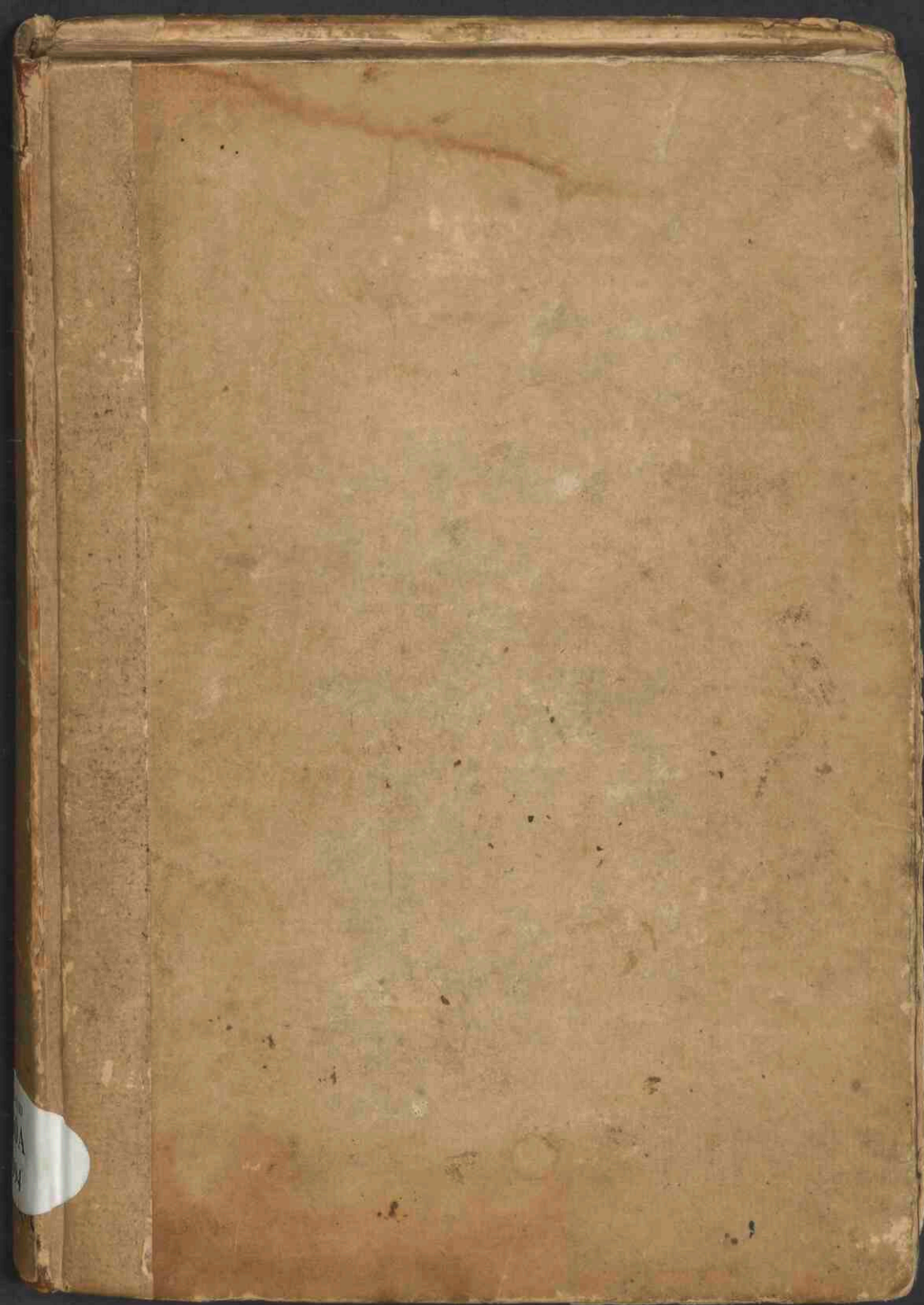


De warachtighe fabulen der dieren

<https://hdl.handle.net/1874/461540>



1964/
109

E. DE DENE

~~ADRIANUS GILLES~~

III. A 131

Rar
PKY
Dene
I

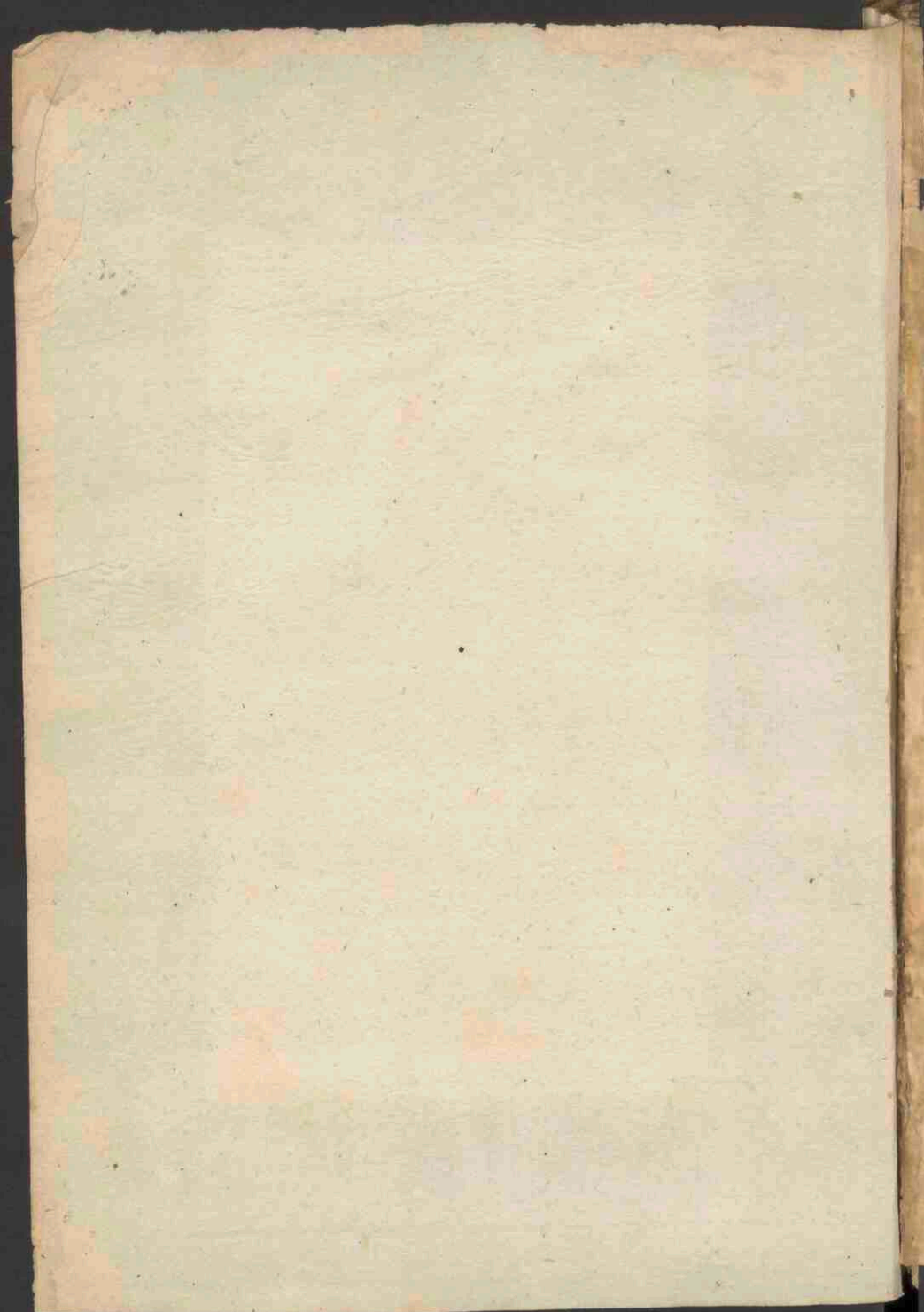
Dene, E. de

De VVarachtighe Fabulen der
Dieren,
Brugghe, 1567

*Dieren

Fabel

KUNSTHISTORISCH INSTITUUT
DER RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
AFDELING KONINKLIJKE



DE VVARACHTIGHE FABVLEN DER DIEREN.

Pſalm. 8. 4. 7.

Ghy hebt de meſſen ghemaect een Heere ouer dijn wercken
Hem makende onderdaen alle dijngh dat wy mercken
Als de Voghels der lucht, midtſgaders al het Vee:
En oock alle dat zwemt int water of de Zee.



Met gratie ende Preuilegie.

Den constrijcken Hubrecht Goltz, vermaert
 Schilder, Antiquarius, ende Historiscrijuer,
 weynscht Marcus gheeraerts Schilder
 gheluck ende zalicheyt.

Doe vvel dat zommighe van
 dees Fabulen ghemeen zyn in alle sprakē
 Hubrecht ionstighe goede Vriendt, nochtans
 hebbe ick V. L. hier wat nieus meenen te pre-
 senterene, sonderlijnghe angaende de Figuren, die (mijs
 wetens) noyt met zulcker narslicheyt en aerbeyt int licht
 ghecommen en zijn: Ten anderen, en waren zy noyt
 meer in Vlaemsche ofte Nederlādsche dichte wt-ghestelt,
 noch verciert met schriftelicke Sententien en leerijnghe,
 die met dees warachtighe Fabulen ouer een commen.
 Oock zijnder eenighe toe-ghedaen by den Poëte, die noyt
 (dat ick emmers weet) ghedruckt en waren: Waer af ick
 V. L. ende goede verstandighe ooren late oordeelen, maer
 soo veel alst myn aerbeyt aengaet, hoe wel hem die gratie
 ghebreekt die Apelles buten ander Schilders zyn werck
 conste gheuen, nochtā zuldy die int goede nemen (belie-
 uet v) Want ick daer mede niet de Meesters in onser conste,
 maer de Leer jonghers ende andere beminders oock hebbe
 willen dienen ende behaeghe: De welcke inde Fygueren
 ofte Rhimen, ofte oock in beede hēlieden sullen (hope ick)
 vermaken, ende somtijts den tijt ouerbrijnghe, in plaetse
 van ander ijdelheyt te ghebruucken. Vaert wel:
 Te Brugge, desen 18. van Iulius, Anno 1567.

Comt ghi menschelick Dier, naer Gods beelde gheschepen
En van de Beesten leerd, hoett met de weereft staet:
Hoe men recht leuen sal, daert al in es begrepen
Wat men anhanghen moet, en schuwen sal voor quaet:
En schaemt v niet hier an te nemen goeden raet
Mer wile v schamen eer te leuen so beestelick
Dat v een Heydensch mensch verre te bouen gaet:
En dat ghi weerefts zijt, maer hy leefde gheestelick.

¶ Dees Fabulen (tis waer) sijn oudt ende ghemeene
Maer nochtans excellent, gheleerdelic ghemaect
Ende vol zins oft verstandts, dus en achtse niet cleen
Lett op de schorste niet, maer e binnenste wel smaect,
Ist dat ghi somtijts zijt an v schorst heyt gheraect
En zijt daerom niet gram, maer betert meer v leuen
Om dat v dicmael sloort, e zegghen der waerheyt naect,
Zoo words v e woormcrut met wat suuckers ghegheuen.

¶ Comt ooc willic hier ghi Schilders ende Clercken
In dees waerande schoon, der beesten afghemaelde
Wiens natuere en saetsoen, ghi hier sult moghen mercken
Zoo leuende wt-ghebeeldt, datter ooc niet en faeldt,
Ia selfs het spreken niet, dus den werckman betaeldt:
Van zijn groot schoon labuer, met danckaerheyt en eere,
En blameret doch niet, ick neme hy ergbens diwaeldt:
Niet en isser vulmaect, dan alleen God den Heere.

¶ Vlaamsche Poeten vroed, hier hebby v patroonen
Van menich vreemt saetsoen der dichten excellent
Verciert (zoo ghi muercht zien) als Conincklicke croonen
Met sententien ooc, en menich Ornament:
V dees Fabulen gheel van buten ghewende
Liever dan alt gheraes van veel Poetsche dichten,
Die de menschen (cylaes) tot quaden diligen:
En die van selfs cranc es, noch laex om meer ontsichten.

T'oudtste is t'beste.

A 2.

Voorzienighen raedt.
Roofheyt wederstaet.



Luce. 11. 21. 22.

ALs een sterck ghewapent voorzienich man
Zijn voor-huus bewaren en vrijden can
Zoo blijft alle dat hy bezit met vreden:
Maer es daer een ouercommende dan
Die stercker es, en verwindt zyn clouckheden
Hy neemt hem al zijn wapenen ter steden
Op welcke hy hem betraude met moede vrij:
En deelt zijnen roof wt, naer crijch sche zeden,
Dus eick waecke en naestich op zyn hoede zy.

Basiliscus ende het Vwezel.

Basiliscus Serpent sel/en onghenadelich
Leelich moordadelich/
Bedreft de boomen/cruuden/en de lucht altoos
Dooz syn erch veruyn/alle dijnghen zeer schadelich/
Ende doodt met syn ghezichte verradelich
Andre Serpenten zeer veninich ende boos/
Het spuerde een Wezelkin d'welck was subtyl en loos
En meendet te dooden oft gheel te verslinden;
Maer t'Wzelkin doem noch vlooden een houcchin koos/
Dacht/men moet hem by den vyandte ghewapent vinden/

En Wezelkin ghynck hem voor al wapenen met rute
Zeer sterck van virtute
Om hem teghens het venijn te houden vastlant/
En doem came zeer clouck van syn hollekin wte
Ende leuerde het Basiliscus steydt voor d'handt:
Als t'Serpent dit roock vloode an eenen ydcant
En vanden rucck des cruuts hadt gheborsten bynaer;
t'Wzelkin omringhde hem/ ende bleef constanc/
Elen partie voorzien/ valt de groote te ywaer.

Inghelijcx sal oos yghelick zijn op sijn hoede
Tallen ieghenspoede,
Om sijn vyanden te moghen wederstaen
Hem wijselic beraden, met coelen moede
Eer hy daer ieghens (op datt hem valle te goede)
Iet sal aenghaen,
Lieuwer langhe bepeynsen, dan te baest ghedaen.

Zeet wijselick doorpeynst
Ieghetis die zijn gheveynst.



Math. 7.

VAn de valsche Propheten wacht wel v zinnen
In al v beghinnen,
Die in schapen cleeders, v gheveynst commen bij
En nochtans grijpende Wulfuen zijn van binnen
Haer eyghen ghewinnen,
Tot des anders schade en schande zoucken zij
Maer de zulcke en zijn van de plaghen niet vrij
Want diese meenen hinderen in alle weghen
Daer af werden zy alder eerst ghesleghen.

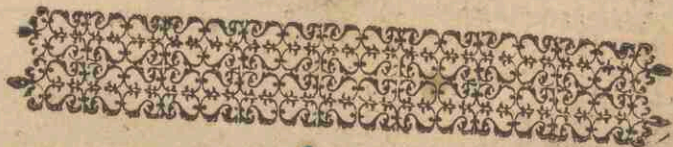
Den Leeu ende T peert.

7.

Den Leeu vandt een Peert in het groene gras
Twelch hy om vllinden cam valscheleick dringhen
Hy zeyde dat hy een Medecijn Meester was
Die alle queetsueren ende ziceten ghenas:
Dus quellen v (zeyde hy tot T peert) eenighe dýnghen
Ich sai v wel helpen/ en te beene brýnghen
Want my dýncht oock dat v yet lett ofte deerdt/
Onder tusschen dacht hy/ Mach ick v dus besprýnghen
Ich sai v býten/ ofte den hals af wrýnghen:
Pluymstrýckers die en zyn niet hoorrens weerd.

Ich verblýde my (sprack T peert) medecijn Meester goet
Dat ghy rechts te passe comt ter causen van desen
Want ich hebbe daer een doome in myn achter voet
Ich bidde v wilt my daer af terffont ghenesen
Den Leeu slooper naer/ T peert heeft tbeen opgherefen
En gaf hem voor t'hoofst eenen smuts soo herdt/
Dat den Leeu durzelde/ en verloos schier zyn wesen:
Met schade en schande men dickmaels Meester werdt.

Sghelijcx zommighe menschen van buten ghelaten:
Datse Vrienden sijn, onder een statelic cleede
Ende sijn dood-vyanden die t' huerder baten.
Heymelic zoucken te doene groot leedt.
De ghuene die sijn openbaer vlyandt weet,
Macher hem vooren hoeden en wachten:
Wetenschap gaet voor natuerlicke crachten.



Met dat God wil gheuen,
Zalmen danckbarich leuen.



Ioan. 3. Psalm. 18.

EEn mensche dié mach niet hebben ontsaen
Ten wert hem van den Hemel ghegheuen:
Zijt te vreden met v gratien zaen
Looft ende danckt den Heere zonder afgaen
Want d'ondancbaere sullen werden verdreuen:
Als de dancbaere van God sullen zijn verheuen,
En gherust leuen.

Den Paeu ende Nachtegale.

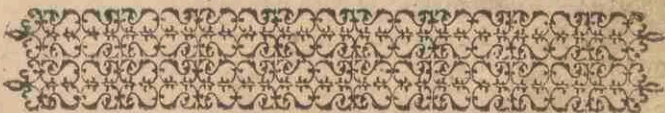
9

DEn moedighen Paeu staende in grooter courage
Doende hommage
Der Goddinuen Juno wien hy is toegheschreuen
Belaechde al was hy schoon van plumage
Dat hem twel zynghen niet en was ghegheuen:
Maer dat den Nachtegael meest was verheuen
Souen alle Voghelen midts synen zoeten zanch:
Dies hy daerom de Goden heeft bekeuen/
Van d'onbekende behaeldinnen zelden danch.

Juno heeft den Paeu daer op gh'andtwoozt
Dat hy van nu voort
Met zulcx hy hadde zoude wesen te vreden/
Want al was den Nachtegael gheerne ghehoort
Hy en hadde niet van des Paeus aerdicheden:
Ende elck heeft (sprack hy) syn gauen met reden/
D'een heeft die d'ander dese excellentie/
D'een is beleest/en d'ander onbesueden/
D'een is plomp/d'ander subtyl van inventie.

Inghelijcx zyn van God ghestort alle gratien
Onder veel natien
Tot haer onderhout
Elck sal met de zyne (zonder murmuratien)
Te vreden zyn, God dancken menichfout.

B



Gheen so slicht gh'ingiet,
Die nergens toe dient.



Eſai. 33.

Die zijn Broeder verſmaedt in zijnen ſtaet;
Hoet met hem gaet,
Sal van de Heere oock zijn veracht:
Die zijn ooghen op de verachte ſlaet
Haer werck ontfaet, al iſt in de daedt,
Van cleender cracht,

Alzo den Leeu in een wilde contreye
 Sprechte een Armepe
 Daer die viervoetighe Dieren gheropen waren/
 Zijn zy ghecommen door berghen/dal en valeye/
 Om hem by te staen als goede dienaeren:
 Hy vertooghde hemliken daer in het vergaen
 Dat hy voozen nam te leueren strijt
 Ieghens de Moghelen/zonder eenich sparen
 En wildet al waghen om t'ghemeen profijt:
 Goede regierders syn oozbooslich alijt.

Dit opstel heft hemliken zeer wel behaeght
 En doen was den Leeu vanden Beer ghevraeght
 Wat de traechteit vanden Esel/en de verwacrhede
 Vanden Haze diemen so lichtelich iaeght
 In sulck een Armepe zou doen: ofte dede:
 Den Esel (zey den Leeu) can niet syn gheschal mede
 Tot vechten verwecken/en den Haze niet moe
 Sal onse Gode zyn in d'een en d'ander stede:
 Want daer en is niet soo schu/ ofte traech van lede/
 Ten dient erghens toe.

Zoo ist van sommighe menschen afonstich
 Die de simpele versmaden en alom verstecken,
 Om datse zijn plompsinich en onconslich
 Oft en weten niet van eenighe loose treken.
 Maeral wetender sulck an vele ghebreken
 En d'afonstighe huerlier weluaren darde
 Werden van ander ten dienste leghardt,
 En sijn haer veel wardt.

B 2.



Ledighe zinnen,
Veel quaets ghewinnen.



Prover. 19.

VAn alle quaet es ledicheyt moeder oft beghin
 Brijnghe traechledich slapen in
 Een ledighe ziele sal hongher lijden
 Bemindt dan den slaep te gheene tijden
 Op dat v aermoede niet en brijnghe in druck:
 Want een ledighe handt naect ongheluck,
 En zoo langhe ghy blijft in ledich ghemack,
 Zieckte, aermoe, ghebreck, schuulen onder v dack,

En Coe staende te vettene int groene
 Met eten en ligghen passerde den tijt/
 Daer den Osse moest slaen auendt en noene
 Treckende den Plouch/en wasser yet te doene
 Dat aerbeyt was/moest doen zonder respijt:
 De Coe (300 3p te stalle comen) dede hem veruijt
 Dat hy was d'ellendichste beeste vande stallen/
 Ick ben (300 3p) weeldigher dan ghy zijt:
 Wan ick ete en drijncke wel/en doen niet met allen.

De Coe aldus gheuet zijnde/wiert ten eynde
 Ghecoort wech gheleedt om te slane ras
 Den Osse die ziende/alsdoen wel bekende
 Dat hy (die hem tot slaen ghewende)
 Veel gheluckigher dan het Coeyken was:
 Ick bliue (zeyde hy tot haer) op dit pas
 Leuende en staey/al moet ick weelde deruen:
 Maer ghy gaet steruen v en helpt wee noch gras/
 Leue met aerbeyt leuen/dan weeldich steruen.

Insghelijcx varet oock met de gone
 Die alderley weelden zijn ghewone
 Zij meenen zoo bliuen,want om de doode
 (De welke is der sonden eyghen zone)
 Dijncken zij niet,al waer wel noode:
 Te wijlent eeds de Slave gherustelick zijn broode.

B 3.



Men moet wel zien en verstaen,
 Waer af men ghiften sal ontfæen.



Eccle. 35.

V Vilt den alder hoochsten naer zyn gifte gheuen
 D'offerande des rechtueerdighen erbaer:
 Is anghename, en eenen Rueck verheuen
 Zoet bouen schreuen
 Voor d'aenschijn des alder hoochsten voorwaers
 Wilt gheen quade gauen hem offeren, maer
 Die zuuer zijn en claer.

Jupiter heeft een maeltijt seeste ghehauwen
 Daer toe hy noodde de Goden mannen en vrouwen
 En op dat te bet de seeste verchiert syn mochte
 Dede alle ghedierde comen in hure aenschauwen
 Elck dier cam en daer syn presentatie brochte
 Zoo hem best dochte/
 T'serpent ter seesten oock binnen gherochte
 Heeft daer een roode hoose willen presenteren
 Maer Iupiter kennende t'serpinch ghedrochte
 Dat niet en zochte:
 Hy en wilde giste ofte gheue niet accepteren
 Die niet welcomen syn laetmen voorby passeren.

Iupiter heeft ghesproken dus ouerluidt
 Alle ander presenten syn my zeer bequame
 Maer t'serpents giste hoe lustich in virtut
 En es my gheenens lief of anghename:
 Ter behoorde niet mijn vrienden eerzame
 Datmen van qua Serpente t'ontfanghen begheert
 Want groot bedroch/hinder/schade/en blame
 Schuylter meest onder dwelch heymelich deerde
 Zulck ter seesten comt met eenen quaden steert.

Sghelijcx de ghueue die onder goeden schijn
 Met een hoochmoedich berte, vol heymelicke zonden
 Gode den Heere yet offerende zijn
 Haer offerande en is voor hem niet goet beuonden.



Liefde int ghelaet,
Is niet zonder daedt.



Ephef. 6. Collo. 4. Eccle. 7. c. 23.

GHy Heeren doet v dienaers ghelijck en recht
Wetende dat ghy hebt een Heere int eeuwich leuen
Laet v dreeghen, hemlien niet te veel oplecht:
Maer houdt maete, en wilt elck tzijne gheuen,
Want al zijdy nu Meester, en hooghe verheuen,
God (die alle gherechticheyt sal loonen)
Die en is gheen wtnermer van perfooren.

En Joncker had onder andre eenen quaden hondt
 Die bouen alle andere wiste den vondt
 Als hy ionck was om dapperlick twild t'angorden
 Hy ghyncker mede wt op eenen moozghenfondt
 Maer syn beenen waren gheheel traech gheworden:
 Een hert wierter opghedaen / maer als d'ander pozden
 Midts crepelheyt / was niet tot loopen gheneghen /
 Den hert ontrochte / dies wiert hy niet voeten ghetoorden
 Den ouden hondt / van syn Meester vul ondegghen.
 Dat de natuere breecht en veroudt / wie macher teghen?

Den Hondt hem vjndende onredelick ghesmeten
 Dooz syn eten /
 Sadt dat hem syn Meester t'ghebreck zou vergheuen
 Midts d'oude en langhe dienst / oock zoude weten
 En niet vergheten
 Dat hy beter ghedaen hadde in zijn ionghe leuen:
 Eylaes (vaste D'hondt) ick zie nu watter is bedreuen
 D en behaeght niet dan daer af comt proffijt /
 In mijn ionckheyt hebby my eere toe ghescreuen
 Nu achter bliuen:
 En in d'oude ghij my verstekende zyt /
 De vziendtschap in voorszpoet duert maer cleenen tijt.

Zoo siemen daghelicx oock gheschieden
 Onder Edel, onedel, en poorters lieden
 Zoo langhe zij van haer dienacrs dienst verweruen
 Zalmense touven, en schoon ghelaet bieden,
 Dus elck zie toe, voor zijn bedreuen
 Want sheeren dienst dat en es gheen eruen.

C



Wilt voor de grijpende zwermen.
D'onnoofele bescheimen.



Eſai. 9.

G Heweldighe roouijnghe es miſpreſen
Ende r'cleet van alzulcke ghiers
Met bloet ghemijngheit, ſal verbrant weſen:
Ende werden ſpijſe des viers.

Houdt op van te doene eenich quacs
Ende wel doet,
Met v oordeelen rechte duere gaet
Den drouen byſtaet:
Doet de weefen recht, zoo zijdy vroet.

DEn hantich ghier/ ende Wuywe/ hadden vermeten
 Jongh kiecken vleesch eten
 Dies zy beede wylloghen/ als wild van aerde
 Zy zaghen een kickenkoye/ daer onder was ghezeten/
 D'henne die haer kieckkens zeer wel bewaerde
 En van dees vyanden haer niet en vervaerde:
 Want zy en costen daer niet comen ontrent
 Zy zaghen haer leedt/ d'welck hemlien bezwaerde
 Maer niemant noch by te comen hem assaerde:
 Maer elck hem spaerde/
 Men voorzienighe wakte men de zoozghē kent.

D'henne ghewaer werdende dees partijē
 Bereedde haer tot strijē
 Haer koope omringhende zonder afgaen
 Haer kieckkens hieldse by een/ wistse te mijē
 En alst nootd was/ heeftse onder haer vlecken ontsaen
 De vyanden hieldse in d'ooghe zonder verlaen/
 Zy boodse den beek met zeer cloucken moedt
 Wat bespieters mochten ieghens haer opstaen
 Daer wiert niet mis daen:
 En waren zoo beschermt van teghenspoedt
 Ooghe int zeyl hebben is meer dan de schippers goet.

Zoo salmen oock met voorzienighe neerslicbeden
 D'ouwoofse weeskens doen alle bystande
 Haer beschermen voor diese gheerne onrecht deden:
 En bewaren in vreden,
 Ieghens de loofghierighe grijpende hande.



Wandelt wijsfelijk ontrent,
Die ghy niet en kent.



Deutro. 5. Psal. 24.

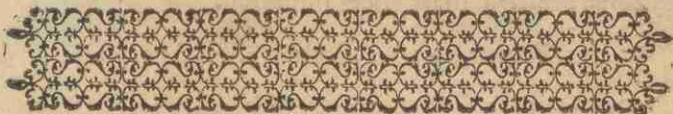
Zijt ter rechter noch slijncker handt niet gaen, maer
Wandelen door den wech openbaer
Die D'heere heeft gheboden, op dat ghy moecht leuen
En op dat v wel gheschiede voorwaer
En de daghen dijns leuens moghen daer naer
Verlanght werder eenpaer,
Int landt uwer bezittinghe verheuen:
Want Sheeren wegghen zyn vul paeys en vrede,
Barmherticheyt ende warachtichede.

Den Vos ghijng wt om een proye naer zijnen aert
 Zach van verre den Leeu dies hy de vlucht nam
 Als van een leelich dier/ want hy was verbaert/
 Maer als hy den Leeu anderwerf int ghemoete cam
 Vande hy hem niet so quaet nochte gram:
 Nochtans heeft hy hem van verre maer ghegroet
 Want zulck (dachte hy) gaet dicmaels stil als een Lam/
 Diemen wel te tijlich/ en schadelich ghemoet.

Den Leeu cam den Vos noch eens ofte tweemaal ontrent
 Doen wiert hy lancx om min bevreesst naer t betamen
 Midts dat hy hem lancx om bet heeft ghekent
 Ende als zy doen elck anderen noch naerder camen/
 Zoo versloutte hem den Vos/ zonder vreesen oft schamen
 Hem aen te spreken als van ghelicken zinne:
 Ende zy caemen daer naer dicmaels te zamen
 Men zept wel dat ontkennesse/ maecht onminne.

Sghelijcx die hy ghewoonte met groote lien verkeeren
 Met der tijt zij daer aen vriendschap hauen
 Diese eerst vreesden, achter aen minnen en eeren:
 Want de ghewoonte leert alle dijngz zoo wy aenschauen
 Men sal niet schuwen, diemen mach betrouwen.

C 3.



Niemant sal in zijn ghenzen,
Onzeker zaken begharen.



Eccle. 14. Iob. 20.

DE ooghe der ghierighen is onversadich
Als hy schoon heeft datmen mach begheeren
Zoo en sal hy dat (als gheel onghestadich)
Zelue bezitten, maer gheel onbeeren.

Prouer. 23. Eccle. 5. Apo. 3.

OM rijck te zijne en aerbeyt niet
Maer stelt v verstandt mate ter dueght
Ende naer de rijckdom doch niet en ziet:
De ghuene die ghy niet hebben en mueght
In onrechte bezittinghe niet verhueght.

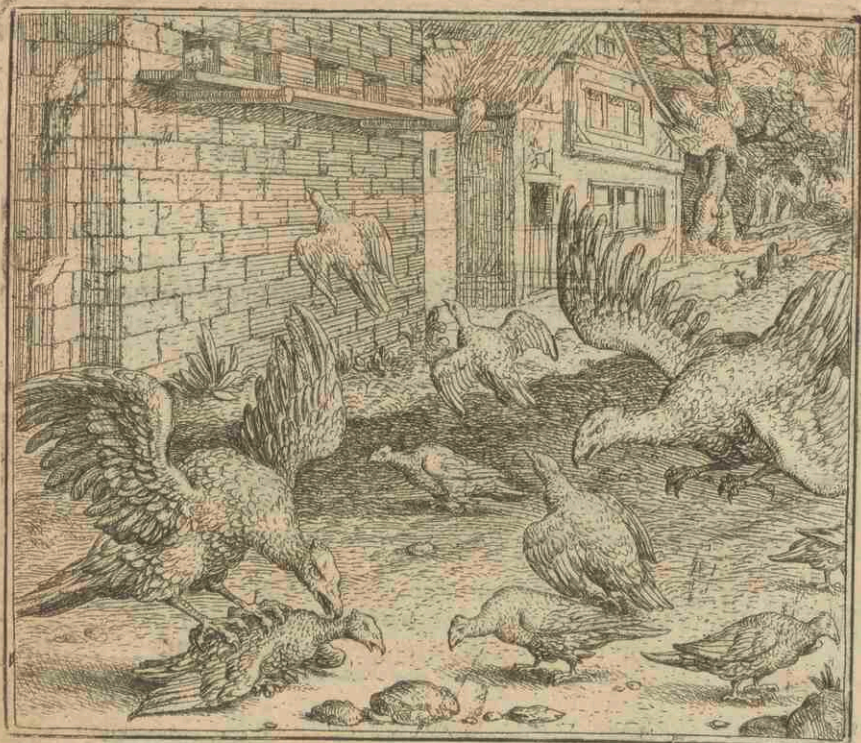


En hondt met eē stick vleesch/ dwelck hem stondt diere
 Waende maken chiere
 En droucht in zyn muile/ al wast wat zwaer/
 Passerde een plancke ouer de schiere
 Daer de zonne int water schein schoon en claer
 E stick vleesch gaf een schaarwe aldaer:
 Den hondt dit ziende/ meender naer slocken
 Ende twee slier vooz een hebben/maer
 E vleesch ontviel hem/ en hy zachter naer/
 Zulck verwacht twee vooz een/ en verliest bee de brocken.

E hy en hadde anders hoe hy wilde schrauen
 Gasten/ huilen/ quicsteerten/ hy moest duer drauen
 Hoe gapende dat hy oock den hongher iough
 Was hy dorstich verhit/ hy mocht hem lauen
 Want daer zijn vleesch bleef was drinckens ghenough
 Hy zach van verren de brocke die hy ionste drough
 Maer hy en conste hem daer mede niet spisen
 Om loopen hem niet zeer den pensack verwough
 Dies mocht hy onghcladen rasch e huuswaert bysen.

E Alzoo varen meest de ghulsighe menschen
 Die ghenouch hebben om haer onderhaut:
 Want te wijlen zij veel zaken willen en wenschen,
 Verliesen sij dat sij hadden, en werden benaut
 Dus elck boude dat hy heeft, op dat hem niet en raut.





Eccle. 25.

E Endrachticheyt der Broederen, de liefde daer naer
Elck met zijnen naesten, ende bouen desen
Man ende Wif met elck anderen eerbaer
Een in een paer:
Wel ouer een draghende voorwaer,
Dese zijn voor God, en den mensche ghepresen.

Iere. 2.

Z Ouckt de vrede vander stede
Met die v mede, zijn,
Want die goede vrede:
Sal hulieder vrede, zijn.

De Duuen daghelick hebbende oorlooghs strijdt
Iegghens de Wurve die hemlieden benijdt
In ewigher tijdt:

Nen een vroemer voghel secours ghinghen zouchen
Op dat zy daer iegghens mochten wesen bezijdt
Met eenen trop wijdt
Zijn totten Hauick ghebloghen met een verclouchen
Begheerende dat hy zoude willen rouchen
Varen Conijck te zyne twelck hy heeft ghedaen/
Doende syn intrepe vlooch wt in allen houcken
Heeft gheen vande Duuen in gracen ontsaen:
Die hem ondernanich stelt moer te wille staen.

Nietmîn dan datse de Wurve wilde vervolghen
Es den Hauick partielick den Duuen bedeghen
Veel gheuangen ontpluunt ende vleesch verzwolghen/
Hy en lieter gheene vru/ te gheenen weghen
Nochtans als Conijck behoorde zijne gheneghen
Om hemlieden te beschermen/en thouden in vrede
Esfer gheel contrarie gheuallen tsegghen
Meer gaets doende dan huerlieder vyandt dede
Dit ziende de Duuen/ met leedtsaemhede
Hebbent beclaecht/en bekent veel lieuer ter noot
Oorlooghschen strijdt ghedooghen en lijden mede
Dan van andere lijden ouerdaet groot:
Honghereghe vliegghen die bijten totter doot.

Zoo hebben oock d'onnosel altijts ongheluck
Voor een lettel verblijden, lijden meest ongheluck
Esfer paeys binnen t'slands, vrende commense beroeren,
Vp risfende tzaemen, elc crijchter wt syn pluck
D'cen versloeyt metten oorlooghsche tamboeren,
D'ander iegghens haer eyghen landtzaeten rumoeren.

D



Ieghens des noodts tijt,
Wel zoorchvuldich zijt.



Eccle. 9.

Nærstich wilt wesen t'allen saeysoene
Al wat v voor handen comt te doene
Doet dat vroyelicken t'uwer noodt:
Gaet dan met blijdschap eten v broodt,
En drijnet uwen wijn met goeden moede
Zoo suldy bewaerd't zijn van ieghenspoede.

Prouer. 28.

Die oeffent zyn Acker, als tot aerbeyt wacker
Sal hebben broots ghenouch:
Maer wie ledich gaet, sal met ellende quaet
Vervult wesen vrouch.



En groot ghecrick vā Mieren an tswaters stroom
 hadden neerstich huerlieder Eufst in ghedaen
 Logierende ghesparich in eenen hollen boom
 Daer zijnde wel voorzien van goet terwen graen:
 Eer dat zy den Zomer voorby lieten gaen/
 Op dat zy inden winter daer by mochten leuen
 Den Crekel cam derwaerts al springhende zaen/
 Die (duer noode) gheerne hadde wat in gheweuen:
 Die niet helpt bezueren salmen tzoete niet ghueuen.

Den Crekel hiesch van de prouande een deel
 Want van hongher ghevoelde hy zeer groot lijden:
 Maer de Mieren ontseyden hem dat gheheel
 Ende en creech anders gheen troostich verbljden
 hem vraghende/ wat hy te zomers tijden
 Meest hadde ghedaen/ ofte te doene plochte:
 Hy seyde int Cooren hieldt ick mijn bezijden
 Daer ick zoorgheloos minen tijt ouerbrochte
 Om den winter dacht ick niet/hoet varen mochte.

Wy sullen als de Miere zoorghe draghen
 En te wijlent wy hebben t'zomers behaghen
 Dats inde Ioncheyt, noch sterck synde en groene,
 Zullen ieghens den winter, dat syn d'oude daghen:
 Eer wy andere claghen, ende hebben van doene,
 Neerstich zijn om ons, en andere te voene.



Wat baet schoonheyt triumphant,
Zonder wijsheyt of verstandt.



Sapient. 13.

Alle menschen, hoe goet dat zy oock schijnen
In de welcke Gods kennisse niet en is vonden
Zijn ydel zonder vrucht, t'allen termijnen:
T'zyn gheschilderde grauen binnen vul zonden
En wilt niet oordeelen, t'eenighe stonden:
Naer t'inwendich wesen en ghelaedt
Want wat zoo dicmaels goet schijnt, is anders quaet.

En Wulf ten huuse van een Seelde sujdere
 Zach veel ghesneden Seelden en Imagen
 Daer hy vuercht in schiep, ghee in weelden blydere
 Ende onder ander schoone personagen
 Nam hy daer een vande mans visagen/
 Zeer conseliclyc en wel ghemaect naer d'leuen:
 Welck hy keerde en wende aenzach de cieragen
 Met alle syn aerdicheyt hier beueuen/
 Dies heeft hijt ghepresen en zeer verheuen
 Van goet faetsoen/ schoonheyt/en grootte niet min
 En ten eynde heeft hy hier op dit slot ghegheuen:
 Thooft is schoone/ende wel naer mynen zin/
 Maer wat bactet/ daer en streckt niet med' allen in.

Alfoo vindtmen daghelicx vele menschen
 Die wel schoon voort doen, als zijn puppen gh'eerdt
 En hebben van buten al datmen mocht wenschen
 Zij schijnen wijs, goet, ende wel gheleerd,
 Maer alsincse duermerct, ende daer mede verkeerd:
 Men vjnditer niemant thuis, al zoud ment niet meenen
 Tzjn ydel hoofden, blocken, houten, en steenen. D 3.



Als t'ngeluck comt vanght,
Niet ydelick verlanght.



Pfal. 36. 2. Eccle. 19. 2.

Hoopt inden Heere, en goetheyt doet
Ghy die op d'arde zijt wonachtich,
En in zijn rijckdom en milde goet
Zuldy ghevoedt werden crachtich:
Die de cleene dijnghen (al zijnse onmachtich)
Duer ghiericheyt, dwafelick versmaen:
Die sullen allen s'kins af-vallen en vergaen.

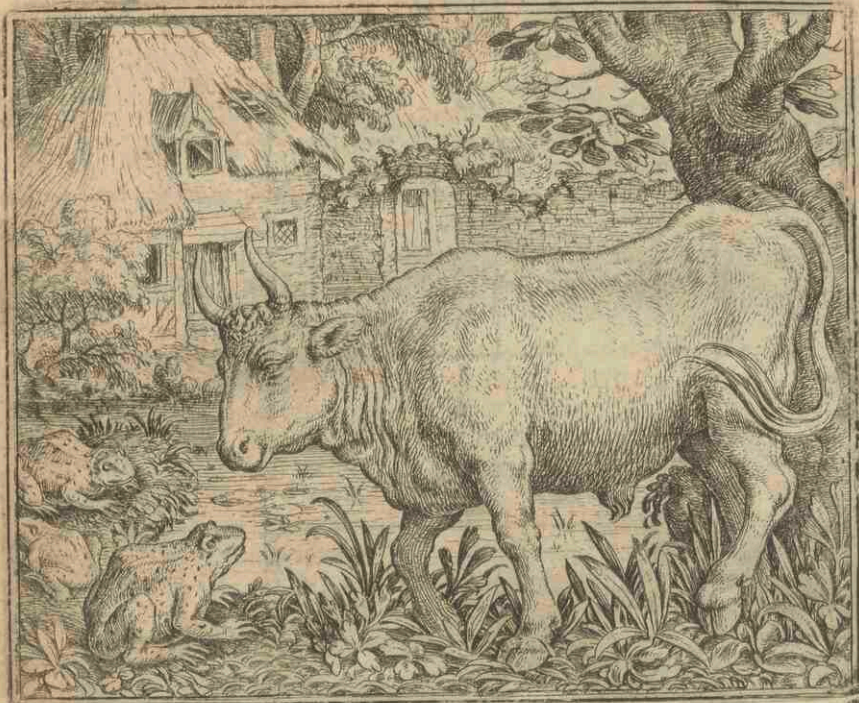
En Voghelaer hadde een bzeet net wt gheleyt
 En meende te vanghen Voghelen planteyt
 Heeft den vloer wel ghespijst t allen plecken
 Maer al cammer een deel in/ t was verlozen aerbeyt
 Ten docht hem niet ghenouch/ hy en wildet niet toe trecken/
 Al cammer noch meer toe/ t was al maer een ghecken:
 De Voghels vloghen wt en in haer ganghen
 Hy meender laey om meer bumen te uecken
 In zijn strecken:
 En stroyde dicmaels zaet wt met groot verlangen/
 Beter een Voghel in d'handt, dan vele noch te vanghen.

Aldus verbeydende goede auontuere
 Zijn zaet wiert gheten/ en brochte den dach duere
 Nochtans hoopte hy te crijghen een groot vueghel ghetal/
 Hy hadde t'net eens vul, maer hy gaffe cuere
 Hy dacht, wil ick/ia/neen ick/ris noch onghenal/
 Was zoo dwaes en mal:
 Dat huse liet vliegghen/maer hy docht ick sal
 Deerste dier meer comen/trecken inde clijncke:
 Den auondt viel/hy trackt alst vervloghen was al/
 Ende vandt alleen int net een Distelvijncke
 Die zijn gheluck verzwijmt/die heeft dobbel misjncke.

S'ghelijcx varen vele ghierighe Lieden
 Die t'gheluck onachtsamelick laten varen,
 Meenende hemlieden sal wat beters gheschieden
 En crijghen nochtans niet, dan groot bezwaren
 Wel bemlien die haer gheluck ga-slaen en bewaren.



Ieghens meerder dan ghy
Niet ghelücken dy.



I. Cor. 4. Sapi. 4. Psal. 3.

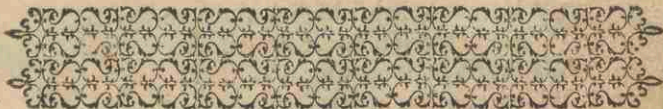
DEen sal ieghens d'ander hem niet opgeblasen steken
Want D'heere God salse van een verschueren
Die hoochmoedich zijn in haerlieder spreken
En ieghens d'ouerheyt, hem verheffen oft wreken:
Den verwaenden vyandt moet schande ghebueren.



So een Offe ontrent een gracht gaende tam
 Daer een Puut in zwam
 Die ouermerckende zoo groot zeer hooghe
 Met houerdicheyt / wiert dies opghezwollen gram
 Zoo hoogmoedicheyt in nam;
 Heeft haer ieghens den Offe ghestelt ten tooghe/
 Een oude Puut heeft hier ghehadt de ooghe
 Haer radende niet t'zine zoo opgherefen
 Ophief haer lancer so meer / en wierp haer op t'dooghe
 En zoo zulck verwaent pooghe:
 Wilde ieghens den Offe straf blaefende wesen
 Die hem zeluen verheft / wert vermindert mespresen.

Anderwerf noch eens wast haer zoetelick ontraeden
 Ghewarschuwet vooz schaeden
 En toecommente quaeden
 Datse zoo verwaendelick niet en zoude opzwellen
 Maer lijdzaamich wesen / d'ander Puden oock baeden
 Dat zy haer niet en zou ieghens den Offe stellen
 Ten baecte al niet / zy ghijnck haer weder quellen:
 De opzwellen haren balgh hooghdicke openbaer
 Haer waenende oprechten / vooz haer medeghezellen
 Es terfont niet een vershellen
 Int midden open ghebozsten daer/
 Al opgheblasen houerdie / sal vallen zwaer.

Alsoo ooc wanneer de menschen van staete cleene
 Hemlien de machtighe ghelijc willen maccken
 En t'vermugghen niet hebben, alzulcke ghemeene
 Bederuen hem zeluen, ende comen in weene
 Schae, hinder, en grief, moeten haer ghenaccken,
 Maer manierlicheyt, es goet in alle zaecken. E



Zulck hem slapende stercken,
Als andere wercken.



Deutro. 3. b. 19.

Int zweet dijs aenschijns (naer d'woordt des Heeren)
Zuldy winnen v broot, tot alder tijt
Dat ghy wederom ter eerden zult keeren,
Daer ghy eerstmael af ghecommen zijt:

Matth. 24. Iohel. 2.

VVaect zoorghfuldelick al duere
Ende weest bereedt bouen af:
Want ghy en weet niet wat huere
V Heere commen sal
Int ardsche dal, Waect menschen al,
Den dach des duyfternissen haest commen sal:



Et eenen Smet een cleen Honden wuende
 Twelck hem niet veel voordeels inbrochte
 Als zyn Meester smede/gooyde/en cluende/
 Dat rhuus/zolder/ende rhanebilt duende/
 Hem slaepen gherwende:
 Gherust ghemachelick/hoehy wrochte/
 De noene zoo verbeydende/rhonden mochte
 Als de Meester werck liet gaen met hem eten:
 Gasschelick hem volghende plaetse zochte
 Zoot ghetijdelick plochte/
 Om onder de Tafel r zijne ghezeten
 Dit ziende den Meester heeft hem verweten
 Dat alrijts liep/als hy wrochte brouch spade
 En als de tafel ghedeckt was/hem heeft haest ghequeten
 Om r hebben broode beten/
 Ende in zyn vermeten
 Niet dede dan belet ende schaele
 En slouch den Hond tot niet verdiender onghenaede.

Tghelijcx vindemen menschen diuerfch van sinnen
 Die ledicheyt beminnen
 Niet willen winnen:
 Maer zyn r allen wercke gh'eel onachtsame
 Ende soo traechledich sijn buten en binnen
 En zyn tot proffijt te doene onbequame
 Menschen buten redene, die (tshy boe dat came)
 Hem seluen nieuwers toe souden willen gheuen:
 Dan tot droomen en slapen, die r huerer blame,
 Willen op ander lieden aerbeyt leuen.

E 2.





1. Petri. 2. Titum. 2.

IN alle vreesse tot uwen Heeren
Ghy dienaers tooght onderdanichede,
Niet alleene den ghenen, die duechdelick verkeeren
En goetheyt vermeerren,
Maer oock den ghenen die strafeñ hart zijn mede
Der niet ieghenzegghende, r'gheender stede
Ghenouchsaem, met een bedrieghende moedt:
Maer tooghende alle ghetrauwicheyt goet
Enñe wat ghy doet, vreesst God wt liefden zeere,
Zoo insghelijcx biedt den Coniinck eere.



D Puden wesende vry in huer watersteden
 hebben Iupiter menichwaeruen ghebeden
 Dat hy hemlieden een Conijck wilde gheuen
 Blijuende begheerende/ gheensins te vreden/
 Wierp hemlieden eenen grooten block beneden
 Door t'groot gheruusch int water begonsten beuen:
 Zy zwoeghen/ zy zaghen/ der entrent ghedreuen/
 Waren verblide/ ende hebben hem ghegroet
 Wat homage zy hem daeden/ vonder in gheen leuen
 Van clouckheyt beseuen
 Maer es stille ghebleuen
 Dies waren al tsamen niet gherust int ghemoet
 Zulck es d'ouerheyt te stranghe/ en zomnich te goet.

I Midtswelcken was haer die Conijck niet anghenamelich
 Van nieuws haeden eersamelich
 Om een ander vaellander/ ende res gheschiet:
 Hy zandt den Houaere/ dien zy ontfijngheu tamelich
 Die terstont hemlieden bestoornde/ zonder beyden yet
 Hy verzwalghe diuersche/ spaerder een niet
 Bezochte int Iſch en niet
 De Puden verbaest deser maegher auenture
 Baden om gheholpen t'zijne/ wt t'zwaer verdriet
 Zonghen op haer liedt:
 Datse een ander Conijck mochten hebben t'haerder luere/
 Zulck waent zyn verhoort/ zinght voor doofmans duere.

S Zoo varen zij, die paeyſelick zijn gheregiert
 Van een goederhande Prinche, aen allen zijden
 En niet connen houden, als ondanchbaer ghemaniert:
 d'Heere God zendt eenen dieſerudelick aenthiert,
 Om die weeldich zaeten, met oorloghe te caſtijden.

E 3.





Leuit. 25. Iere. 12. Eccle. 35.

M Et gheen gheweldt verdrucken zult ghy
Maer die men sal met ghewelde verstooren
wt d'handt, diese onrecht doende zy
Zultse staen by, en verlossen vry
T'ghebet vanden ghequetsten, sal d'Heere aenhooren.

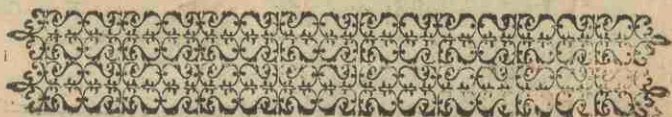
Ephesi. 4.

Alle opsprake, beroerte, ende bitterhede
Roupen, ende hartgrammelick vermaen,
Met alle quaede boose zede
Overlast ende quellinghe mede
Doet, dat die zijn van v afghedaen.

En Craeye cam ghevlercht
 Zoo zy hadde beinercht
 Op de rugghe van een onnoosel Scharphin goet
 Al zatser naer haer eyghen ghemack
 De wulle open trach
 Totten velle stach
 En heeft so langhe ghepijst dat heeft ghebloedt
 t'Schaepken roert half gram ghemoedt
 heeft totter Craeye ghezejt goet rondt/
 De quellaige/die ghy my stoutelich doet
 Hondt onder den voedr:
 Zoudt ghy niet doen/ eenen bijtenden hondt/
 Want zoudt terfonde
 Wjnden urwen Meester/ zonder veel bezwijcx/
 Donnoosel en verghimen niet veel ghelijcx.

Ich kende/ tes waer
 Ende openbaer:
 De Craeye zey daer
 Maer boozwaer/
 Wien icht verghe/dat weet ich wel:
 Die paeyzeliich zijn
 Doe ick meest ghepijn
 Want zijn zonder venijn
 En die hem weeren zouden/doe ick gheen ghequel.

Sghelijcx soo ist in t'sweerechts voortstel
 Donnoosel simpele vol ongheuals
 Die niet gheerne zonden wesen rebel,
 Hoe lastich, hoe fel:
 Salmen t'pack legghen meest op den bals.





Eſai. 51.

EN wilt niet ontzien der menschen verwijt
 End' huerlieder lasteren wilt vreesen niet:
 Want ghelijck een cleet, salze (metter tijt)
 Den woorm eten, en als wulle zonder respijt,
 Zoo salze de motte verslinden ziet.

1. Tessa. 5. Luce. 6. Prouerb. 14.

Ghebenedijt die v vermaledijden zwaer
 Tot een yghelick wilt oock lijdzaamich wesen
 Die lijdzaam es, duer veel voorzienicheyt claer:
 Wert gheregiert certeynlick, maer
 Die onlijdtzaam es, verheft zijn zotheyt mespresen.

D En Ezel plompeestich was loerd ende bot
 Quijende besnor
 Anders niet zoekende dan een ghestroyt warm cot
 Teelick onbesneden/ gheschickt tot aerbeyt
 Es van een wildt Vercken soo schimpghecllick bespot
 Met diueersch iniurien hem meer aenghezeyt
 Een slaue was vul alle traeghledicheyt
 Weerdich met slaeghen te liden pijn:
 En twilt Vercken van hem zeluen houdende grauteyt
 Tscheen hem en ghebrack niet/maer zey ten sijne/
 Dat den Ezel oock botmulich in schijne
 Lanchoozich was/ die niemant conste beminnen
 Den Ezel bleef lidenzamich/ met simpelen grijne
 En verdrought al met ghetemperde zinnen
 Die iniurien verdraeght/ sal d'aenzegghere verwinnen.

Insghelijcx sullen wy ghewillich verdraeghen
 Tot allen daeghen
 Al word wy ghewloect, of gheweyncht veel plaeghen
 End' ons aenghezeyt wort alderhande leede
 Zijnde blijdeghelaetich sonder versaeghen
 Met weewijlich claghen:
 Zoo salmen veriaeghen,
 Alle oprijfende grampschap vreedt
 Zachte andtwoorden, vercoelt grampschap beet.

I Ende die hem lidenzamich beeleedt
 Laet zegghen al dat den benijdcere wille,
 Gherust sal hem zeluen vinden ghereedt:
 Als die opsprekers sullen syn in gheschille.

F



Zulck hem beromt.
Die in lijden comt.



Luce. 1. f. 5.

Die betrouwen op haer zeluen, oft op haer macht
D'heere sal die teenegare verlaten,
En die hem berommen van haer eyghen cracht:
Veroodtmoedicht, ten mach haer niet baten.

Sopho. 1.

God de Heere sal zyn verclouckijnghe handelen,
Op alle die vermetelick wandelen,

So een Man end' een Leeu hebbē tsamen ghetwandelt
 Onder ander propoosten en materien zwaer/
 hebben vā huer cracht/ soortsen/en coraigē ghehandelt
 De man bet dant den Leeu hieldt hem stercker clac
 Voortgaende zyn comen aen eenen pylaer
 Waer zy zaghen eenen grooten Leeu in ghehauwen
 Van een man ghedoodt/dies hy zey totten Leeu daer
 O fier rebelle Leeu/ wilt dat wel aenschauwen
 Waer up wildy v betrauwen?
 Al mocht dien Leeu zyn gheweest van grooter cracht
 De man heeft hem (spijt zyn muule en clauwen)
 Gheheel onderdanich ghebrocht/ onder zyn macht
 So wel lacht de zulcke naer/ als die voozen eens lacht.

I Dus ist (sprack den Man) wel openbaer blijckelick
 Dat den Man edelder en sterckere dan den Leeu zy:
 Den Leeu sprack/ dat es niet autentickelick
 De werckman mocht maken zoo ghewilt hadhy:
 Den Leeu ghynck dies den man toredzinlich by
 Sprack/weert v sterckman/ laets elck anderen touuen
 Om weten wie de sterckste wert/ ick of ghy
 Dat moeghy wy niet ons eeghin wercken hier prouuen
 De Man bleef int bedrouuen/
 Daer t' stick openbaer es/ gheen ghetughen behouuen.

Ghelijcx verwaent hem sulc in sterchoogh vermeten
 Van cloucke saiten, die hy soude bestaen
 De ghene die haest wert neder ghesmeten
 Tsynder schande verweten, dus verandert zaen,
 Spinrocken voor Lanchen, moet ghelijcken waen. F 2.
 In sijn wapen ontsaen.



Die peynfen doen quaet,
Ghebuert oock quae daet.



Prouerb. 26.

G Helijck als hy, die schichten schiet ter doot
Schadelick es, en zoo t' schiere ne spoet
Inghelijcx zoo es een man schadelick groot
Die bedrieghelick zynen vriendt hinder doet:
End' als hy wort beuondē gheueynsd' lick ghemoedt,
Om hem excuseren zaen:
Met galle ghemijngelt onder zoet,
Zeght hy, ick hebt al spelende ghedaen.

En Ratte es totter Puut ghearrueert
 En ghevoert te werdene ouer Zee
 De Puut heeft haer gheconsenteert
 Ende vriendelick t'samen gheacordeert
 Dies spranck zou den Puut op de rugghe ghedwee:
 Wel minzamelick voeren zoo alle bee
 Maer de Puut had in een gheueyns delick dijncken
 Dat eer zy sonden comen te Lande alree
 Een zouder lijden wee:
 Waert mueghelick de Ratte helpen verdrincken
 Ten zijn niet al vrienden die vrienden blijncken.

Een aen been waren zy t'samen ghevlochten
 Op dat zy te zekerst bee ouer gherochten
 De Puut oock waende de Ratte versmooren
 Een Nuwe zach datse int water vochten
 Bloogh nederwaerts/greep de Ratte byden ooren
 De Puut moeste volghen hoe int verstooren
 Voor eenen prop heeftse alle beede ghegrepen
 De Puut om ontvoersien/conste hem niet oorbooren/
 De Rat hieldt hem te stijf metten voeten gheneyen
 Die quaet peynst/quaet sal oock op hem dreyen.

Dicwils hij punitie ontfact
 So wie anderen bedrieghelick zouft,
 Ende ieghens sijnen naesten peynst quaet
 Als hy daer alder minst op rouft:
 End hoe verclonet
 Met atzulcker maeten (moet yeghelick weten.)
 Ghy meet ten sijne:
 Met atzulcker maten, sult werden ghemeten.
 Tzij troost of pijn.

F 30



D'onwetende dach en nacht
Alle wijsheyt veracht.



Prouerb. 2.

E Ist dat ghy wijsheyt neerstelick en zaen
Als gelt te zouckene wilt onderwinden,
Zoo sult ghy T'sheeren vreesse verstaen
Ende Gods kennisse sult ghy vinden.

Prouerb. 17.

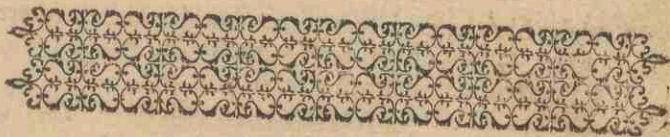
Vat baet den Zotten t'hebben rijckdom by hoopen
Als hy daer gheen wijsheyt can mede coopen?

Prouerb. 8.

Alle die wijsheyt haeten, hebben de doot, lief,
Hem zeluen doende dies, een zwaer en groot, grief.

Een hane zouchende yn beiaagh
 Inden dagh
 Zoo hy ghewoonlich neerslich plagh
 Op eenen messijnck scrabbende daer
 Een costelicken steen hy daer vinden zagh
 Die daer lagh
 Heyn zuuer/schoone/blinckende/en claer/
 Pochtans en acht-huse gheensins/maer
 Zeyde/een ander ionick v schoonen steen
 Die v in weerden hude voorszwaer
 En volghde naer:
 Want al zijdy durchdelich goet/en zwaer/
 Lieuer hadde ick gheerste/cooren/zulck dijngh alleen.
 Datmen niet en bezicht/achtmen wel cleen.

Insghelijcx hebben sijn ardesch ghemaect
 En sijn onvroedt
 Die voor den gheest kieser vleesch en bloedt
 Die inder arden schrapen meest t allen tijden
 Zoorchvuldich en grijsghierich zijn naer t goede
 Dat vergruvelic is, en soo veel quaden doedt
 Die metter spoedt:
 Wetentheyt ende wijsheyt terden onder voet
 Ende God oock gheheel stellen besijden,
 Laetende die claerheyt voorby liiden.



De Ionghers moeten zaen,
D'ouders gheerne by staen.



Eccle. 3.

O Ntfanght die ouderdom van uwten Vadere
Ende en bedrouft hem niet in zijn leuen,
Eist dat zijn verstandt hem begheeft t'eenegadere:
Mesprijst hem niet. willet der oude vergheuen.

Eccle. 7.

V Ader Moeder eerdt, ghedijnct dat ghy niet en waert
Maer dat door hemlieden v gheboorte zy
Zoo zy v ghedaen hebben wter lieden aert,
Inshelijcx zultse zoo wederom in noodt staen by.

Buen al
Int aerdtſche dal
Dan die zyn inder voghelen ghetal
Dhouaere
Int openbaere
Es in natuerliche liefde prijselick
Huer Jonghen cleene
Verlaetende gheene/
Maer int ghemene
Es die neerstelick prijselick

I Hopende dat zy alsoo vpreiselick
Doorzichtich wijselick
Zouden inder ghelijcke pleghen
Ende als zylieden van ouden ijselick
En cranch ter vloghe soudē zyn bedeghen
Huer aēs bezouchende in allen wegghen
Ende zoo zoochvuldich vercreghen
Bringhent ghedreghen/
Haer Jonghskens naer/in alle saepzoen:
Dus wieder ware tseghen
De ionghers volghen/ zoo zy d'ouders hebben zien doct.

Isgbelijcx t'eenen bewijſe, de menschen voedere
Behoorden te zijne in huere ghanghen
Dan onredelicke beesten, om Vader en Moedere
Bystant te doene in noodts bedwanghen,
Van wien zij secours hebben ontfanghen
Besoorghsaem om hemlieden wt liefden en ionsten stelpen
Als zij weemoedich laghen int verlanghen
End hem seluen gheensins consten helpen,

G



Zulck clemt, haest daelt,
Zulck waent, die faelt.



Proverb. 15. Luce. 1. Psal. 74.

DE Heere sal thuus des houeerdighen breken
Hy wederstaetse, en salse van haer stoelen steken,
Dus en wilt v hoornen van sterckte of ghewelt
Niet verheffen, verwaent zijn noch spreken:
Maer oodtmoedich v met uwen roup te vreden stelt
Op dat ghy den Heere uwen God niet en quelt.

Enen Ram bouen d'ander in hoozens zeer sterck
 Die onder hemlien was gheveest en ontzien
 Regierdet daer al/maecter nieuwers afwerck
 Zoo nauwe hield hijse in zyn bevanghen perck
 Dat zy voor hem beveest boghen de knien/
 Hoe vroom eenighe waren moesten hem eere blien
 Ende dorsten gheen sins ieghens hem opstaen
 Dit ziende hem betrouwende ter causen van dien
 Meende ander dieren oock te doen blien/
 Maer heeft ander loon naer zyn werck ontsaen

Den Ram dus verwaent zach commen eenen Stier
 Dien hy waende vertucken/en lieper teghen op t'velt/
 Maer den Stier ghewapent zijnde ieghens zulck dangier
 heeft hem met zyn hoozen daer teghen ghestele
 Zoo dat den Ram wiert met duuselinghe ghequele
 En viel eers ouer bolle / gheheel in onmacht:
 Dit ziende een ander Ram heeft met hem gherelt
 Om dat hy zulck ongheluck niet en voordachte
 En zeyde: dat elck dit ziende/voor perijckel wachte.

Zoo windmen oock menschen cleene van staten
 Als zij yet verhueneren,hem terstont verheffen
 Niet alleene onder huer ondersaten
 Maer willen den handel der machtighe be-vaten:
 Hem zeluen niet kennen, noch wiese zijn besessen. G 1.



Hem zeluen hy wel reghelt
Die an anderen speghelt.



Matth. 22.

GHeeft dat den Keyfere toebehoort
En t'ghuent dat God behoort gheuet hē voort.

1. Regum. 15. Prouerb 21.

VEel beter es onderdanicheyt ghebleken
Dan offerhande,
Een onderdanich man fal victorie spreken
Zonder schae of schande.

Roma. 13.

VVeest de Ouerfte machten (waer ghy gaet)
Onderdanich, naer goede vscancie
Want zoo wie, de machht wederstaet
Die wederstaet Gods ordonnancie.

D En Leeu/ den Esel/ en den loosen Vos tsamen
 Den iaght aen- namen:
 Dooz velden/ bosschen/ bramen/ en beloouerde wegghen
 Hendelick iaghende / so verre camen
 Dat zy een goet wildwangh hebben cregghen
 Den verwaenden Esel wiert terstont ghenegghen
 Die te bedeele/ zoot hem best dochte:
 Den Leeu wiert verstoot/ al heeft hy ghezwegghen
 En daerom den Esel verschuert/ en tonderbrochte
 Met rlijf hijt becochte dooz zyn botte manieren
 Tghaet wel daer de minste de meeste obedieren.

De Vos die zach watter was bedreuen
 Stonde in vreesse van te laten rleuen
 Den Leeu gaf hem last vander gheuanghen beeste
 Tusschen hem tweeu zou hy de deelinghe gheuen
 Op dat elck met rzyne mocht houden seeffe/
 De Vos gaf den Leeu het alder meeste
 Ende rminste vooz hem zeluen heeft hy ghehouden daer
 Den Leeu dit ziende vzaeghde met bliiden gheefse
 Wie hem die wete gheleert hadde openbaer
 De Vos andtvoorde claer/ naer den Esel gheleert:
 Doozen bewesen/ es naer gheleert.

Zoo sal oock niemant iegghen die sijn machtick
 Hem stellen, of te stontelick wandelen ontrent
 Maer onderdanich wesen gheschicklick-voordachtich,
 Hooren, zwijghen-verdraegghen, eendrachtich,
 Ende daer zy ouer hebben regiment
 Niet te doene sonder consent
 Want claer ist bekend, naer d'oude leere:
 Daer gheen bedwanck es, en es gheen eere.



Eert werde te spade.
Ziet wien ghy comt te rade.



Tobie. 4. Eccle. 32.

Zouet raedt vanden wijsen altijs ter trauwen
Ende doet niet zonder wijsen raedt
Naer dat ghedaen es, salt v niet berauwen:
Inden wech der vallijnghe niet en gaet.
AEn vreedtsame vrienden zouckt toeuerlaet
Hebter vele van die, ende houdtter v aen:
Maer hebt van duusent een goede raedtsman.

Proverb. 22. a 3.

En listich mensche loofselick zaen
Verberght hem, ende ziet dat quade
Die dwase, es recht duere ghegaen,
Ende lijdt groote schade.

En Arendt die hadde voor zynen treck
 Een Oester gheuanghen/die hy waende eten
 Maer omme die te brenne met zynen beek
 Hadde ghebreck/
 Want daer toe en wist hy gheenffins de weten:
 Een Craeye die ziende/heest haer ghequeten
 Als voorzienich loos/gaf den Arendt raedt hier van
 Zeyde vlieghester inde lucht mede/sonder vergheten
 Ende laetse op eenen steen vallen/zoo es zou ghespleten/
 En sal brennen/dan valter dapperlick an.

I Was ghezeijt/ende twiert alsoo ghedaen
 Den Arendt es hoogh opghewoghen zaen
 Verwachtende een lecker beethin zoot scheen
 De Craeye zach hy vpwærts klyckende staen
 D'Oester liet hy vallen reghel recht op den steen
 Ende es daer te bresen ghebroken in twee:
 Dit ziende/zoude nederdalen ter cuere
 Maer de Craeye greepse / ende becn ouer becn/
 Bloocheer zelue mede haefselick duere.

Zoo die om zyn eeghin proffijt alleene
 Isij groot of cleene
 Ander raedt, en es te gheloouene niet:
 Want die hem gheloost, comter by in weene
 End' mit ghemeene
 Bedrieghelicke schade wort hem gheschiet
 Zulck ghebruuet daer, diet toebehoort vp ziet,
 Dies lydt verdriet.





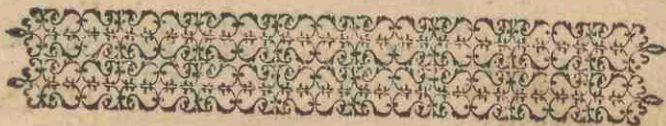
Iere. 35. 3. Regum. 20.

EN wilt v niet drijncken zat of vol wijns
 Waer wt volghd een onb' hoorlick wesen
 Onder zijn goetheyt licht wat venijns
 Zijt sober, in hem te nutten (zoo wy lesen)
 Dronckenschap is van God zoo mispresen
 Dat hy de dronckaerts zijn rijck ontzeyt,
 Wee hem dan die daer zyn hert aen leyt.

Soort Dronckaerts wat d' exempelbouck belijdt
Vanden Hert die t'zins Meesters maeltijdt
De Croesen tot d'ranck
Als de maeltijdt ghedaen was/ eens ghedroncken heeft hijt
Dat hy droncke wierdt/ ende zoo zijnde verblijdt
Hy hubbelde ende sprangh/
En viel ouer een block/ ghesireet ligghende langh:
Dooz dronckenschap moeste daer zijn been versnuicken
Daer naer wild hy noyt van t'selfs/ noch dooz bedwangh/
(Dus hem vindende cranck)
Gheen anderen d'ranck/ dan claer water ghebruncken:
Hoozt ghulzighe bincken/
Die wijn/ bier/ by Coppen/ schaelen/ croesen/ en cruncken/
Zoo veel in/ neemt/ dat v de ooghen wtwerpen
Laet v d'ranck ghetempert zijn in d'jn beluicken
Eer ghy drijnckt versmacht/ dat ghy breekt hals of beenen
Wildy wijs zijn/ renuncheert alle Bachus leenen/
Drijnct niet dat d'aders staen ghespannen als pesen
End' hoe v ander Dronckaerts verachten vercleenen:
Sober zijt/ en wilt altyt wakende wesen.

Wee v Dronckaerts vol quader manieren
Die vrouch opslaet om Bachus t'anthieren
End' om te drijncken vrouch/ tot t'sauendts laete/
Op dat ghy moecht vande wijnen ende stercke bieren
Heet en verweect worden tot oncuyscheghen staete/
In v maeltijden harpen zijn/ van cleender baete
Lieren/ sleuten/ tamboeren/ soomen zien can:
In ydelheyt ghebruuct ghijt/ gh'eel sonder maete
En des Heeren wercken/ die en ziet ghy niet an.

H



Tes prijfelick en fijn,
longhers d'Ounders onderdanich zijn.



Deutro. 21.

Zoo wie een Zone heeft die wederspoorich zy
Naer Vader Moeders gheboden, niet hooren meens,
En onderdanich niet wil zyn: Naer de Wet sal hy
Vanden volcke werden ter doodt ghesteent.

Ephe. 6. a Collos. 3. c Exod. 20. b Deut. 15. b

Ghy Kinderen weest gh'oorfaem inden Heere
V Ounders: Want zulcx recht en reden wt gheeft
Eerdt, bemindt, Vader en Moeder zeere
(Dwelck een ghebodt is dat een belofte in heeft)
Op datter v wel gae, en dat ghy hier langhe leeft.

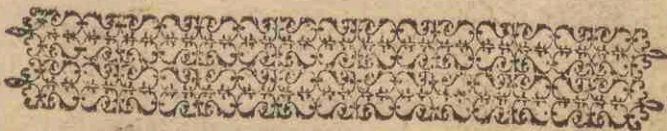
Gheete en den Vvulf.

En Gheete ghijuck te veldwaerts t'haren ghetwinne
En liet thuis haer ionck Gheethin teer en cleene
hem ghebiedende datter niemant zou laten inne
Wie datter oock slopte want zulck was zy van yune
Datse vaer hadde/ alst ionck bleue alleene
En datter niemant aencoste/ dat zou comen in weene
Dus thuis ghesloten hebbende/ trachise duere:
En beualt den bewaerder van al int ghemeene/
Goede zoozghen/ en raede/ houden alle dijnghen in viguere.

De Wulf heeft van verre dese zaeche verstaen
Naer t'huus es hy rasschelick comen ghegaen
Ende waende als de Gheete zynen vops vermaecten
Doet opene Jonckhen (sprack gheveyns dlich zaen)
Ick bringhe wren velde al onse noodzacken:
Neen zeyde t'Gheethin/ ghy moet buten waecten
Want door de veynster- splete zoo zie ich wel
Dat ghy een snoo Wulf zyt/ met verhongherde caccken
My te bedrieghen was v' voortstel
Manden eersten beghinne/maer ich vliede zulck spel
Zouet elders v' aes/ ghy gheraect hier niet inne/
Peghelich sal hem bewaren met voozdachten yune.

Bewijsende den Kijnderen die onderdanich zijn
Met een blyde aenschijn
Tgoe beuel dat Vader ende Moeder ghebieden
Dat die wijselic en wel doen, t' allen termijn
Maer die haer willeken volghen, die drijncken t' venijn
Daer door zij comen die wils in groot beswaren
Wel hemlieden die haers Ouders raede bewaren.

H 2.



Wacht v'allen termijn,
Voor die dobbelmondich zijt.



Eccle. 2.

Die dobbel van herten zyn, wee de ghue-
Die oock boos zyn van lippen bedeghen
Ende quaet doenders metten handen ghewuens
En den zondaere schalcklistich gheneghen
Die opder arden gaet met twee wegghen.

Iacobi. 4.

Zuert die handen van zondighe smerten
O ghhy zondaers, ende v' int goede, quijt,
Ende maect puer zuuer die herten
Ghy, die dobbel van ghemoede, zijt.

En Satyre gheuonden int wilde busschayge
 Coude dede hem oultrayge/ Dies r'zunder aduantayge
 Was van eenen Landtsman r'zinen huuze gheleede
 Thijs commende duer lanck ghegaen passayge
 Dume in habituayge/ Wids sober gayge/
 De Landtsman dede maken den cost berect
 Eer daer vier was/ yn aermen onder d'ocrels smect
 Aessende in d'handen: De Satyr neder zat
 r'Wijf de den pot te viere/ eer de Man broot smect
 Weder aessende zoo hy eens hadde ghehad
 Tghuent dies natuere gheest/ qualich cannen weeren dat.

De pap wleert ghecoet/ daer was coucke noch wasele
 De Landtsman was schamel/ hadde cleen ghewin
 Men stelder elck een schotel heet paps ter tasele
 De man hebbende de zyne/ terstont bliesser in
 De Satyr verwonderende in zynen zin
 Dochte dat hy daer niet langher dienen zoude
 Aessende verwaermd hem int eerste beghin
 Ende blaeyende hy zynen pap vercoude/
 De Satyr sprach als de boude/ (ende vertrack onversaeght)
 Zulck wel vier in deen handt/ en dander water draeght.

Insgbelijcx vijndemen menschen met dobbel gronde
 Die in corten stonde
 Alstu prissen, ende haestelick versmaeden
 Gocdt en quaet sprekende met eenen monde
 Hier vercoelen, elders doende blaeckende schaeden
 Niet eendrachtich in woorden, ende verclaeden
 Maer tweevondich slichtende veel gheweens
 De monde licht, en de tonghe can verraden
 Want t'woordt en therte, zyn niet bee eens.

H 3.





Galat. 5. Eccle. 9. en 18.

STaet, ende en wilt wederomme, ziet
 Met t'iock der slavernie, ghehouden worden niet
 Dat zy gheen ydelheyt en zien af-keert dijn ooghen
 Metter danssereffe gheen ghemeenschap biedt
 Naer v begheerten te ghaene, en wilt niet pooghen,
 Keert v af van uwen wille, want wildy ghedooghen
 Dat ghy uwer zielen gheeft haer begheerlickheden
 Zoo sal zy v maken (naer tswijsemans vertooghen)
 Tot blijdschap uwer vyanden in onvrede.

Longleur, Schemijnckel, en mercatte. 63

Den Schemijnckel en Mercatte moysich ghepareert
by een Jongleur tot tuncelen en danssen gheinstruereert
Waer duere hy al bet dan den theercost ghecreecht
Zy danssen toer demy toer fracy ongherecreert
Ende wiffen op t houdene als de Muzel zweech
Als t Schemijnckel soop de Mercatte neech/
Al te wackerlick danssen ooch hee ouer t Cy
Spronghen coek den sommersault/ ieghens eenen weech
Twelch best gheleert van al was 300 menich zey
Ende als de Muzel maecte van alacme ghescrey
Met Doengiaerden ghuinghen elch anderen te keeren
Maer als de Meester tecken ghas/ elch syn gheweere af ley
Dicwils zietmen bet een beeste/ dan een mensche leeren.

In t Ghebuerd eens 300 t Schemijnckel een venue maecte
Een Wijszadter/ die wt haer schoot noten craecte
Hy heech jueckschoerde/ zach op zyn Meester zwaer
Emmers ten eynde van zyn consten staecte
Viep naer t Wijs metten noten/ de Mercatte naer/
t Wijs eyles/ die maecter zeer groot mesbare
De Meester goyd int hoophen/ met de Muzelstoch stijf/
t volch trach-ogghde van lachen/ 300 zy zaghen daer
Die Beesten om de noten vechten/ luf om luf
Ja zochten onder de schoot noch van t arme wijs
De Meester schooter tusschen sulch zey doe int vertrecken
Ghen cleederen comen der natueren aerde bedecken.

In ghelijcx eist ooc metten aermen of metten Rijken
Die dwaes of zot zijn, nochtans moyslic ghecleeds
Zinnen aerde en sal hy niet connen wijcken
Hy lach zijn zotkin wt t mauwe kijcken
Oock sietmen an hem blijcken, meer dan hy weet.



Eenen stercken moedt
Is ieghens vreesse goet.



Eccle. 7. Matth. 16. Eia. 8.

VVilt niet cleenmoedich wesen in uwen moedt
Den Heere der heyrſcharen vreesſinghe doet
Ende zy v vervaertheyt, die ouer al ghebied:
T ſal v wesen tot een helichmakijnghe goet
En die t'lichaem dooden, wiltſe vreesen niet
Maer veel meer vrees (zoo Christus ghebiet)
Die de ziele ende t'lichaem ten ghequelle:
Eeuwich verdommen mach inder helle.

Vande bevreeste Hasen.

63.

So int Bosch veel Hazen zouden vergadereit
Effer op gherefen wind/tempeest inde lucht
Doende ruussche en waeyen loouers en laderen/
Midswelcken bevreest zijnde naemen de vlucht
Goet in een ghecrompen heeft elck gheducht
Vluchtende ghecommen zyn (zeere bezwaert)
Tot aen een marasch/daer op d'houwer onverzucht
Veel Puden zaeten die al wierden verbaert
Dies spronghen zy totten gronde diep nederwaert
Naer haerlieder aerdt om secretlicet bregghen:
Die bevreest es niet niet watmen hem mach verghen.

I Hoe (zeyde een Haze) wat sals gheschieden?
Wie mach ons mes bieden?
Zelue zien wy nu dat onsen trooste goet
Die groten hoop Puden tsamen van ons vlieden
Laet ons lieden
Hebben vrome coraidge/en hupschen moedt:
Wy zijn ghelijc bequame/snel licht te voet
Niet anders dan coraidge, can ons nu ghebreken
Coraidge somtijts meeste verwinnighe doet
En zijn weder ten Bosshewarres in ghestreken
Die moedeloos es/hem sal fortune versietken.

Ghelijcx sal niemant seer lichte versaeghen
Maer bliuen ghestaedich in sijn plaetse daer
Altijt wel ghemoedt ieghens alle plaeghen:
Clouck zonder omme kijcken, niet wancelpaer,
Die volstandich blijft, sal verwinnen eenpaer.



Te ghierich verkiesen,
Doet somtijts verliezen.



Prouerb. 14.

DE ooghe der ghierighen es onverzaedich quaet
Int deel der ongherechtigheyt, die altijts begheere
Meer ende meer, hy en sal niet werden verzaedt
Tot hy verderuende, zyn ziele verteere.

1. Timoth. 6.

DIe wortele van alle quaeden
Es begheerlicheyt des gelts niet om verzaeden
Welck zommich begheerende, zoo wy aenschauwen
Hebben ghedooft van t'Ghelooue in boose daeden
Wilt dan op den rijckdom niet betrauwen.

En ghierighe Torre/om yet te gheue ne ley
 Had een jonghe Henne zoo van naturen
 Die haer alle daghe leyde een gouden Ey
 Weder maecte ghescrey
 Broyllickheyt moester haer by ghebueren
 Dies rijckdom vercreechse door r'langhe ghedueren/
 Die eerst was aerme ontmoedert onvadert
 Nochtans bleefse in huer ghierighe cueren
 Om raepen ende scræpen althijs broom ghe-adert:
 Zulck ghebruuct somtijts minst, dat hy heeft vergadert.

O Nochtans van ghiericheyt niet zinde vervult
 Dachte de Henne was binnen verguldt
 Dus om den schadt gheheel hebben rasch onbezweken
 Zonder aduys/oft oock andere schuldt/
 Heeft de Henne den hals af ghesfeken:
 Zou ghierich brandende heeft binnen ghekeken
 Meende den proy hebben teenegaer ghecreghen
 En vandtter niet andersins in ghebleken
 Dan zoo ander Hennen te zûne pleghen/
 En was qualick bedeghen/ Doe sprack zy versaeght;
 Als een zaeke ghedaen es/eist te laete gheclaeght.

Eghelijcx de sulcke es eeghin wijs
 Die haestich sijn voor nemen te doene beslaet
 Zonder rijpen raedt, ofte voor-ad-vijs
 Want dan hem d'ongheluc meest dobbel slaet:
 De mensche obstinaet, Die met sijn hooft door gaet,
 Waent somtijts wesen soo expeert
 En veel te winnen, maer den eyndt is quaet,
 De ghiericheyt alle wijsheyt en t'proffijt wt weerd. I 2.



Ziet wien dat ghy logiert.
En met wien ghy anthiert.



Eccle. 11.

Ziet toe, en leedt alle menschen zoo snel
In v huus niet,
Want de laeghen vanden bedrieghende sel
Zyn vele ziet.

Prouerb. 11. Roma. 13.

HY es aerme van herten voorwaer
De ghene die int vriendelick vergaer
Ziinen vriendt versmaet
Maer een verstandich mensche sal zwijghen daer
Want openbaer:
Liefde des naesten en werct gheen quaer.

DEn Eghele scherp gheburstelt rondsomme twel
 Een Dier vrezelick sel
 Heeft aen Vipera t'Serpent verzocht een bede
 Hem een wijnter in te nemene zoudcn bec wel
 Paeyzclck wonen in een woonstede:
 t'Wiert gheaccordeert/ d'Eghele intrepe dede
 t'Ghebuerde/ elck zou ligghen om rusten daer naer
 d'Eghele keerde wentelde/ t'Serpent hadt onvrede
 Ghevoelende van zijn burstels pinsinghe zwaer
 Totten daeghe clare:
 Die vrij eeghen es/ leest wel gherust voorwaer.

Et Serpent mercte dat van hem onwilselick was ghedaen
 d'Eghele tynen loghste zoo t'hebbene ontsaen
 Die zoo moeyclck was van t'eerste beghinnen
 Gade dat hy daer goelick wt zou willen gaen
 Midts datter voor twee gasten te nauwe was binnen
 Den Eghele dit hoorende/sprack verstoort van zinnen
 Ghaeter zelf wt die hier niet cont ghedueren:
 t'Serpent zacher gheen plaetse en om ruste te winnen/
 Groop wt/ lieuer dan onruste te bezueren
 Zulck waent Meester van zijn huus zijn t'moet ander ghebueren

Egheleijcx varen zij die op een goet aenschauwen
 Ander menschen goetionstelck doen bystant
 Als vriende haerlieder eyghen huus betrauwen
 Ia die eerst vrij waren hem zeluen benauwen
 Haer selfs te baten gaende, d'ander krijghen d'huenerhande
 Eyndelick zulck Callande, anebierende zijn tweeclere
 Mach by Gast ontsaen sijn, wert zelue Meestere. I 3.





Eccle. 25.

Z Alich es hy die inder arden leeft
Een warachtighen Vriendt gheuonden heeft
Ende om alle dueght r'oorbooren,
De rechtueerdicheyt vertelt, der hoorender ooren.

Eccle. 6.

E En ghetrauwe Vriendt, es een medicine
Des leuens, om bewandelen de ardtſche padt
Stercke beſchermenefſe, r'allen fijne
Ende die dien vijndt, vijndt eenen ſchadt:
Vriende zijnder oock dat tafel-gezellē zijn in groots,
Maer die blijuen niet by inden dach des noots.



En Ackerboer cluchtboerdich die t'vierbanck antierde
 Veel cluchten verzierde/
 In wiens herte niet lichte onghendechte daecte.
 Eens tsaers (ter eeren syn gheboortdach) vierde
 Dies hy voor syn Pacht-hof een groot vier maecte
 De vlamme (metten winde) ten huuse in-daecte
 Ende niet en slaecte/
 t'Grande dies ouer al/qualick cossthyr tusschen
 Hy zacher op dat zoo aen allen zijden blaecte
 De timmerayge craecte/
 t'Gleesser al/hoenders/hennen/duuen/spreeuwen/musschen/
 Die zonder water stille staet/gheen brant can blusschen.

O Coeyen/Caluers/Zwijnen/hoe lettel int hoopen
 Moesent mede becoopen
 Hy aenzach ghevouden tsaerms den brant voorwaer
 Zach een Muziken haest van achter wt loopen
 Abandonneerde den brant/ende hy lieper naer
 Heest ghereghen/ende zonder ghespaer
 Weder-keerende claer/
 Int opene vier t'Muziken hy gheworpen heeft
 Zey ondanchaer dier/in tijden van weelden openbaer
 Bleeft my bij/Maer/
 In verdriet en ieghenspoet/ghi my begheeft
 Hy vindt veel tafel-vrienden/die in weelden leeft.

I Sghelijcx soo langhe alst met eenen wel gaet
 In gheluckighen staet vindt hulp en raedt
 En veel vrienden commen hem bystaende bereeden.
 Maer als hem Fortune weyghert huer ghelact/
 End' hem wederstaet/
 Haestelic verlopen zij, ende van hem scheeden.





Esai. 5. Oze. 7.

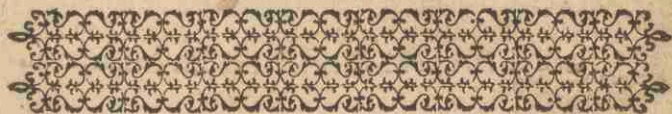
V Vee die t'quaet goet noemt, ende t'goet quaet
 Ende duyternisse stelt voor t'licht
 En maect dat t'licht voor duyternisse staet
 t'Bitter zoet maect, en t'zoete voor bitter slicht,
 Alzulcke onghezwich
 Hebben t'zommigher tijt
 In een sletsende hadijt
 In huerlieder quaetheyt den Coninghen verblijt
 Ende om proffijt, te menigher stede:
 In huerlieder lueghenen, den Princhen mede,

Chameleon tviervoetich scherp gheclaent dier
 Altsits sterck metten ooghen opene staende
 Byder lucht leuende, dies es zyn bestier
 Met aessen en weder-aessen lichte ontfacnde
 Zijn vel eerst eenweerdich coluerich staende
 Cart veranderinghe van alle verwen gheuen
 Wegheffeken (zoot de naturaliste vermaende)
 Root en wit/de colueren zyn hem achterbleuen.

Insghelijcx de Fletfers byder lucht leuen
 Vanden volcke/zoo zy spreken coluerent naer
 Grootte Meesters zy involghen en aenleuen
 Wat by hemlieden oock wert bedruen
 Zoo zy aessen tChameleon verkeert hem oock daer
 Wt gheffeken tot root ende wit voorwaer
 Te wetene tot reynicheyt ende schaemte/
 Want zy volghen tquaet/niet de dueghit eerbaer
 Elck wacht hem daer voozen/als voor groote blaemte.

Pluumstrijckers, Vlabackers, Oorblasers, Fletfers,
 Zijn inder Heeren houe, als een mieren, nest,
 Niet lichte root, onbeschaemde Ketfers
 Onzuner, be-veect, meest coppelaers letfers
 Lecker-voordeel smetfers, Ten eynde cretfers
 d'Heycke naer den wijndt hanghen, haer manieren, best,
 Nacht dach elc sijn lesse in sulc anthieren, vest.

K





Ic. Syrach. 35. a 4. Tob. 4. a 8. Mat. 25. d 35.

DEn behoeftighen helpt, wilt den naecten decken
 Met v cleederen: en hebby abundant,
 Zoo gheeft ouervloedich in alle plecken
 Maer hebby weynich, gheeft naer aduenant:
 Die haren naesten weygheren te doene onderſtant
 Met zulck als zy vermoghen, en verlaten den aermen
 God en ſal met hemlien niet hebben ontfaermen.

De Schemijnckel t'welck moeste yn naecthe tooghen
 Leyde den Vos voor ooghen/
 Van zyn freert hem wat te deelne t'zinder noode
 Die ty dichtwils beclaete zeer moeytlich int dzooghen/
 Datse oock lieppte totter arden/en veel ouerschoot:
 De Vos outzeyt hem/Marrico bleef achter bloot/
 De loose Vos excuſeerd hem oock goederhande
 Spack/al was zyn freert dicke/lauch/of hoe groot
 Datse hem noch t'Schemijnckel niet en mechande/
 De beſt ghedeedt behooren decken een anders ſchande.

Alſoo zinder oock vele des Vos ghelijcke
 Sheveynſtloolick vaſt-houdende t'elcker ſtede
 Die ouer van goede yn/ende ſchadt rijcke/
 Nochtans den behouſteghen yet delen mede
 Gheneghen tot gheender bermhertichede
 Uchier laten de cleederen bederuen verrotten/
 Van datmer de naecten me decken dede
 Tot datse doozreden yn vanden motten:
 Die t'goedt niet ghetruicken/ Jnder armen ſchoot behuicken/
 Zyn aernie Zotten.

Wat baet den ghenen die veel heeft
 Als hy niet en heeft, hem diet al gheeft
 Om eeuwich ghedueren,
 Een oordeel zonder ghenade hy hebben moet:
 Die zyn naecte Broeder, gheen medeel doet
 Maer t'allen hueren,
 Salt hem ghebueren.

K 2.





Eccle. 12.

Betraut uwen vyandt inder eeuwicheyt niet
 Want ghelijck coper zoo verroeft zyn erchede
 End' al ist dat hy veroodtmoedicht yet
 Stelt daer op v herte gheefins ziet
 Maer wacht v voor hem tot elcker stede:
 En stelt hem by v niet, noch oock mede
 Laet hem niet zitten tuwer rechter zijde
 Dat hy omghekeert zijnde, naer vyandts zede,
 Niet en stae in v plaetse met nijde
 En by aenturen uwen stoel beschrijde,



De Woluen van langhe beghonnen tijden
 Wilden ieghens d'onnosel schacphens oyt sterfden
 Dus de Schapen hem vindinge te cranck ghepaert
 Naemen d'honden t'haerder hulpe voor een zeker bezijden
 Op dat zy ieghens de Woluen zouden zyn bewaert
 De Woluen rechten op oorlooghscen standaert
 E'wiert strijdt/maer wilden niet langhe twistich staen
 Schyn van paeyze wiert ghetrompt/ dus met ioozer aert
 De Wolfs haer ionghe Wolfuen in ofstapge gaen
 En lieten se zoo met de Schapen henen drauen
 Zulck queecht die hem naermaels groot hinder doet.
 In Wif ende goet.

De Schapen t'goeder trauwen onghewyft van gronden
 Ghauen in ofstapgen zom van haer vroomste honden
 t'leggher brach op/ Paeyse wiert ghezeghelt bescreuen:
 Zeker tijt daer naer/ de Wolfs sterck vergadert stonden
 t'Wendel ontwonden/
 En hebben den Crich wederom op gheheuen
 De ionghe Wolfs sterck werden int leuen
 hebben zelue de Schapen t'meeeste hinder ghedaen/
 d'honden eerst voor de Schapen/ hebben op ghedreuen
 Te velde conste qualick niet een ontghaen
 De vetste moesten aenstaen/ vriendschap was vergheten:
 Zulck gheeft den stock/ daer hy zelue nie wert ghesmeten.

So wie met sijn vyant paeyse of bestant accordeert
 Hoe hij tracteert,
 Sal hem niet ontbloeten van zyn sterfste verweeren:
 Want die eens vyant was, wert haest ghemouert
 Omme op t'cranste wederomme te deeren,
 Verzoende vyantis trauwe, sult gheensins begheeren. K 3.





Proverb. 2. cñ 19.

E Ist dat de wijsheyt in v herte gaet
 Ende kennesse, can uwer zielen behaghen
 Zoo sal v alsdan bewaren den raedt
 En voorzienicheyt behouden v t allen daghen
 Ghy sult werde verlost, vanden wech der qua plaghe
 Maer wetetheyt der zielen, ooc eyghelic hebbe moet
 Want hoe hem andere willen comitich draghen,
 Daer die niet en es, daer en es gheen ander goet.

D En Vos ende Catten vergaedeert wt ioncken
 Tsamen te coucken begoncken
 Onder een hooghe ecken boom t'samen etende:
 Den Vos sey hy hadde den zack der concken
 Ende iegheens alle nootd was hem vermetende:
 De Catten zeyden maer een abelheyt wetende
 Ende dat was t'claueren rasch zonder verstaunen
 Welck zy niet gheerne zouden syn verghetende
 Ofte zoudender thoofte dicwils moeten om crauwen
 t'zyn goede concken waermen ter nootd op mach betrauwen

D t'Gheschiede zy hoorden datter camen ghedauert
 Van verre een groot hoop iaghonden gheloopen
 In tijts hebben de Catten op den Boom gheclauert
 Dochten zy camen omme haer pels en af stroopen
 Vos neue daer alleene stont tusschen die hoopen
 Zynen zack der concken const hem niet baeten
 Hy wiert ghegrepen byder necke en moest betcoopen
 Doe de Catten bouen gherustelich zaeten:
 Veel schalckheyt helpt niet/ alshier t'lijf moet laeten.

I Zoo vijndt mer ooc vele hooghe int vermsten.
 Die wonder dijnen weten.
 Vol constighe secreten.
 Totten ooren inde wijsheyt ghezeten.
 Als Legisten, Iuristen, soo sij schijnen ghecleedt
 Die veel pro-uts en contraen verzwelghen end eten.
 Meest tafel studeerders om de lekker beten.
 En zulk om hem seluen helpen, gheen middel weet,
 t' Cken natuerlic verstande, beschermt wel groot leedt.



Sheen weldaet ofte dueght
 Ghy met quaet loonen mueght.



Matth. 5.

VVilt volgen dat goet es, in alle zaecken
 Voor elck ander int bidden vromelick waecken
 Ia bidden voor de ghene die v doen quaet:
 Wel doen die v benijden, oft quellen met wraecken
 Op dat ghi t^s hemelsch Vaders kinderen bescreuē staet
 Want zyn zonne op goe ende qua schijnen laet,
 En zendt reghen op rechtueerde wt liefden vierich:
 Oock laet hy reghenen op al onrechtueerdich zaet
 Op dat wy alle menschen, souden zyn goedertierich.

En Landtsman wandelde in zijn wee
 Te wijnter tijde vandt onder de snee
 Een Slanghe half doodt van coude bedeghen
 Compassieus wesende r'huertwaerts ghedree
 Heefte op ghenomen ende thuus ghedreghen
 Inden eerdt es zou voor zyn vier ghelegghen
 D'hitte besessende, wiert fraey ende sijn
 Tot haer quaetheyt als dan ghenegghen
 Naer r'veninich pleghen/
 Heeft alomme gheschoten wt haer venijn:
 Die quaet van natueren es/can niet duechdelick zyn.

Den Landtsman vergramt der grooter onweerde
 Een groot Sijl aenveerde/
 Ende heester dies naer ghelooopen te slane
 Zou veninich ghezwonghen rees op vander eerde
 Meende hem van huer venijn te doen ontsaene
 Hem gheuende spijtelick noch te verstaene
 Hy die grammoedich buter maten beefde
 Van datse fraey wiert, niet anders waene
 Haer groote duecht was, dat hy noch leefde
 Serpenticch zaet, was oyt quaet, met dieffer aenleefde

Weest niet ondancbarich in gheen saeysoen
 Maer dancbarich die v'verschoonen
 Duecht, eere ende bijstandicheyt doen
 Ende gheen duecht zult, met quaetheyt loonen
 Met alle personen
 Toocht alijts vriendt'bondich ghelaet,
 r'Voughet wel, als d'een handt d'ander diwaet.

L





Iere. 29.

EN laet v niet verleeden van uwe Propheten
 Die int middel van hulieden zijn ghezeren
 End' v waerzegghers, t'welcke gheenssins betame
 En acht oock niet met lichtueerdich vermeten
 Op de dromen die ghi droomt, wát ghy moet weten
 Dar zy valschelick voorzegghen in mynen name
 Ende hebse niet ghezonden, zeyd d'Heere eerzame.

Eccle. 34.

DIe Waerzegghers der dolijnghe, ende die
 Wt der Voghelen zangh, oock mede
 En die dromers der quaet-doenders fantasie,
 Zijn al te zamen ydelhede.

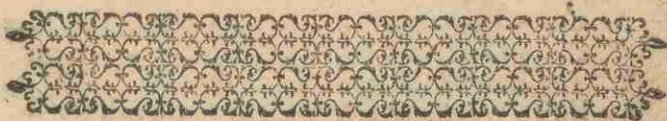
E

En Jonghſten me zoonthen diet al hadde verpepert
 Bezonden niet meer meer dan zyn laetſte cleet
 Zach een Zwaluwe vliegghen dweers en ghekepert
 De winter was leden (die zwaricheyt ſtepert)
 Doen docht hy de zomer ſtaet te cominen ghereet
 Ick hebbet al noch niet dit roeyken te heet
 En heeft hem van dit pandeken quijte ghemaect:
 Hy en wilde niet riecken naer zyn oerel zweet
 Zoo hem ſtellende tot in zyn hemdekken waet
 Wijs es hy die (alſt tijt es) zooychvuldich waect.

C Contrarie zyn hope den winter cam an
 Het haghelde ſureude woey wten nooydt ooffen
 Myn Jonghen weynſchte om zyn habijtens dan
 Clippertant/en Snoeyſniet camen hem trooſten:
 De coude hem op commende/ dus ten vooffen
 Heeft de Zwaluwe zien ligghen zwelken in tſnee:
 Och (docht hy) waer ſal ick my moghen rooſten?
 Ende ſprach ghehouden tſaerns/ zeer ghedwee/
 Doo; een ydel betrauwen lijd ick deſe wee.

Als waer by al ghuent dat niet es ghedaen
 Alſt dient haefſelick ofte traeghelick
 Met voorzien matelick en wel beraen
 De zulke ſal dat werden beclaghelick
 Op wanckelbaer zacken zijt v niet draghelick
 Maer v reghelt op ſtant vaſſicheyt ghemanier
 Verſint eer ghy beghint, v zacken onverſaghelick
 Naer t voghel-gheroup v niet en regiert.

L 2.





Deutero. 22.

DEn Ofte of t'Schaep van uwen naesten sult ghy
 Niet zien dolen, ende ghaen voorby
 Maer tot uwen Broeder weder leeden daer
 Al ist dat hy uwen na-ghebuer niet en zy
 Ofte dat ghy hem niet en kent, so sult ghy daer naes
 Die in v huus leen, by v laten bliuen eenpaer
 Tot dat uwen Broeder die zoucken sal,
 En die weder mach krijghen in zijnen stal.

D En Arendt Coninc vanden Vogghelen meest
 Wreemde voor gheen tempeest
 Wandelende onbezreest
 Wandt ionghe Voskens verdooit zunde wt haer weghen
 Hy greepse/ vloocher mede door: r Forerst
 Heefse op een Boom syn Jonghen int nest ghedreghen:
 De Vosinne heeft hier af de wete cregghen
 En badt dat hy wilde huer Jonghskens weder gheuen in noot
 Den Arendt hooghmoedich wasser niet toe gheneghen
 De Vosinne vertrack aldus met grampschap groot.

D De Vosinne wederkeerende gram-moedich en fier
 Vreesende gheen dangier/ Al vanderset hier
 Recht onder den nest daer syn Jonghen keten
 Heeft ghemaect en opgeblasen/ een groot vier
 Dies heeft den Arendt met de Jonghen inden rooch ghesicken
 Gedrukt vandt hy hem door dees clouche treken
 Hy const hem noch de zijne helpen/ naer syn begheeren
 Hy wt-wierp d'huere/ zou esser me wech ghestreken/
 Hier rees/ de zijne en const hy in tijts niet weeren.

I Zoo esghelijcx een mensche van nederen staete
 Mach wel een hogher dan hy es, schadelick wesen
 End hy die de cleene waent doen onbaete
 Beschadicht hem zeluen, en es quaet om ghenesen:
 Ende zoo men hy de Naturalisten mach lesen
 Veel groote Dieren, hebben meest alleen cleene partie
 Die hemlieden groot hinder doet: Ter cause van desen,
 Op zijn eyghen cracht te staene, es fantase.

L 30.



Yeghelick sal alst past,
 Helpen draghen anders last



Galat. 4

H Elpt den last
 In allen dijnghen
 Van elck anderen draghen
 Zoo sult ghy vast
 De wet Christi volbrijnghen,
 Ende hem behaghen.

Luce. 6.

B Emindr uwen vyandt, doet wel, en bevrijdts
 De ghene die v haten, ende bedrieghen.
 Die v vermalendiden, Ghebenedijts:
 Bidt voor de ghene die v belieghen.

En Doyman t'render marec volghende naer
 heeft een ver Peert gheleedt/ en zyn Efel mede/
 Welcken Efel hy hadde ouerladen zeer zwaer
 Ende t'Peert ghyngh ydel in houerechtede:
 Den Efel badt dat hem t'Peert bystant dede
 Of t'moeste gheheel onder t'last versnachten:
 t'Peert heuet ontzeyt/ dies daer ter stede
 Den Efel gheuallen es in onmacht
 Tes quae verlasten yemant bouen zyn crachten.

Doen was den Doyman vergramt/ ende ouerziende
 Dat t'Peert hadde den Efel bystant ontzeyt
 Maecte dat t'Peert voor den Efel diende
 En heuet t'pact het suyn op ghelept
 t'Schuimde/ t'stampet/ t'schraef de wāt t'heeft hem mesgrypt
 Dat van hem s'Esels last moest zyn ghedreghen
 Ende midts dat niet ghewone was te dorne aerbeyt
 Deel te min so wasser t'Peert toe gheneghen/
 Onder weghen ter degghen
 Al wasser segghen/
 Heeft veel slaeghen ghecreghen:
 Want die wederpoozich valt/ dient somtijts ghellegghen;

Zien wy onsen naecten in eenighe last
 En dat wy daer af zyn be-vrijdt,
 Laet ons daer in niet verhueghen vast
 Maer hem lieuer (alst bequamelick past)
 Dien helpen draghen t'alder tijt.



Zulck die benijden,
Commen zelf in lijden.



Leuiti. 14.

VWen naesten sult ghy gheen onghelijck doen
Noch hem oock beroouen, in gheen saeyfoen.

Prouerb. 10.

GHeen nijdt in dijn herte vrouch noch laete
Hebt ieghens uwen Broeder, t'sou de ziele schaden
Haet verweeft twiſt, maer de Charitaete,
Can bedecken cerceynelick alle meſdaden.

Eccle. 14.

Die vergadert onrechtuerdelick wt zijnen moedt
Die vergadert den anderen, ende in zijn goet
Sal een andere ouerdaedichede
Hebben, ende welluſtichede.



De Vos heeft den Wulf in zyn Legher bezocht
 Die vol was ghebrocht
 Van roof/ acs/ en theercost/
 Dineersch in manieren/
 Welcke verionnende/ hadder gheern angherocht
 Met eenighe loofheyt/ die hy heeft ghedocht
 Maer confter niet an ydel was zyn anthieren
 Een nijdicheyt ghinck hy dies haest verziern
 t' Wolfs legher den Schaep-heerder te kennen gheuen
 Die hem op zyn weefte vandt om schoffieren
 Zoo dat den Wolf es onder zyn cudde bleuen
 Vos effen in ghedreuen hem verzaed met ghemaecte
 Verborghen nijd/ es een quade zaecte.

De Vos vult hem gheel totten croppe toe zat
 Van s' Wolfs prouanche weeldich en brat
 Zoo dieftelick ende verraderlick adt
 Oorzaecte vanden moort op den Wulf ghebuert
 Dus hebbende van deeghs zyn labaey ghehadt
 t' Huuswaerts weloopen heeft Vos gheauentuerd
 Maer onlanc hebben hem goe daghen gheduert
 De benijder heeft zyn vergheldinghe vonden
 Gasschelick onder weghen/ es worden verschuert
 Onverzien zonder ghenade van d'honden:
 Wederwraecte r'dien stonden was op hem niet ghesinnat
 Altyts de zonde meest/ op zyn meester valt.

Tfghelijcx zulck een anders wel varen benijde
 End' af-zondt, t' ghuent dat hy heeft bezorght
 Om dat listelick krijghen, leght laeghen wijde
 Ende hem ont-vrijdt
 Maer tes een qua brocke, daermen an verwoorght.

M



Alle quaet, hoe beromt,
Van elcx daet, eerst zelue comt.



Prouerb. 11. b 18. Esa. 57.

DEr godloosen aerbeyt
Sal faulte slaen:
Maer die inder waerheyt
Recht henen gaen,
Zullen goed ontsaen.

Esaï. 32.

ARgher ghereedtschepen en zijnder gheen
Da alder quaetst, die de bedriegher can verweruen
Want hy heeft ghedachten gheraemt by een
Omme de zachtmoedighe te moghen bederuen



De bloedtghulzighe blaeckende venighe Draecke
houdt altyt waech
Den Elephant vervolghende om zyn bloet:
Als door een gheduerighe nydeghe wracke
Om t'zunder wille crighen dees practijcke doet
Den steert knoopt hy om t' des Elephants voet
Den Elephant dat ondoende met zyn snauel dan
Zoo vliecht de Draecke den Elephant met eenen moedt
In d'oghe ende Ruese/daer zy an gheraken can/
Die hem niet helpen mach/moet zyn verwonnen man.

Dus den Elephant hebbende te wille ghereghen
Es dan gheneghen
Zijn bloet gheheel wt te zughene daer
Zoo datse bloetdonckich wort zadt bedeghen
Nochtans Naturalisten te zegghen pleghen
Een Elephants bloet es haer een tueghe maer:
Dus dan ouerdoncken zijnde/ t'ghebuert daer naer
Dat zy valt ter eerden door zulcken nootd
Den Elephant zijnde onmachtich ende zwaer
Valt de Draecke dicwils dan zelue dootd/
Zulck waent ander deeren/comet zels in lijden groot.

Is ghelijcx zijnder menschen bloedghulsighe en venijnelic
Die nauwlijckich
Zoucken t' vleesh ende bloet van d'onnoosel dach nacht
Hem zeluen verzaedende, werden verdwijnelic
Huer zoet wert ten eynde bitter en pijnelic
Haest onderworpen ligghende versmacht:
Vermoorders huers sels, daer den vyandt om lacht,
Alleene gheel t'weereelts pacht, wilden wel beaghen;
Hem meer op laedende, dan zij connen draghen. M 2.



Men moet nemen verdrach,
 Alst niet anders zyn mach.



Iob. 5.

Die van God ghestraft wert, zalich es die man
 Daerom veracht des Heeren castidijnghe niet:
 Want hy wondt, oock ghenefinghe gheuen can
 Hy slaet, en daer naer dan
 Zijn handen sullent ghenefen ziet,
 Laet ons lijdzamich wesen in alle verdriet
 Wat ons gheschiet, ende wie ons mēsbiet.

Sapien. 3.

In veel dijnghen, mer quellayge verdiet
 Onse hope zy
 Want in veel dijnghen, wel beschiet
 Zullen worden wy

En Herbeyder heeft t'zinder ghenouchte ghezocht
 En Partrijsse ghecocht
 Die Haenen/Hennen hadde een groote preste
 Preerfelich heeft hijse t'huuswaerts ghebrocht
 En zoo hy hadde ghedocht
 Liefse mede vliegghen/met d'ander te nesten/
 De haens queldense/zoo oock deden de resten:
 t'Hoender-mesch ded hem insghelick groot quellen
 Nietmin al was zy verstenen/keerder int beste
 Docht/was vzeemde/ende niet van huer meghezellen/
 Die paeps zouct/sal parczelich middel voorstellen.

Al deden zy de Partrijsse veel vercleens
 Haer bevedeende dickwils daer te voozen
 Zy zacht de Haenen warent nemmermeer eens
 Daghelick vochten zy/en stekende met spoozen:
 De Partrijsse ziende sulckdaenich oorbooren
 Dat de Haenen iegghens Haenen zoo vrandich waren/
 Docht t'was costume: Dus zonder verstoozen
 Wilder hem lidenamelich mede paren:
 Daer mede men bescheipt es/moetmen ouer varen.

Insghelijcx zul wy achten licht als een plume
 Ende min dan den waterschume
 Van alsulcken menschen licht veerdich verdraeghen
 De ghone diet hebben by ghewoonlick costume
 Den anderen te quellene,t'allen daghen
 Latense vloucken, rampen, euelen, plaghen,
 Daer naer niet vraghen: Zoucken ons selfs vrede,
 Zoo leef wy inde meeste gherustichede,

M 3.





i. Petri. 5.

E Lck sal sober ende waeckende wesen
 Want ons wederpartie, den vyandt nacht en dach
 Als een briesshende Leeu, sterck opgherefen
 Ommerijnght onslieden, ende bouen desen
 Zouct listelick wien hy verflinden mach
 Den welcken (eer hy crijcht zijn beiach)
 Serpentich ende oudtschalckich quaet
 De stercke int ghelooue wederstaet.

En Eghele ieghens haer partijen voorzien
 Van scherp stekende burstelen die d'ander vlien
 Als wapene heeftse die daghelick ghedreghen
 En Wolf wasser verhougheit op/maer mids dien
 Datse zoo opgheburstelt stont/wasser te min toe gheueghen
 De Wolf zocht nochtans by loofse boofse wegghen
 Haer te bedriegghen/en heeft sineckende ghezept
 Datse haer scherpe schichten yeghelick tseghen
 Althits zoo ghereedt drouch/was te grooten aerbeyt
 En dat die behoorden wesen neder gheleyt
 Eist dat v greyt (sprack hy) ghy zultse aflegghen
 Des goet althits voorzien syn/ieghens die quellen.

Hoe (zeyde den Wolf) doet datmen v heete
 Mijn lieue deete
 Des paeps en vrede/leght v wapenen af
 Ick en draghe ieghens v gheynssins deete
 Neen ick/biden iweete
 Ende blijft gheburstelt staende sterckstekende straf:
 Neen neen/zey den Eghele/en dese andtvoorde gaf
 Lieuer heb ick te ghaue op myn verweeren/
 Want comt my yemandt op/met een loopende dras
 Te min mach hy my onverzienelick deeren
 Edeem mes houdt t'dander in schee/in alle affeeren.

Zoo heeft yeghelick mensche hier by vermaen
 Dat hij moet voorsienich staen
 Ieghens de bedriegghers listighe laegghen
 Althits ieghens alle man ghewapent ghaen
 Met ghepeynsen, voorziende toecommende plaegghen:
 Hy es sterck die wisselick can zoorghe dragghen.



Wijs voorzienich t'allen sijne
Behoort een ouerhoofd te zijne.



Eccle. 10.

En Coninck die onwijs es, gheopenbaert
Aisulck een, zijn volck bederuen sal
Ende die steden sullen werden bewaert
Door t'verstant van een die voorsienich is al.

Eccle. 7.

VErzouct Rechter te zijne, te gheenen steden
Ten zy dat ghy machtich zijt
Omme metter macht, die boofheden
t'Duerbrekene, end' v daer wel in quijt.

De Voghelen der lucht/ ende oock inder eerden
 Enen Conijuck begheerden
 Den ghenen diet best zou te zijne betamen
 Beghelich wasser gheropen/ hoe cleen van weerd en
 Eicr zin hoozende / zouden zy t'beste aenveerden
 Dies op een wijdt velt was t'generael verzaemen
 Wt allen houcken zy daer ghevloghen camen
 Ende wesende by een (eert wiert gheacordeert)
 Den Paeu schoon op ghestreken/ zey dat zy hem namen
 Coninck t'zijne/ heeft hem zeluen ghepresenteert/
 Die hoogh staet begheert/ dicwils zijn selfs val causeert.

De Voghels dit aenhoozende int generale
 Chauen last dat d'Acxtere zou voeren de tale
 Indwoorde den Paeu clouckelich doe ter tijt
 En sprach/ wy zullen v hommayge doen by spectate
 Indien ghy v vroom ghenouch kent (zoo wy hopen ghy zyt)
 Ons voor den Arendt beschermen/ die ons voert strijt
 En voorzienich/ wijs/ discreet zyt/ alst noodt ghebiecht
 Op dat ghy en wy al tsamen moghen wesen bezijdt
 Op dees conditie men hem t'officie liet/
 Den man wert dicwils voorzien/ maer t'officie niet.

Bewijfende dat niet es ghenonch alleene
 Een hueerhoofst t' hebben schoon ghelaetich in zeden
 Maer een wijs discreet ouer al ghemeene
 Verbiet met gheschichte voorsienicheden
 Om te houden zijn ondersaten in vreden
 Ieghens die bemlieden soudcn moghen deeren
 Die medelijdende is, ghebruuckende reden
 Om de goe te beschermen, en de quaetdoenders te weeren
 Zommich Herder pacht de Schapen, om t'wile scheeren.

N





Leuiti. 19.

GHy en zult niet lieghen
Noch dijn naesten bedrieghen
Noch onder schijn van rechte, hem onrecht doen.
Maer vonnesse gheuen
Rechtueerdich leuen
Met gheweldt niet verdrucken in gheen saeyfoen.

Prouerb. 25.

ALs een schicht, een scherpe pijn, ende zweerdt,
Es een mensche vol meynedicheyt
De ghene die (t'welck d'onnoosele deerdt)
Ighens zijnen naesten valsch ghetughe zeyt.



Een hongherighe Dogghe bloetghierich gheberint
 Van andere gheteent
 Heeft onnoosel Schaep voor t'recht ghehad
 Ter causen van broodt (zoo hy vies) hem gheleent
 Maer t'Schaep was gheheel onthennende dat
 Doch gheensins hem schuldich te zijne wat
 Den Hondt doe vergramt dat t'Schaep niet wilde bughen
 Sinisterlich docht hyt ronderwoorpene plat
 Maecten moe en mat/
 Ende wt nijdicheyt zijn bloet afzughen
 t'Zijn wanchelbaer processen/die staen op ghetughen.

Drie ghetughen de Hondt heeft wtghezocht
 En zoot wel ghebuert/gheluert of ghecocht
 Den Wolf/den Shier/en de Wuwe mede/
 Dese hebben niet valscheyt voortghebrocht
 En loofstich voo;docht
 Dat t'Schaep t'zoot schuldich was daer ter stede
 D'Hondt wilde dat t'Schaep rasch betalijnghe dede
 Maer midts datt hadde waer mede betalen niet
 Es vanden Hondt verschuert/zonder ghenadichede
 Alleen zonder hulpe vande hem t'Schaep int verdriet
 D'Onnoosel men meest elcne bystant biedt.

E t'Gheschiedt:

Zoo is te duchten, dat d'onnoosel met allen

Worden ouer-vallen

End' in haer clachtich claghen, werden niet gheboort

Wt-ghemaecte ghetughen, t'goet recht versmallen

Ontcaetsende d'onnoosel dat, metten gheld-ballen

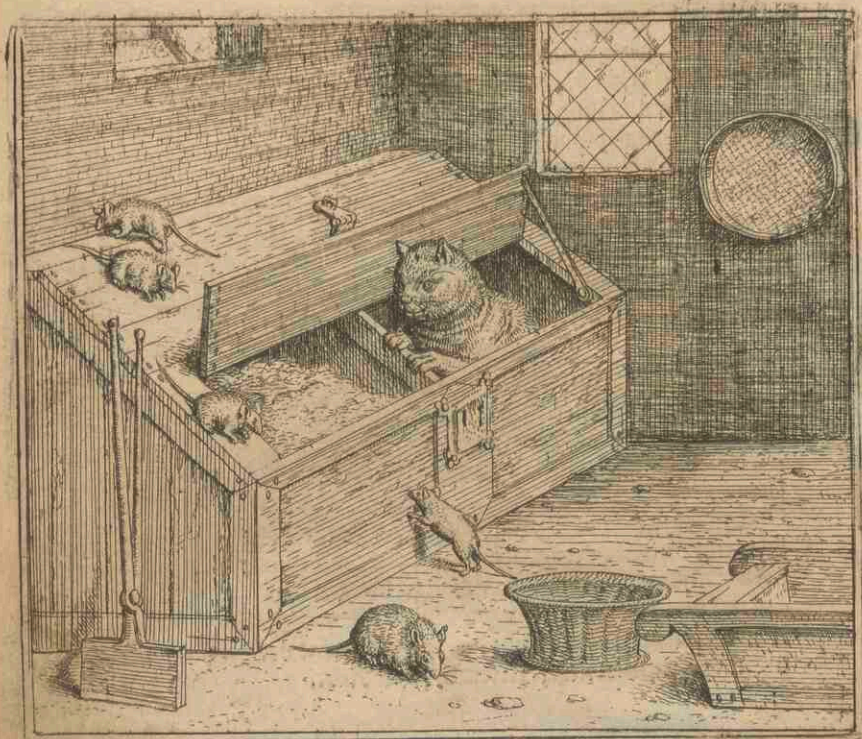
Es de man ghewesen, t'ghewijsde gaet voort

De balanche wijct met een veselijnghe woords.

N 20



Die yet looslick te wercke leyt,
Doet meer dan door sterckheyt.



Prouerb. 2. Eccle. 4. en 7.

DE cloucke hebben ouervloedighe tijden,
Maer een traech mensche sal ghebreck lijden.

Seneca.

VAn des menschens verstant vul onvreden
Es ledicheyt een confusie zwaer:
De poorte end' inghanck der droufheden,
En de moeder der aermoe volght naer.

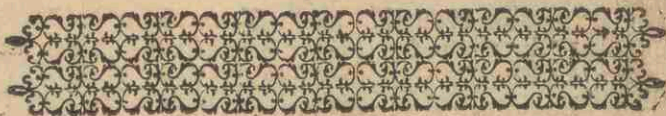
Hermes.

TGheluck helpt den ghenen die hem zeluen helpt
End' een traech mensche zyn weluaren stelpt.

En Catte gheworden traech ende oudt
 Int claueren springhen niet meer so stout
 Om Gatten en Musen te verschalcken suet
 Dies heeft zou ghedocht tot haer behoudt
 Haer voort aen ghaen t houden ghemackelick wel
 In een meel-kiste/ende nieuwers el
 Met een voortstel
 Looslichsich sel
 Gatten ende Musen te verlackene daer:
 De welcke daer te voozen hadden gheen ghequel
 Noch zulck quaet spel/
 Wierden gheuangen/d'een voozen/d'ander naer/
 Alst noodt doet/zulck zoect nauwe list voozwaer.

Sghelijcx als yemandt de cracht faelgiert
 Pratljcke moet ghesocht sijn om leuen
 Voorstenicheyt dient looselick dan gheantiert
 Meer dan voortse, die dan achter es bleuen
 Lisander heeft dies ten propooste ghescreuen
 Datmen meer doen, en wtrecchten sal
 Met t'wel vanden loosen Vos subtijsch beseuen;
 Dan met t'wel vanden Leeu, in eenich gheual
 Behendicheyt is goet int ardsche dal
 Aerdighe listicheyt, ter noodt dient gheacht:
 Want hoe soortsich voornemen, bouen al,
 Gemeenlick zeghtmen, conste gaet voor cracht.

N 3.



Om eere lieuer t'lijf waeghen,
Dan schande beiaeghen.



Galat. 6.

En yghelick prouue zijn tselfs werck
Zoo sal hem zeluen zijn glorie behaghen
Ende neme van gheen andre gheen ooghe-merck;
Want een yghelich sal zijnen last draghen.

Prouerb. 30. Trenorú 1.

En gheslachte esser dat hem zeluen dijncken laet
Zuuer te zijne, inde ardsche stede
Ende nochtans en eist in zijnen staet
Niet ghewasschen van vulichede:
Maer zoo de Prophete beclaghijnghe dede
Sprack van die noch daeghlicx in zonden wroeten
Haer vulicheden zijn noch an haren voeten.

Leffzinnich een oorlooghs Peert clouch ghemanieret
 Wel toegherust/ ghearnascht/ rustich verchieret/
 e' hooft vul plumaiden/ blijde van gheeste/
 Naer een legher te trecken gheel gheviert
 Onder zijnen Meester in d'handt ghebanieret
 In coraidgen dochte r'zine dies d'alder meeste:
 Dit ziende een Zwijn sprack: O zotte beeste
 Bereedt ghy u ten strijde: Dijn principael seeste/
 Wert dat ghider mueghelich sult laten r'lijf:
 Die niet en auentuert crijcht cleen bedijf.

O r'Peert dit aenhoozende by goeder moeten
 r'Zwijn in zyn vulicheyt ziende woeten
 Sprack tes beter r'lijf met eeren gheauentuert
 Dan zoo te ligghen onder de voeten
 Als mesch-vercken beslijt/ end' onreyn bestuuert
 Spindelick ghy (wiens tijt onlanghe gheduert)
 Zult ghekeelt zyn/ ende den rouper af gheffeken
 Als ich voor minen Heere (alst zoo ghebuert)
 Met prijs en lof/ hebben sal r'lijf bezweten:
 Vileyns comen van gheen edelheyt spreken.

Insghelijcx zijn veel vileynighe Ketijuen
 Rechts mackelijuen
 Die niet eerlicx noch oorboorlicx bedriuen
 Dan alleenlick ter tijcke wriuen,
 End' als mesch-verckens naer den vleessche leuen
 Niet auentuerende, Noch yet bezuerende,
 Totter doot gheduerende:
 Dan dat zij tot eeren zonden moghen werden verbeuen.





Deutero. 23.

Als ghy ieghens v Vyanden sult wt trecken
Ter oorlooghſcher ſchaeren,
Van alle quade dijnghen, die bevelleken:
Zult v bewaren.

Eccle. 11. Math. 10. Eccle. 6.

Blijft niet inde wercken der zondaren
Maer hebt betrouwen in God bouen defen
En blijft in v plaetſe int openbaren
Wie tot t'eynde volſtandich blijft, ſal zalich weſen:
Een afvallende menſche, end' onnut meſpreſen:
Defen haetſelicke met eenen val,
Zyn verderuenesse haest ouercommen ſal.



De Voghelen leuerden battackie sterck
Ieghens alle de Beesten inder eerden perck
Eick hopende crughen victorie openbaer
Zy zaghen vroom toe/ met een snel ooghemerck
Eick vreesder inghelijc de Oorloghen zwaer
De Meermuus wasser oock ieghenwoordich daer
Maer bevreest van nederlaeghe bogonst te beuen
Dies vloode zy wt den Legher der Voghelen voorwaer
Ende heeft haer metten Beesten ghaen ouerghen:
Shetrauwe soldaeren by haer veendel oyt bleuen.

O Den Arendt met al syn vloghelen snel en vlughe
Die en dapperlick an hebben vroom ghestreden
De Beesten bleuen ronder veel heerder te rugghe
Welvoluchtich op haer vieruoetighe leden
Eyndelick hebben om paeps-maechen ghebeden
Enniers een bestandt deden
Met condition die niet en mochten lieghen
Dat de Meermuus (die ouervlooch t'huere onvreden)
Van doe voort niet dan by nachte zou moghen vlieghe
Zy syn puntyc weerdtich/ die t'ghemeente bedrieghe.

De ghene die mede helpen bezoeten
In weeldighen voorspoet ende gheluck
Tes reden dat die oock mede deelen moeten
En bieden handen voeten
Omme helpen wederstaen auxst, vrees, en druck
Die staende blijft, beclijft, en krijght wel den pluck
Voor t'zijnen loone:
Der victoriense palme croone.

O



Aenueerd den dienst alvoren,
Daer toe ghy zijt gheboren.



Pfal. 127. Math. 10, Eccle. 33.

IN al v wercken v gheerne ghewillich maect
Ende neerstich waect
Van die aerbeyt uwer handen zult eren vrij
Een werckman es zyn colt weerdich, dier wel smaect
De quaetwillegh knecht die d'werck veracht,
Salmen te wercke zenden, dat hy werckende zy
En alzulcke, gheensins ledich laten gā
Want veel quaets end' arch heeft ledicheyt gheleert
Door welcke oorzaecke, ende daer by
Menich es tot schanden ghecommen end' onteerd.

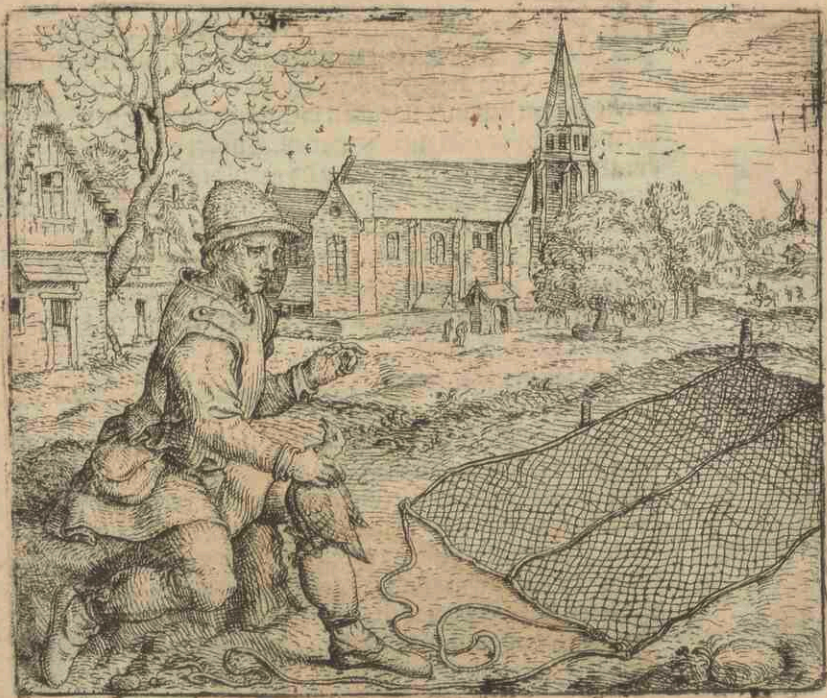
DEn Esel/Kemel/Buffel/ende Mule tsamen/
 Slaegghden dat zy waren tsmenschens slauen ghesfelt
 Door haeghel/door snee/door bosschen en bramen/
 Ende gruwelick met slaegghen dichtwils zijn ghequelt
 Den Esel wilde niet meer werken/al dedet ghelot
 Maer wilde voort aen zelue op de Mule rijden/
 Eens verlost syn van tstranghe gheweldt
 Door vele zuchters/hebben eens weeldich verbljden:
 Dit hoorende de Buffel/const hem niet vermijden/
 Sprack doe totten Esel/Goeder ick waene:
 Die ghesfelt is om werken/ behoort niet leech te ghaene.

IMaer om werken was d'Esel van gheenen advijse
 Zoo opstnartich wiert hy doen van manieren
 De Buffel en de Kemel/ dochten doen als de wijse
 Om voorzien syn van spijse:
 Zouden werken end/ hem naer haer natuere regieren
 Rienden hemlieden slauen bouen veel ander dieren
 Daer af de Kemel was de meeste van al:
 Want hy moeste in syn aerbeydelick anthieren
 Passeren (lastich gheladen) menich berch ende dal
 De Buffel leedt somtijts oock groot onghenal
 Wort (om leeden) gherijngelt in syn nusegaten/
 d'Esel by zijn propoost bleef/ riep met een gheschal
 Wercht die wille onder hulieder ghetal:
 Ich en wille niet werken/nochtans mijn eten niet laten.

Zoo zijnder oock menschen ruud en plomp int verstant
 Becaem noch playsant,tot conste oft aerlicbeden
 Connen niet dan slauen, en oeffenen d'landt
 Nochtans en steken zij daer an niet gheerne d'hande O 2.
 Maer ghaen lieuer ledich,eten en dryncken met vreden.



Die andre waent verraeden,
Comt zelf in schaeden.



Eccle. 7.

OM quade dijnghen doen, wilt v niet dwijnghen
En die en sullen v niet beuanghen zaen
Scheedt vanden boosen, en de quade dijnghen
Zullen dan certeynelick van v ghaen
Hooft naer goet vermaen
Wilt gheen quae dijnghen zaeyen
In die ackervueren, der onrechtueerdicheyt staen,
Zoo en zult ghy die niet zeuenvoudich maeyen.

En Dueghelaer had in zyn net ghevaet
 Een Partrijsse delicaet
 Dies wistese gheen raedt
 Want hoorde hy wildese hebben ghedoodt
 Godmoedich badt zou met een sineeckende daedt
 Had them ghedaen quaet
 Om crijghen aflaet
 En verlost mochte zyn wt die wtterste noot
 Hem belouende zoo zeker als in zynen schoot
 Mochte zou doe vanden lijfue ontsprijnghen
 Dat zou met haer practijckelick exploot
 Veel huer ghelijcke in zyn net zou brijnghen:
 Niet lichte salmen ghelooen sineeckende dijnghen.

Neen sprack hy/ neen dit sal v schaeden
 Ghy zultcr omme bliuen in onghenaeden
 Sineeckende belosten moghen v schoonen niet;
 Ghy wilt verlost zyn/ andre verraden
 End' uwer ghelijcke brijnghen in verdriet
 Verraderlick bespiet:
 Dies moet ghier t lijf nu laten ziet
 Sheroost an t spit zyn tusschen twee branderen
 Dese gratie sal v werden gheschiet
 En wat belofte ghy biedt
 Mijn voornemen sal ick ghecnissus veranderen/
 De quae moetmen punieren/ in exempel van anderen:

Om uwen naesten verraden, om andre behaeghen
 Tot lijden brijnghen, schande verdriet of schaede
 Wilt v van sulcke dijnghen verdraeghen
 Laet v niet vertweeselen, maer in al v daeghen
 Doet zoo ghy wildet datmen v daede.





Prouerb. 6.

GHaet totter Miere, ghy tot traecheyt gheneghen
Leert wijsheyt, end' aenmerct huer weghen
Hoe wel zou niet en heeft Prince, Meester noch Heere,
Inden schoonen zomer, huer spijs bereedte
En vergaert inden Ougst neerstelicke zeere
Haer eedtwerck, Dese voorsienicheyt weetse.

Prouerb. 16.

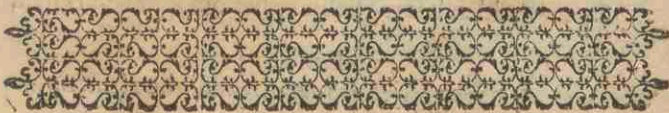
BEter zoo eist een luttel bedeghen
Met rechtuerdichede,
Dan voorwaer veel vruchten vercreghen;
Met boose zeden.

De Vlieghe ieghens de Miere op rees
Haer zcluen bouen huer edelst prees
Ende dat bewees:

Mits dat de Miere in eerde was woetende
Logierde en sliep in cleen hollehens diepe
Als aerme Griepe:
Met magher graentkens den hongher boetende:
Maer de Vlieghe huer anders verzoetende
In Coninghen huuzen onder weeldighe daechen
t Zinder tafel dickwils de spijs eerste groetende
De schoon moncken oock ruffende ande caechen
Zulck sondeert hem gheel op verghanghliche zaechen.

De Miere dit hoorende haer propoof brack
Stoutelick sprack hoe wel ick int onghemack
Ende pijnne mynen noodtdurst vergadere meest:
Ich leue gherust/ stoutelick ghesust
Als ghy met vreesen rust
Edt/dijnet daer men weeldelick siet ghesest
My graentkens edt ick met een blijden gheest:
Weet verninghe netten ieghens v wt-hanghen
Daer ghy dickwils in blift/en lijdt doodlich tempeest/
Peghelic es oock tot om v slaen en vanghen
Des pynselich den noodtdurst doot aetbeyt ontfanghen.

Zulcke vindtmen die wt-vlieghe veel daeghen
Om in vette cuekens de platteelen vaeghen
Ende gheen andre zorghe aenmerken
Hier den pot rumen, ghinder t magher been knaghen
Den dach met boomeloofse manden wt draeghen
Vp de brocken verledicht, niet willende wercken
Ghecrepelt mit herte, niemant eanse stercken.



Wilt ter noodt in gheen staeten,
V Vrienden verlaeten.



i Iohan. 2. Mathej. 5. Eccle. 13.

Christus heeft wt liefden t'leuen voor ons ghestelt
Dies sullen wy voor ons broeders oock stellen t'leuen
Werende dat wy ouergheuoert zyn ghetelt
Vander doot tot t'leuen, die dus lieflick aenleuen
Hebt lief dan uwen naesten, gheel zonder begheuen:
Alle die met zijns ghelijcke can lieflick verblijden
Reden waert dan dat de menschen niet achterbleuen
Zy en hadden haers ghelijcke lief oock t'allen tijden.

Leuiti 19.

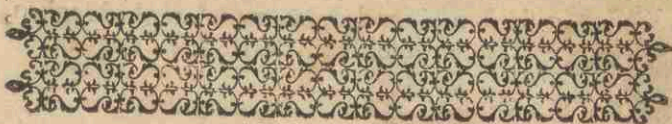
VWen Vriendt met ghestadighe zinnen,
Zult ghy als v zeluen beminnen.

So twee handtghesellen/vrienden tsamen ghetelt
 Passeerden ouer r'veldt
 Es hemlieden eenen Beer t'ut ghemoet gherommen
 Den eenen vreesende voor doodtlich gheweldt
 Weliet syn vriendt/end' es eenen Boom op gheclommen:
 d'Andert wild hem van gheen stercte berommen
 Noch ieghens den Beer hem te stellen begheerde/
 Maer lyselich wild hem buighsamich crommen
 End' heeft hem ghevelt plat ieghens de eerde
 Doodtschinich lagh/dies hem de Beer niet deerde
 Nooch hem ontrent r'hoofte hem docht hy was doodt:
 Den Beer dies verrocken es zijnder eerde
 Om weten de weerde:
 r'Soudt proufmen int vier/maer den vriendt in noodt.

I Zijn medegheselle doe vanden Boom daelde
 Gad/dat d'ander hem taelde
 Waer af hem (in syn oore) den Beer de vermaen
 Antwoordende sey/wat goets hem verhaelde
 Dat niemant zoude zeer licht wtghaen
 Zoo hy hadde ghedaen/
 Met vrienden/die andzen ter noodt niet bystaen
 Want vrienden metter tonghe/zijn vrienden dinne/
 Maer vrienden metten wercke/die salmen ontfacen
 Ghelijck leuen/ghelijck steruen/van eenen zinne:
 Vriendschap dient totten eynde/zoo vanden beghinne.

Eock zoo wie op vrienden stelt zijn verlaet
 Ende voor hem zeluen niet en zij
 Op een ydel hope, te nieten ghaet
 Eer hy bijstant ontfact:
 Elck zij zijns selfs vriendt, die slaet wel bij.

P





Apo. 2. Math. 25.

Vveest ghetrauwe totter doot, en ick sal v gheuen
 De Croone des leuens, beloofd God' almachtich
 Ende den onnutten Knecht, sal werden verdreuen
 In die wterste duyfterhey t dnyfternachtich
 Dus blijft dienstbaer, en stantachtich.

1. Regum. 8. Eccle. 20.

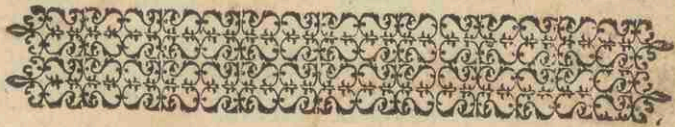
Ghiften en zenden, daerment laet ghedooghen,
 Connen verblenden des Rechters ooghen.

En huijs-hondt zijnde zyn Meester ghetrauwe
 In vzecht ende rauwe/
 t'huus bewarende nauwe:
 Was van eenen Dief gheleydt listighe laeghen
 Nachten en daeghen:
 Om zyn bassen te sussen (dies ten beschauwe)
 Wierp hem een gheheel broot naer zijnder maeghen
 Maer den hondt en hadder in gheen behaeghen
 Midts dat hy was van zeer ghetrauwe aerdt
 Hy hieldt niet op van bassen/ zoo doende zyn claeghen:
 En vanden Dief heeft zyns Meesters huus bewaerdty
 Goe ghetrauwe Dienaers/ bliuen verre vermaert

Den Dief es dies niet schaemten veretrocken
 Den hondt const hy niet locken
 Met zyn bedrieghende ghisten/ noch crijghen tet:
 Hier by bewijfende/ dat veel lecher brocken
 Door diese gheerne slocken
 Den menighen bijinghen in waer verdriet
 Zoo wie dat yemandt dan ghisten biedt
 Om goeden dienst te keeren tot ontrauwichede:
 Laet v niet verdoouen/ wel voor v ziet/
 Standvastich blijft in v ghediensliche
 Door ghisten vercreancht zulche rechtveredichede.

En laet v niet bedrieghen, noch oock versleten
 Om een bete broots zijt niet wanckeldaedich
 Wie v gheeft ofte zendt:
 Trauwe in dienst wilt niet onletsen
 Maer vast ghekyocht houdt, vroom ghesladich,
 Tot inden eyndt.

P 2.



De goe comen by tijden
Met de quae in lijden.



Prouerb 24.

Volgt gheen quade mannen, noch wiltse ghelooen
Begheert met hemlieden te zijne t'gheender steden
Want haerlieder herte, dijnckt op roouen:
End' huer lippen spreken bedriechlichkeiten.

Prouerb. 3. Eccle. 7. en 13.

Volgt een ôgherechtichs menschen wegghen niet naes
Wandelt metten rouckeloosen te gheender hueren
Schuut die twistende archeyt voortbrijnghen daer
Die t'peck gheraect, die salder hem an besmueren,
Die t'perijckel schuut, hem sal gheen dangier ghebueren.

En Ackerman coene/ auendt ende noene
 Pūde neerslicheyt te doene
 En om veel te vanghen wt- spreede syn net
 Keyghers en Zwanen/
 Gansen en Tranen/
 Die ten saeyzoene
 Sterckelick af aeten syn coornen groene:
 Creecher ten deel ghevanghen/ zom magher/ zom bet/
 Een Houaere heeft niet op ghelet
 Huert daer of niet ontzet
 Es dies doen mede ghevanghen metten hoop
 Huert circulerende / maer en hadde te bet
 Weder platvoet of ghesplet/
 Zou moeste me helpen gelden den coop
 Want naer t'fugghelaers wet
 Gheen van alle tsamen daer een ontsloop/
 Die ghevanghen es/ es in een vaste knoop.

Es ghelijcx die quaet ghezelschap anthieren
 En rouckeloos tieren
 Int roouen pillieren
 Onvoordachtich eens ghecommen maer in de bende
 Stellen hem zeluen in veel dangieren
 Hoe goe manieren, Met ghetempeerde nieren
 Te vooren gheweest nochtans de bekende
 Ghebuerd ende t'comt al eens een eynde
 Dat zij t'saemen ghelijcx gheraeken in handen:
 Ten baet watmer bidt, of wien mer aen zende
 De goe metten quae gheraeken in schanden,
 Daer lusticie saelgiert, wee daer de Landen.



Belofte by bedwanghe gheschiet,
Es te houdene niet.



Pſalm. 50. b. 14.

Vilt den alderhooſten v beloſten betalen
Want het es beter niet te belouen dan
Veel toe te zegghen, en als te ſalen
Of niet te houden datmen houden can.

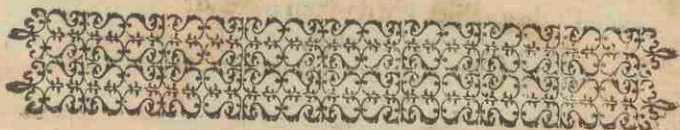
Luce. 3. Eccle. 28.

Niemandt ouerlaſt doet
Gheweldt noch onrecht;
Noch weeft gram ghemoet
Op Meester noch Knecht.

Den Hert heeft t'Schaep voor den Wulf ghebrocht
 hem heeffhende een viertaele taerwe graen
 Dat t'Schaep hem die betalen zou/ heeft verzocht
 Ofte dat neen/ hadde stranghelick ghedocht
 Dat hy t'Schaep zou met andere strafheyt aenghaen;
 Maer t'Schaep wilder gheenffins niet toe verstaen
 Hoe den Hert de vermaen
 Als in hem ghehouden te zijne niet
 Dus van rechte weghe zou den Hert niet ontfacen
 Zijn zaechen waren maer een waen
 Want onrechtelick was zijnen heefsch gheschiet
 Die rasschelick beloof/ comt haest int verdriet.

Den Hert viel clachtich/ ende bleffer blij
 De Wulf op een tsi
 heeft de zaechie (zoot scheen) ghemoderceert
 Om schuwen Procs/ Dat t'Schaep zou hebben vrij
 Zeker tijt om betalen t'wiert gheaccepteert
 En gheaccordeert:
 t'Schaep beloofde wt vreesen/ den tijt ghepasseert
 Den Hert es commen om leueringhe stranghe
 t'Schaep heeft hem dies te doene gheresuseert
 End' als wel gheinstruert
 Ghezyt naer diuersche propoosten langhe/
 Beloften houden gheen ste/ ghedaen by bedwanghe.

Zoo vindemen menich Cadet vul looser stoffen.
 Om zijn weeldich schoffen en broffen
 Die d'onnoselquellen ten onghelycke
 Waenende met buer dreeghementen verboffen
 Maer zulck zonder hebben, wel voorby strijcke.
 Onder een ghelapte rock, schuult dickwils practijcke.



Van ionex wilt Vrienden maken:
Zoo zuldijt in d'oude smaken.



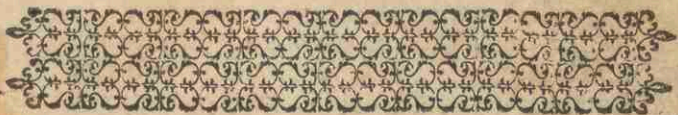
Prouerb. 22. Deutero. 33.

DE ghene die heeft ghezaeyt boofheden
Sal quade dijnghen maeyen, hem zeluen ontrent
Ende met die roede van zijn gramme zeden
In tijden voorleden,
Ieghens die hem niet mesdeden
Daer mede sal hy werden volendt:
Ende ghelijck die daghen bekendt
Der ionckheyt bewesen,
Alsoo sal oock v ouderdom wesen.

DEn Leeu in zijn ionckheyt gheweest siemoedich
 Grispende bloedich
 Heeft hem zeluen dus ghemaeckt veel vyanden
 Zoo hy hadde ghedaen / t'keerd hem teghenspoedich
 Want cranch / oudt zijnde / behaelde veel schanden
 t'Peert slouch hem met de voeten in stier de tanden
 t'Wilde bercken cam hem t'wel ontgorden
 Den Stier doorstach hem met syn hoozens banden
 hebben eyndelick t'samen den ouden Leeu vertoorden
 Met zulcker maete ghy meet / zult ghemeten worden.

Den Leeu dus ligghende onder de voeten
 Const hem zeluen niet helpen noch t'lijden boeten
 Als machteloos verwonnen / ter nedere lagh
 En creech menighen slagh
 Hy en hadder eenen vriendt niet die hem cam groeten
 Niemant wasser die hem dede eenich verzoeten
 Zoo heeft hy moeten
 Te vergheefs doen zijn deerlick beclagh
 Hoe dat hy in menighen voorleden dagh
 Veel beesten anghedaen hadde gheweldt en pijn:
 Ouer pemandt ghenadich / men hem zelden zagh
 Raer mijns wercx hebbe ick loon ten sijne
 Patientie es mijne:
 Tes beter dootd dan vriendeloos t'zijne.

DZoo oock de mensche in zijn ionckheyt wandelt
 t'Zij rechtlick onrechtlick doet mach ghaen
 Ende met zijnen euen naesten handelt,
 Zoo salmen hem in d'oude ter nootd byslaen
 En loon doen ontfæen.



Beghin goet, dijncken
Kedene doet, zyncken.



Eccle. 10.

Van t'beghin heeft God de mēſche gheſtelt int ertſch be-
Ende hem ghelaten hier (welc
In die handt zijns raedts, ende voor hem gheſtelt
Water ende vier,
Waer toe dat hy wil ſchier, mach wt ſteken d'handt:
Maer niemant beuolen in tſweerelts landt
Ongedlick te doene, hoe hooghe verheuen,
Ende niemandt tijt om zondighen ghegheuen
Zoo hier int leuen, d'hemel winnen of verlieſen:
Ende elck prijſen of meſprijſen mach, naer zijn verkieſen.

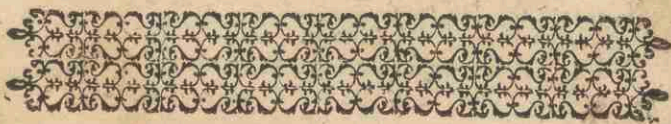
Hert inde Fonteyne spghelende. 123.

So een hert hem reghelde/en streect
t'Enen lusteghen pleyne
Daer hy hem zeluen spghelde/en heccht
In een clare Fonteyne:
Hem vjndende alleyn
Heeft wt-gheceet aldace
Zijn hoopmens vy niet cleyne
Die prusende openbaer
Darse hooghe waren/mace
Zijn beuen/magher int wesen
Heeft hy (als onzien) voowaer/
Schamperlick veracht/ en gheel mespresen:
Zulck mesprust, dwelck hem mach van d'zuck ghenesen.

Dus verwacnt staende/moedich
Onvoorzien ende bloot
De Jaeghers comen gaende/spoedich
Ten Boschemacrs hy vloot:
Maer miders yn gheuinghe groot,
Vaperde hy an eenen tack
Dies cam hy inden noode
Daer hy bleef ende stack
Tot dat daer met ghemack
De Jaeghers hem vjnghen
Dit ziende hy doen sprach
Dat wy beuinen bouen alle d'vnghen/
Zietmen ons dickmael ronder vjnghen.

Insghelijcx als wy meenen
Te hebben gheluck
Contrarie, wy weenen
En vjnden ons in druck.

Q 2.





2. Corint. 6. en 14.

M Et d'onghelouighe treckt gheen iock noch een seel
 Want wat ghemeenschap heeft de rechtueerdighe
 Met die ongherechtigheyt, of wat ghezelschap en deel
 Heeft dat licht, metter duysterhede?
 Ofte Christus, met Belial oock mede?
 Gheensins om hebben vrede, en machmen zulcx angaen,
 Want twee contrarien, en moghen niet tsamen staen.

Prouer. 24.

V Olght quade Lieden wt liefden niet naer
 Ende weynschter oock niet by te zijne
 Huerlieder herte dijnt schade zwaer,
 En van bedroch spreken haer lippen ten sijne.

So den Wulf wandelde t'zijnder auonthuere
Bloedghulseghe luere
Lam hem een Sheete met een Lam int ghemoet
Welck (als met zyn bewaerder) hy zach gaen duere
Heeft dat mespresen/ als niet zijnde goet
Dat zulck een ionck reyn onnoosel bloet
Met eenen vuyl stijnckenden Duck zou ghaen:
Wulfaert haddet lieuer zelf ghehad in zyn behoedt
Maer t'Lammeken en wílder niet toe verstaen/
Die lichtelick gheloofst/wozt bedroghen zaen.

O Nochtans hadhy gheerne t'Lammeken ghehad
Deynsende dat hijt veel bet zou bewaren
Ieghens de ghurne die hem mochten leedt doen wat
t'Lammeken andwoorde hem cozt en plat
Datter de Sheete gheenstins zou laten waren
De Wulf en costet dies niet ontparen
Zijn eerste bewaersteresse bleef sterckelick by
Door welck hy een bliuen/heeft moeten sparen
Ende zonder mesdoen bee ghelaten hy
Een vast eendrachtich accoordt/ niet wel scheerdenlick zy.

Is Dus metten goe wandelen, zult duechdelick keeren
Maer metten snoo boose menschen quaet
Zult een duechdelick point niet leeren
Dan dat alle redene gheheel versmaet
Niemandt dies laet
Hem gheenstins van quaet ghezelchap verleeden,
Zij wandelen meest deel al boose weggen:
Van uwen ghetrauwen vriendt wilt niet sebeden
Beter oude vriendtschap, dan nieuwe vercreghen. Q 3





Pſalm. 94.

En breidel den Ezel, Een gheſſel den Peerde,
 Dauid begheerde, (Prophetelick prijſen)
 Ende een roede, tot voorſpoede,
 Op de rugghe vanden onwijsen.

Roma. 1.

Zy zijn in haer ghedachten worden ydel meſpreſen
 Haer onwijs herte, es verdonckert vertorden:
 Want zegghende hem zeluen wijs te weſen
 Door de verwaentheyt, zijn dwaſen ghewordev
 Wanen bedrieght, daer veel om wtghaen porden.

En cleen Hondcken t'oufde zyn Meester end Heere
Quicsteerde met dobbelen keere
Dansende / springhende zeer play sant;
Hy streecte ruste / lechte ende troeteldet zeere /
t'Bedreef zyn duentkins lancr te meere
Tot dat hem inden schoot zijns Meesters vande
Dit ziende den Ezel dooz zyn beeffich verstande
Dochte zoo ghecrighen met danssen goe daghen
Wides hem oock vermeten vooz d'hande
Om verlost te zyne van werckens plaghen:
Tes wel ghedaen daer yghelick in heeft behaghen.

It'Ghebuerde zoo yzn Meester was thuys ghecommen
Den Ezel volghd hem t'zijnder slaep-camer naer
End' heeft hem byraet op den schouders gheclommen
Zoo hy stonde ouer rynde / en wilde hem berommen
Aen t'aenschijn te troetelen zynen Meester daer
Hy sprack hem op t'lijf metten breyn zwarr
Iude tierende dochte hem wel hebben ghequeten
De dienst-knechts wierden gheware t'mesdacc
Dies hy naer zyn werck voozwaer
Met clippels stranghelick wiert wt ghesmeten
Onbequame dienst t'doene / sal hem niemant vermeten.

Zoo die hem yet te doene wil onderwijnden
Ende heeft gheen gratie int beleden
Sal hem confus en verlicken vijnden
En moeten t'zijnder oneere met schanden scheeden
Hoe int beleden, hem de zulke meent stijnen
Die een Ezel es, in al zyn bedryuen
Sal een Ezel bliuen.



Zulck met valscheyt en lieghen,
Zouet ander te bedrieghen.



Prouer. 6.

En afvallende mensche, een onnut man
Met eenen verkeerden mondt hy gaet
Hy wijnet metten ooghen, daer naer dan,
Wrijft metten voeten, ende zoo hy best can
Spreekt metten vijngheren, zoo hy staet
En met een verkeert herte, legt quaet op quae
Wachter v vooren in alle passaygen:
Want t'allen tijden, zaeyt hy kijftuaygen.

DEn Vos zynde gheiaeght van een grooten hofhondt
 sulockich en bonde
 Int vluchten en const hy hem niet ontfeyen
 Den hondt die ghynck hy zelve an terfont
 Met een smeekende grondt
 Zegghende zyn vleesch was niet van zunder spijzen
 Maer beloofde hy zoude hem goet hase-vleesch wijzen
 Weerdich om prisen/
 Dat zoet ende lievelick es van smaken:
 Hy wees een den Vos bleef d'hondt lieper naer bijfen
 Maer midts der Hazen snelheyt/conster niet an raecten
 Es pryselick alst t'lyf doet/wel comen dappercken.

Den Haze noch zynde in ghezonden lijfue
 Ghemoette den Vos naer drie daghen en vijfue
 Waeromme (waeghd hy) dat hy hadde ghepoocht
 hem t'accuseren/sonder waerschuwen by motijfue
 Maer met verradelicken bedrijsue
 Den hof-hondt hadde van verre ghetoocht/
 Hoe (zyde den Vos) dat danckelick ghedooght
 Ich pries hem v vleesch veel beter dan t'mijne
 Had ick v veracht versmaect t'mywaerts gheooght
 Mocht ghy hebben cause dan gram te zijne/
 Men pacyter wel twee met een dobbelen geijne.

Zoo insghelijcx onder een vriendionstlich schijn
 Zommighe menschen prijsende zijn
 Raecten voortstellende om hem t'omrijnghene
 Aerbeyden om andere helpen int gheijn
 Ende met een zoet ghemijngbelt venijn
 In pericle des doots te brijnghene
 Welcke zij zelve weten t'ontsprijnghene.

R





Gene. 2. Luc. 10.

T'Alder eerste ghebot ter weerelt besuen
 Dat God almachtich wilde den mensche gheuen
 Verboot hy ghulsicheyt: En sprack midts desen
 Van al de boomen t^s Paradijs sult erende wesen:
 Maer vanden booni der kennellen (deed hy bediet)
 Des goet ende quaets, sult ghy eten niet
 Want wat dach daer af zult eten verweruen,
 Sprack God tot Adam, De doodt sult ghy steruen
 Zoo in t^s weerelts eruen, ghecommen es dit leedt:
 Een man wasser oock in purple ende zijde ghecleet
 In lecker eten wild' hy hem daghelicx laen,
 Hy starf, end' hy es inder Hellen begraen.

D En Hauick metten Cockuut zeere spottende was
 Die van lijf ende pluimen bee ghelijckende waren
 Zey dat hy lieuer met ghewoornen en zulck ghebzas
 hem aefde en ghenas:
 Dan met voghel- vleesch/ op eenich pas
 Door syn cleemmoedich herte/ ende groot verbaren;
 t Ghebuerd in corten daghen/ gheen langhe iaren
 Zoo den Hauick wt vloogh naer Duuen vet
 Door des Landtsmans practijcke/ cam int bezwaren
 Want hoe hy mocht ghebaeren/
 Hy wiert gheuangen in t Landtsmans net:
 Somtijts wort een quaet schalck wel syn schalckheyt belet.

I t Landtsmans Duuen const hy doe niet meer pluckē noch teesen
 Hy was int net/ ende zy wt syn bedwanghen
 End op datter meer andze af zouden vreesen
 heeft den Hauick wt een hooghe Torre ghehanghen
 Den Cockuut dit ziende spoede derwaerts de ghanghen
 End heeft hem gheeyt/ half gheghecht/ half gheclaeght/
 Ghy die om Dueghel vleesch nu hanght ghevanghen
 Waert v niet beter haedy naer woornkens gheiaeght?
 Die ghecken waent/ wort dickwils ghechlich gheplaeght.

Dus betereist vry gherust, en zekerlick leuen,
 Zyn zonder pericle, vreesē, oft beuen
 Winnen redenlick zijn teeren
 Dan zoo zielen lijf te pande gheuen
 En niet veel zoorghen, oft hier beneuen
 Anders goed begheeren,
 Want in zulck gheneeren, hoe gheronnen, gheloopen,
 Tes diere waere, diemen met t lijf moet coopen. R 2.



Zulck spreedt zyn net,
t'Vanghen wort hem belet.



Eccle. 27. Psalm. 9.

Z Oo wie hem tot een pit te makene helt
Sal daer in vallen, en den hals breken
En wie eenen stootsteen zijnen naesten stelt
Die sal hem zeluen daer ieghens steken:
Ende wie anderen (naert swijfemans vermaen)
Stricken leght, sal daer duere verghaen.

En Vueghelare met zijn dobbel netten wtghaende
 Alsoo hy waende/
 Omme verschalcken veel voghelkens cleene
 Een soorte te veldervacfts in/zach hy staende
 Dies hy siel rasch en wacker te beene/
 Zijn netten wt-spreedde ouer al ghemeene:
 Die tsamen te vaughen was zijn vermeten
 Maer hy en heeft gheereghen niet eene
 Want tardende onuerzien zonder weten/
 Op een Serpent heeft hem int beem ghebeten:
 Dies nedergheseten/de moedt hem ontviel
 Zulck rijden waent, daer comt een stock int wiel.

It Was doe al ghedaen/en verlozen pijn
 Die waende zoet hebben reech vanden venijn
 Claghende stenende hield lijdzamich ghedoogh/
 Zijn voornemen belet was tot dien termijn
 End al r'ghenvueghelte dat verfloogh:
 Hy ouerdochte doe/dat noyt en loogh
 Die om andre bedriegghen/dede syn vermoghen
 Ende hoe subtil hy zulck voortfel zoogh/
 Dat hy hem zeluen vande eerst bedrogghen.

Zoo men oock daghelicx ziet ghebueren
 Die hem beueren
 Om donnoosel te krijghen in huer net
 Met loose practijcken daer in ghedueren
 In corter bueren
 Hemlieden zulck voornemen wort belet:
 Ende zoo in zijn vpsel, zulck meent hy saelt,
 Zulck niet en waent krijght, En zulck rijisen meent daelt.

R 3.





2. Paralipo. 15. en 20.

IN God des Heeren handt es machtichede
Ende niemandt en mach hem wederstaen
Versterct v, ende laer v handen mede
Niet slap worden, tot eenigher stede
Want naer v werck sult loon ontsaen
Wilt afwijcken zaen, der hooghmoedigher coraidgen
Want tusschen d'houerdighe zijn alrijts kijuaidgen.

Apoca. 2.

DE ghuene die verwint, sterckghelooich ghezint
In alle nootd
Ende hem vroom biedt, sal ghequetst worden niet
Van die tweede dootd.



En leeu fier ghesfeldt
 Die heeft op een veldt
 rWilde vercken ghemoet/
 Gheen van beiden las
 Naer straf ieghens straf
 Elck anderen ghegroett:
 En als zijnde verhoedt
 rVercken leuerde strijdt
 Den leeu wiert bebloedt/dies had hys spijt
 Es op gheresen met weemoedighen nijt
 Alsoo dat hy anghijngh
 En rVercken anghijngh
 Elck ghijngh hem stoutekick auentueren
 Den Ghier dit ziende/die wiert verblijt
 Docht de scha van eenen is ds anders profijt
 Hopende hem zoude gheluck ghebueren
 Op de leden
 Zy streden
 Om elck verschueren
 Iuf om lijf/ledt om ledt/straetanden en snauwen
 Zoo ghijngh daer toe een langhe ghedueren
 Den Ghier hadde anders niet dan rantschauwen
 Want doen zy naer rvechten begonsten te flautosen
 Zy stonden stille/als hart ieghens hart/
 Den Ghier bleef hongherich/en in raumen:
 Zulcx wacht naer de proye/diese zelfs eer wert.

D Ghelijcx machmen verstaen in alle staten.
 Die God af ghaen, haer op menschen verlaten.
 rSat den vyandt baten.



Datmen doet d'onbekende
Es verloren ten hende.



Prouerb. ii.

Afgriffelick is den Heere
Een herte quaet
En zijn wille, es inde ghueene zeere
Die simpelick wandelen gaet.

i Ioan. 2.

VVilt oock elckandere niet lief hebben menschen ghy
Merten woorde, noch oock metter tonghen zede,
Maer staet deen den anderen minfamelick by
Merten wercke, end' oock metter waerheyt mede.
Doet zooghy wildet datmen v dede
Schuwer ondancckaerhede.

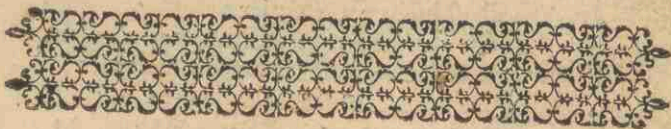


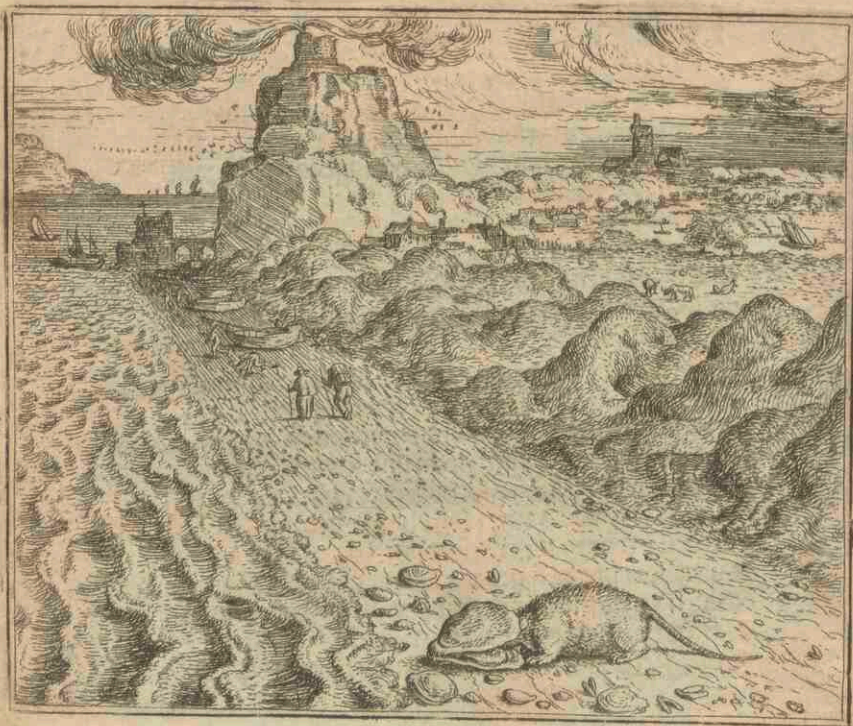
De snoode Wulf hadde ghulzich een Scharp verlijnde
 Daer af dat hem een been inden crop dwers stach
 Nu Dieren ende Voghelen dus zijnde ghepynde
 Commende ghegrinde
 Zocht hy raedt/maer alomme hem troost ghebzack/
 Emmeis wterlick dat hy de Crane toe sprach
 Om hulpe belouende schoon ghiften te gheuen/
 De welcke r'been met zinnen hals wt trach
 Ende heeft den Wulf verlost wt sineuen/
 Gheen weldaedt en behoort ongheloont zijn leuen.

C Verbeydende hopende alsoe de Crane
 Vergeldinghe vanden Wulf te ontfane
 Bede hem schimpighe andwoorde weten
 Hoe sprach den Wulf/tsy van uwen vermarne
 Bedancit my zelue/sonder verre te ghaene
 Dat ick v den hals niet af hebbe ghebeten:
 Iae v naect ontp'uunt/ ende gheel op gh'eten
 Dies moet ghy wel groot gheluck besteden
 Gh'eel zaechmoedich heb my ieghens v ghequeten
 Verrect quelt my niet v zeluen nuuecht vreden/
 Tes quaet stryden/ieghens die noyt dueghe deden.

Ondanckbaerheyt, es der zielen vyande
 Die de duechden vermindert, en doet versmaden,
 Haer zeluen zouft zij, en doet niemant bystande
 Zou es oock een verlies der weldaden.
 Den ondanckbaren sal niemant loonen, maer schaden.
 Zulck zijn veel vianden, al streken zij schoon:
 Dus de mensche dueght doende, aleist wt ghenaden.
 Verwacht van hem niet, maer vanden Heere loon.

S





Hebre. 12. en Eccle. 23.

O Meen spijs die Esau heeft ghezocht
Heeft zyn recht der eerster gheboorten vercocht
Maer bet bedocht, heeft de wijse man ghebeden
Heere, neimt my af, des buucx begheerlichen.

Eccle. 37.

O Ver alle spijs wtsturt v niet
Want in veel spijsen, sal ziechte zyn ghelegghen
En die begheerlick heyt, sal voortcommen ziet
Tot die gheele ziechte wort vul bedegghen
Door ghulfsicheyt zijnder in d' Aerdliche wegghen
Veel ghestoruen, en comen in noodts bedwangghen
Maer die soberes, sal zyn leuen verlangghen.

En huuf-ratte houdende weeldegheyn staet
 Van als verzaedt
 Met diuerfch wîld-bzaedt
 Daer zou in haer bottevie triumpheerde
 Rochtans t' dier steden
 Was niet te vreden
 Couure dede haer verleedhînghe quaet
 Wandt in huere raedt
 Datse om vernieuwen huere absenteerde
 Huere ter Zeewaerts vermaecken zou o'donneerde
 Daer commende/ op t'vloemarcht speculeerde
 Es een hoeftere gapende ghebleken
 t'Was versisch docht de ratte/derwaerts passeerde
 End hoefster om griepen t'hoofst binnen ghesicken
 d'hoefster voelde gheinoedt/ dies rasch onbezweken
 Sloot toe/ de ratte bleef inde bedwanghen
 Duer huere lecher ghulzicheyt wiert daer ghekeken
 Zou die waende griepen/ was zelue ghevanghen/
 Grafferie ouerdaedich/ doet veel zichten ontfanghen.

Inghelijcx zijn sommighe de ghuene die
 In vette cuckens subiect hem stellende daer
 Om de minne van de brocken ende leckernie
 Huere weluaerts partie
 Daer zij in verwortelt blijven menich Iaer
 Als mesch-verckens openbaer
 Hem zeluen metten tanden maekende voorwaer
 Die dus om lekker morselen ghedienstich slauen
 t'Graf, daer zij duere schocken ende brocken claer
 Steruende voor tijt, werden in begrauen,
 Zulike willen corruptie, met corruptie lauen.

S 21



Tot hinderlicke zacken,
Wilt v niet onderdaen maeken.



3. Ioan. Epistel. Psalm. 74.

MYn alderliefste waer ghy gaet
Gheessins wilt naervolghen r'quaet
Maer dat goet es: Wie wel doet,
Die es wt God, ende in uwen staet
Wilt niet hooghe verheffen uwen moedt,

Iere. 49.

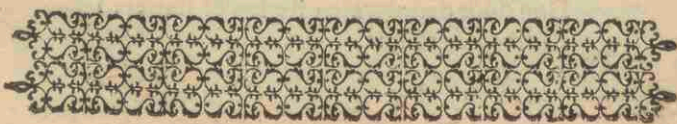
VWer heiten houerdichede
Ongheboghen,
End uwe verwantheyt mede
Heeft v bedroghen.



En Peert heeft teghens een Hert ghefleden
 De welcke viltwassen was grof van leden
 t'Peert ziende dat teghens den Hert niet vermochte
 heeft een Ackerman t'zijnder hulpe ghebeden
 Die wter steden
 Met hem zadel/ghetughe/ende brydel brychte/
 Hy zaelde brydelde/alsoo t'Peert zochte
 Zatter op en vervolghde den Hert op enbaer/
 Wterlich die den Ackerman duerseliende rochte
 t'Peert verblide/ghaf hem zeluen de victorie daer/
 Somtijts troptmen strijdt ghewonnen/daer saghen volghen naer.

Et'Peert bedachte den Man der adfisiencie
 Siddende met grooter reuerencie
 Van hem willen afzitten/ende vry laten gharen
 Maer daer toe te verstaene/hads gheen intentie
 t'Peert ghebrydelde was en t'mijnder obedientie
 Sprack den Ackerman/moet ghy voort aen nu staen
 t'Peert neyde, t'beet, t'schraefde, t'wilde slaen/
 Als oft den man grammordich hadde willen onclijfuen
 Maer moest voor ydel glorie waer dienst ontsaen
 Want hy sprack naer een ghemeene scrijsuen/
 Die hem eerst willich slaue maecht, sal slaue blijfuen.

Der ghelijcke, de ghuene vrij zijnde gheset
 Willende ver volghen, en den aermen deeren
 Omme die verwinnen, vergaderen t'ghelt
 Met loofheyt, bedroch, ende met ghewelt
 Ende dan ghecommen t'huerlied begheeren
 Worden zelue verwonnen in zulck gheneeren
 Van een wreedt monstre, ten eynde beschaemt,
 Honghereghe ghiericheyt ghenaeamt.





Psalm. 34.

Vie es hy die een goet leuen begheert
 Ende die gheerne hadde goe daghen?
 Behoede zijn tonghe voor al dat deerd
 En laete zijnen mondt niet bedrieglicx ghewaghen.

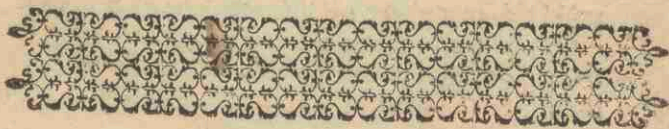
Eccle. 7.

Beter van eenen wijsen zonder murmureren
 Ghestraft ren sijne,
 Dan door den dwaesen fletsen of flatteren
 Bedroghen t'zijne.

En peckzwarte Raue hadde ghenomen een caes
 Voor huer eyghin bechaes
 Daer me datse op eenen boom zat ghelaeden
 Den Vos als een leep schalck vertich dwaes
 Die ziende/ septe derwaerts zonder verspaeden
 Hy docht hem vanden prop zelue verzaeden
 Dies ghynghse dus prysen r zinder aduantayge
 Schoone Raue/ peggelich zeght tuwer schaeden
 Dat ghy zwart zyt/ en nochtans es wit dñ plumayge
 Ja witter dan sue/ ende bouen die chierayge
 Wilt ghy tooghen corayge/ cont properlich zynghen:
 Dat zommich gheern hoorc/ can een sletser vooribynghen.

De Raue verwaent zwal op als een Padde
 Dat huer den Vos dus ghepresen hadde
 Zonderlinghe hueren zangh/ vol vroylicheden
 Zoude dies beghinnen zynghen (dit was de pradde)
 Open dornde haren bech/ den caes viel beneden:
 Den Vos greepse/ ende esser mede dnere ghetreden/
 Idel beer/ idel crops. r huerer onvreden
 Bleeft de aerme Raue gheel effen
 Patientie moest zou alieue besteden
 En den Vos hadde vander smaecke r beseffen
 Idel dalen zy/ die hem verwacnt verheffen.

Plumstrijckers ende sletfers zijn gheacht
 Metten gheueynsde tafel vrienden
 Zoo langhe datter fortune lacht
 Ende datmer om gheuen heeft macht,
 Gbeduert den pacht:
 Datse r hueren proffijte oyt meest dienden.





1 Ioan. 2. Eccles. 9. Leui. 19.

Vie zijn broeder haet, wandelt in duusterheyt waen
Ende en weet niet waer dat hy gaet
Haet ende nijdt sullen beede tsamen verghaen
Dus uwen Broeder int herte niet en haet,

Proverb. 22.

En eidt met gheen nijdich mensche gheen broot
Hy sal wel zegghen eidt ende drijnckt
En zijn herte wilde mueghelick wel zyn doot
Dat hy niet en weet, hy te vonnessene dijnckt.

En nijddeghe flocker/ afionsteghen hondt
 Op een hoop hoys stonde
 Die hem gheensins mochte helpen niet
 Een Osse hadder gheroicht gheerne by
 Maer desen hondt hildtse (straf bassende) vry
 Ende wilder hem af laeten hebben yet
 Men allen zijden nautwe bespiet
 Offer den Osse hadde in ghebeten
 Welcke niet es gheschiet
 Den Osse lijdende verdriet/ sprack pothondt ziet/
 Ghy dienter niet clippels zelue af ghesmeten
 Want spaert/en bewaert/ dat ghi zelue niet cont eten.

Insgheleyer eist clare
 De nijddeghe voorwaer
 Weluaren van anderen niet begheert
 Hoe wel nochtans te gheender tijt
 Daer by eulich proffijt
 Mach hebben/ dan hemlieden afionstelick deerdt
 Hebben oock onweerd
 Onder der zonnen/
 Hem yemande zoo gheuerdt
 Die hem zeluen helpen comen
 Ende niet en tonnen
 Dat de behoufdeghe ter nootd yet beluucken
 Van zaccken die y zelue niet comen ghebruucken
 De nijddeghe huer eeghin herte versuucken.

In De meeste wraecke die v mach gheschieden
 Vanden ghenen die v benijet
 Es dat ghy wel doet, zyn ghezelschap vlieden
 Ende neerstelick bemindt, dijn selfs proffijt,

T



Lieuer wat verdreghen,
Dan vyandtschap verereghen.



I. Petri. I.

Al eist dat ghy ny een lettelt tijts lijdt
En op de weerelt wort ghequelt en vertorden
Ghy sult v verhueghen, ende wesen verblijdt
Op dat die prouuinghe dijns gheloofs altydt
Costelicker dan goud mach gheuonden worden.

Prouerb. 16.

Beteres een die lijdzamich wesen can
Dan een sterck man,
En die zijnen moedt can dwijnghe in vreden
Es stercker dan:
Den verwinder van Sloten en Steden.



En Beer hadde gheern een portie zeems ghehaelt
 Zoo hy dede onghesaelt
 Dies wiert bestoornit/en vande Bien ghestraelt
 Waer duer hy es haeflich wreedt gram gheworden:
 Midtswelcken in weder wraecke betaelt
 Heeft al de Sie-buucken onder voeten vertorden
 Al de Bien in ghedruysche dies wote porren
 Eerst ziende huer huzinghen verderuen openbaer
 Huere noodtcoft wech draghen (zoo wildijt ingorden)
 End' onnomelich veel ionghe Bien ghedoot hier naer
 Zijn hem al op r'ijf ghezwermt/ghezeten in zijn haer
 Alst r'ijf coft goed of eere/moetmen toezien daer.

Q Zijn pisse was dicke/ eer zij daer duere cropen
 Hem te min moghen deeren/ was al syn hopen
 Maer hoofs/ ooghen/vozen/mule/hebben meest bezocht
 Daer aen ghewrocht:
 Daer creech hy ter deghen scherp straelende nopen
 Door tzoete ghelaest/ met bitter syropen
 Zulckerwijs was bynaest ter doot ghewrocht:
 Hy verschudde zijn vel/ es wech stumende ontrocht
 Zegghende segghens hem zeluen int vertrecken/
 Hoe veel beter hadt gheweest (hadt my goet ghedocht)
 Een strael verdraegghen/ dan zoo veel vyanden wecken
 De zulche wozt ghewondt/ tinach een hondt af lecken.

E Zoo eist oock beter miurie lijdzaamich verdraeghen
 Welck inbrijnght meer baeten
 Dan wraeck ghierich t'zijne/ met kijuen of slaeghen
 Vloucken en plaeghen
 En vyanden op roeren in carten daeghen
 Die eerst paeyfelijk zaeten,

T 2.





1. Regum. 2.

Vilt niet afkeeren naer ydel dijnghe
Die v gheensins sullen baeten
Noch moghen gheen verlossinghe anbrijnghe
Want zy ydel zijn bouen maeten.

Psal. 143.

DE mensche is der ydelheyt gheleken
En zulck is hy,
Zijn daghen als een schaduwe bezweken
Ghaen voorby.



Enen honghereghen Hauick greep in zyn ghemoet
 Enen nachtegael goet
 Die menschen en voghelen verhueghen doet
 De welcke hy meende plucken en bederuen
 Maer den nachtegale badt met vleyen zoet
 Dat hy mochte gratie van hem verweruen:
 Hy zoude (sangh hy hem) in alle plaetsen en eruen
 Hem dienen/eeren/en doen al dat hy wilde/
 Die in tsoyandts handt is/is int belouen milde.

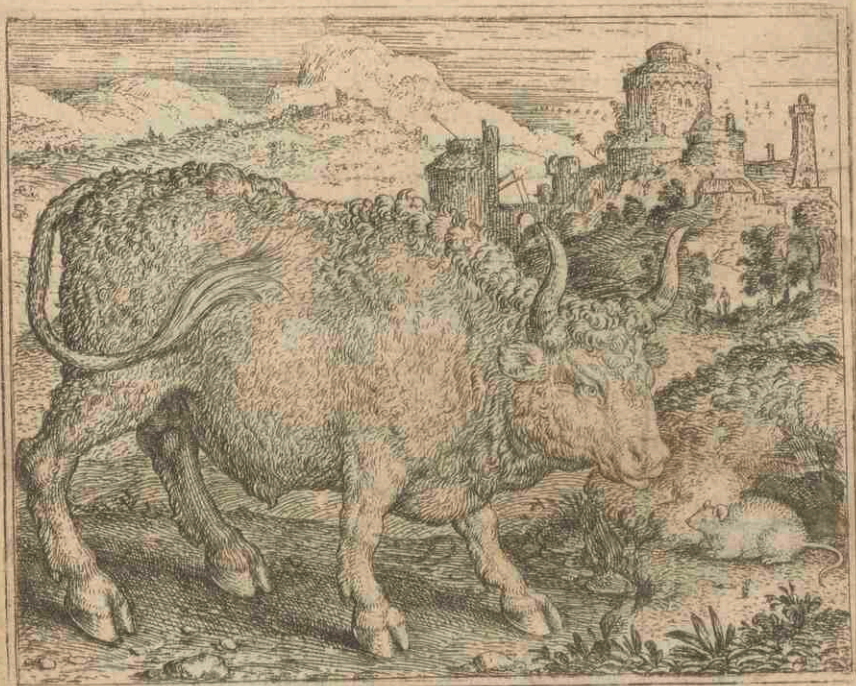
¶ Dees reden den Hauick ghenouch behaeghde
 Dics hy vragghde:
 Wat dienst dat hy hem zoude bewijfen?
 Ich sal u (den nachtegale doe ghewaegghde)
 Wt der bosst ghaen zinghen/tot sghееsts veriohisen
 Een vrolyck liedt/dwelck ghy zult prisen:
 Neen (zey den Hauick) dat en begheere ick niet
 t Ghezangh en can my den buuck niet spisen
 Maer dat den buuck vul is/smaeckt best een liedt.

¶ Sghelijcx salmen lieuer neerslich waken
 Om cryghen de noodtzaeken:
 Dan achten op d'ijdel ghenouchlickeden
 Die de longheleers en die lichte vneghels maken,
 En zoo an ghelt gheracken:
 Gheckende met die zoo baer gheldt besteden.

T 3.



Van uwen vyandt wacht;
Hoe cleene hy is gheacht.



e. Regū. 3. a 9. Eccle. 12. b 15. Iere. 41. a 6.

En Vyandt met zyn ooghen weenijnghe doet
End' v ionstelick groet:
Maer eist dat hy tijt vindt voorwaer
Zoo en sal hy niet worden verzaedt van bloet
En eist dat v qua auenthueren volghen naer,
Zoo es hy d'eerste inde weere daer
Ende onder t'schijn van v helpen wt der nootd
Zoo brijnght hy v zeluen in de dootd.

DEn Stier
Zeere siec
hem verhieft maectet bzeet
Zijns ghelijcke niet quansuus
Eene Muus
hem beet
Inde voet
Was gram//datse cam//hem zoo doen leedt/
Wiert verdaermt//ende verwaermt//zeer heet/
Wreedt
In syn bloet.
Zou bloodt//ter noodt//met neessegher spoedt
Wroedt//sterck ghemoedt//naer huer olleken vris/
Hol toozen//met syn hoornen//hadse gheern ghegroet:
Maer mochte//zoo hy zochte//yet/
Niet
Met syn bolleken/by/
Dooz rhol staende
Verwaende
hem zeere dat hy
Eens huer//int ghetruer//dooz rancuer//zou brijnghen
rhol huer decte//met hem ghecte//zeghende twy
Die ghy teent
Eer ghijt meent
Niet zou moghen besprjnghe:
Diet al waent dwijnghe
tZijn oude dñghen//moet verstaen
Dan mueght ghaen
Gleuen//gheesceuen//met ghemeene peimen/
Hoe sterck//in zijn perck//yemandt int omrijnghen/
Niemandt sal zijnen vpaude te cleene hemmen.



De quae zouet alle oorzaeke.
Op d'onnoofel te doen wracke.



Gene. 9.

Vie vanden menschen, ghesturt sal hebben bloet
Zyn bloet, sal byden menschen ghesturt zyn daer
Want God heeft (als Heere almachtich goet)
Den mensche naer zijn beelde ghemaect voorwaer.

Matth. 5.

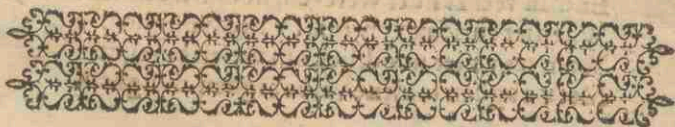
Zo wie hy zy, die zonder zaecke op eenich termijn
Om op zijnen Broeder vergrammen doet pijn
De zelfste die sal weerdich zijn,
Van oordeel ghepijnicht te zijne.

En griffghulzich Wulf quact van maniere
 Ende een onnoosel Lammekin goet
 Broncken breede tsaemen tot een siuere
 De Wulf bouen/en t'Lammekin goedertiere
 Beneden stoet:
 De Wulf meest zouchende t'Lammekens bloet
 Zey dattet waeter beroerde met zinder voeren
 Ick en doe (zey t'Lammekin met grooter oodmoede)
 Ick beneden cant tuwaerts op niet berocren
 Die twist zouct/ sal alreys eerst rumocren.

In Ten baette t'Lammekin gheen excusatie
 Noch murmuratie/
 Ghesmeect/ ghestopen/ gheneghen/ ghebeden/
 t'Wierdt vanden Wulf verbeten zonder gratie
 Ende syn bloet hebbende/ was te vreden:
 Tghelijc ghebuert ten menighen sieden
 d'Onnoosel (al doet hy nientant quact)
 Moet buighsamich wesen/ en zyn te vreden
 Dat men hem toe-schryft menighe boose daet/
 Daer den thuyt leeght es/ men meest ouer gaet.

En Oock mede comen lichtelick te naer
 De machtezhe, met een zaecke cleene
 By den welcken zij nemen oorzaecke openbaer
 Daer mede zij d'onnoosel brijnghe in weene,
 t'Meeste ghelyc willen zij houden alleene
 t'Moet al goet zyn, dat wort by hemlieden ghedaen:
 Dieder teghens op rijst, die es rechts cene,
 Wiens regnatie sal niet langhe staen.

V





Eccle. 3. Prouerb. 25.

D Inghen hoogher dan ghy, en wilt niet zoucken
 Noch die stercker zijn, niet onderwijndende zijt
 Maer wilt veel eer met zoorchvuldich vercloucken
 Dat v God beuolen heeft, bedijncken alrijt
 End' in veel zijnder wercken, hoogh wonderlick wijs
 Wilt niet curieux zyn, maer v bedwijnghen:
 Want tes v niet noodtlick om wesen bevrijdt
Met v ooghen te ziene verboorghen dijnghen.

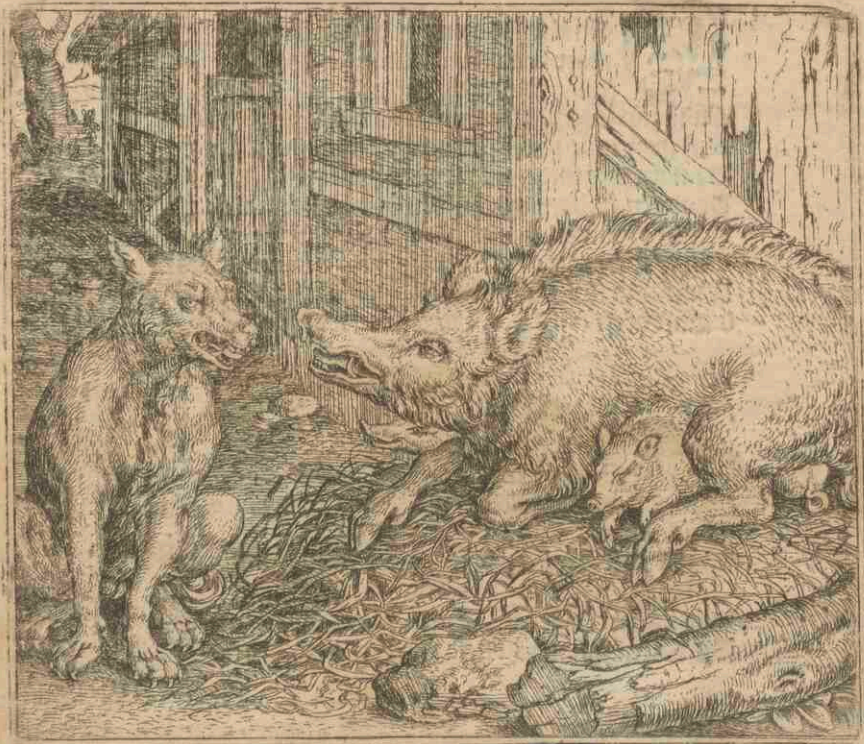
En Arendt commende van hooghe ghevolghen
 Naer een ionck Lammeken was hy gheneghen
 Blugghe der op beetende heeft hem gheboghcn/
 Ende zijn scherpe clauwen inde wulle gheslegghen
 Vast grūpende/heuet wech inde lucht ghedreghen:
 De Raue dit ziende/wildet doen naer/
 Hoos een Schaep om grūpen buten r behoorlick plegghen
 Verwerde inde wulle/r was om draghcn te zwarc
 Hoe zy meer vlercte om af-vliegghen/ meer verwerde daer
 Waendet r hebben claer/maer bleef int verdriet
 D' Eene heeft r gheluck/daer een ander op ziet.

Schacpheerder dit ziende nam derwaerts de ghanghen
 De Raue meend hy grūpen/was ter wi lle gheuanghen
 Ende heeftse ghegrūpen af metter handt:
 Hoe zy trach en vlercte zy bleef inde bedwanghen
 D' heerder heeftse ghecozt-vlerct/ en wierpse an eenen cant
 Mochte doe wandelen daer achter r landt
 Zonder verre vliegghen/ende nederrwaerts klijcken/
 Ten es gheen redene/mach wesen r verstandt
 Dat wy ons willen by ons Meesters ghelijcken
 Die bouen zijn macht heft/r sal hem bezwijcken.

Oock mede vijndmen ghiereghe dwaelen
 Die de machtighe hebben zien doen profijt
 Willen groote zacken vullen met ijdel cabaelen
 Hebbende gheen macht te gheender tijt:
 Menich oock zijn costelicke ineght verslijt
 In begripen veel zacken bouen zijn cracht,
 Daer by in verwart blijft: Dus wie ghy zijt,
 Aennecdt niet te doene bouen uwe macht.



In een gheveynst vrient,
Gheen betrouwen dient.



Prouerb. 29. Deutero. 27.

En dobbel mensche, ick meene de ghue
Die met smeecken woorden zijn vrient can groeten
En t'gheveynsdelick aanspreken es ghewuene
Slacht die wt-spreet een net t'zijnen voeten
Vermalendijde boeten, worden zijn toeverlaet
Die al heymelick zoo zijnen naesten slaer,

Eccle. 22.

Houdt trouwe met uven Vriendt staedich ter duecht
In zyn aermoe, op dat ghy oock ten aenschauwe
In zijne goeden verblijden mueght,
En inden tijt zijns lijdens, blijft hem ghetrouwe.

Eenden cender porste/ daert niet was woefse/
 Alst wesen morse/
 Om wigghen.

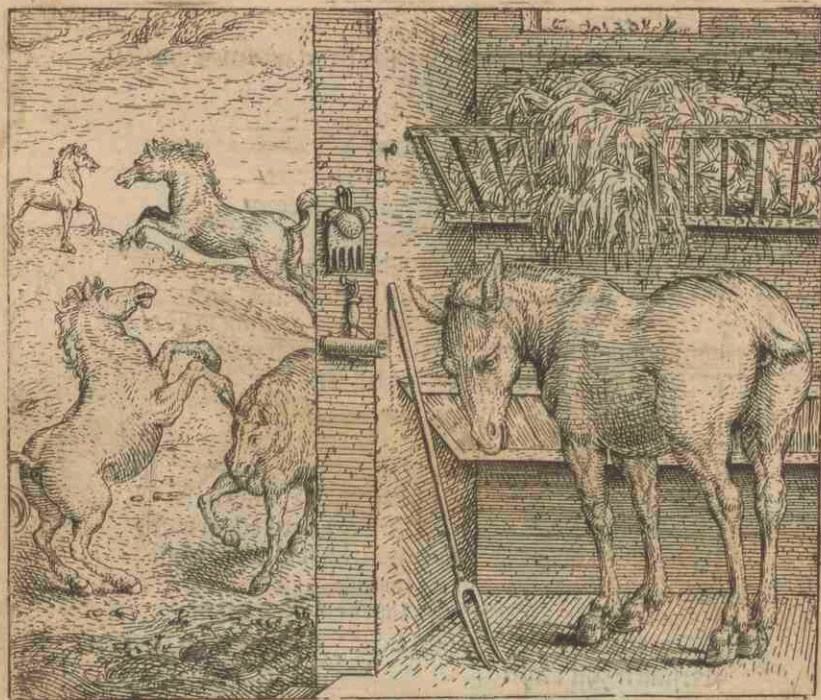
Een Zueghe zou uder ligghen
 Welck by den Wulf wiert listich bespiet/
 Om huer aassisteren cam stersen en flatteren/
 Met beloften presenteren/
 Huere bystandich r zime int swaer verdrzet
 Maer de Zueghe begheerd hem gheenssins niet
 Nochtans anderwaers zyde/ De Wulf dat hy beyde/
 Om voor r bezwaren (r welck huer mesgrejde)
 r helpen bewaeren/ huere wiggheskens ziet:
 De Zueghe groolder tseghen en niet af en liet:
 Den Wulf te snactanden/ want zy was gram
 Dat hy daer/ openbaer/ te gheender causen yet
 Dan om huere ionghe wiggheskens verlijnden cam
 r Was r beste/ dat hy zynen nestle/ r vertrecken nam/
 Want men zouder niet doen/ voor hy hadde duerlijde
 De Zueghe ghaffer/ weere straffer/ dan Schaep of Lant
 Hy vertrack/ en zou sprach/ zouct elders v proffijt
 Want myn ionghe wiggheskens zyn onder mijn bevyjdt/
 En sullen zyn aktijt.

Insghelijcx zijnder menschen diemen niet sal ghelooen.
 Die ander comen met schoone woorden verdooen.
 Vriendschap schijnende r ergben, met een vercloucken
 Maer t herte heeft meenijnghe om bedroch ouerspooven.
 Zulck van t zijne broouck:
 Endt buereyghen proffijt daer in zelue zoncken.

V 3.



Int weel'dich beseffen,
Zult v niet verheffen.



Eccle. 6.

Int ghedacht verheft v niet te gheender hueren
Als een Stier, dat v macht by auenthueren,
Niet omghesteken worde, duer diuael hede
Dat die v blaederen etc, en tot meerder besueren,
Dijn vruchten bederue, ghy verlaeten wort mede:
Ghelijck een dorre boom, inder woestijnen stede.

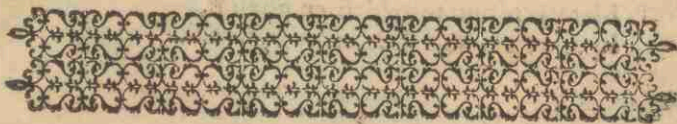
Iacobi. 4.

DEn houeerdighen menschen God wederstaet
Ende den oodtmoedighen gheeft hy gratie
d'Houeerdie es walghelick, stijnckende en quaet
Voor God en den mensche t'elcker spatie.

En Mule wel ghecoestert in goeden passe
 Onder Bona dies tasse
 r Stalle staende, van graen end' hoy wel ghestoffeert
 Huer zeluen ten ghemaeke doende, weeldich wasse
 Onghewuene te gaene tot haren tasse
 Dan rijden ten ghebasse/
 Heft dies in huer zeluen ghegloriceert
 Dijnkende ich hem ghegencereert
 Van een schoon Peer/ edel ende crachtich
 Vol clouchheyt/ suel om loopen gh'ordoneert
 Als icker toe verzocht waere/ hem icht machtich
 Die hem te hooghe verheffen/ zietmen dalen clachtich.

Ender tijt huer houdende dus in weerden
 Was ghebrocht tusschen de lichte Peerden
 Om een course te loopen lichtelich en suel
 Hadde r herte, maer de beenen dat niet begheerden
 Noch consten aenveerden/
 Om eenichsins te vulbruggen huer zat voorstel
 Dies bleef int ghequel
 Het ouermordich vel:
 Doe bekennde dat zou van niemant el
 Dan van eenen Esle was voortghebrocht
 Geschaemt onder de Peerden/ ende wilde wel
 Zulke verwaentheyt noyt r hebben ghedocht
 Onder d'hooghmoedeghe/ diendt gheen oodmoedt ghezocht.

Fortune maelt de meneghe int weluacren
 Zoo moedich, dat hy hem zeluen niet kent
 Noch is selfs wil niet weten wie zijn voorders waren
 Zoo ziende blent
 Worden zij int weeldich ardeisch regiment.



Zulck hoocheyt veekiest,
Dier t'ieuen by verliest.



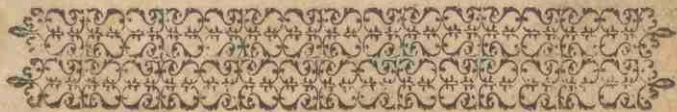
Iob. 11. Iere. 50. Luce. 12. 4. Regū 14.

En ydel mensche wort tot houerdie vpgheheuen
Maer die houerdighe sal vallen voorwaer
Want by hem en is niemant ouerbleuen
De ghuene die hem sal oprechten daer
Wilt v dies niet int hooghe verheffen, maer
Stantvast eenpaer:
Met v eere zijn te vreden, en ghesust,
In dijn huus zidt stille, en wel gherult.

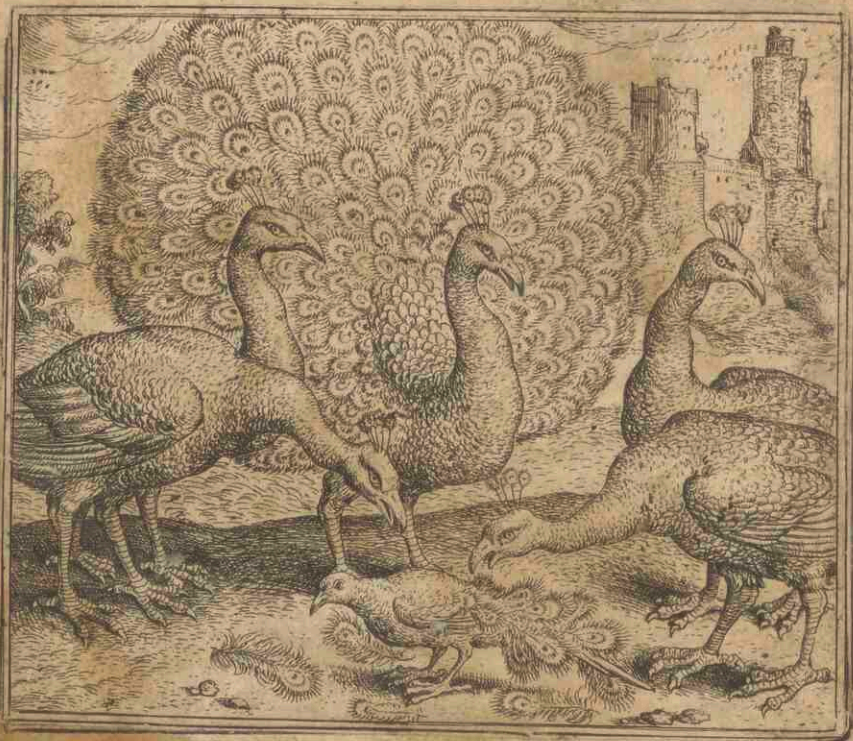
Begonste eens gheel te verdrieten de Slecke
 Op der aerden te crupene langher daeghen
 Dies wenschte zy dat huer tot de aerdsche plecke
 Nemande sterer hooghe inde lucht wilde draeghen
 Beloofde zulck te schijnckene tot zyn behaeghen
 Een zeer costeliche steen van verre Landauwen
 Den Arende die hoorende greepse zonder versaeghen
 Blooche mede inde lucht onghегriefte onder zyn clauwen
 t Pij (docht de Slecke) t mach my wel berauwen
 Dat ick op der eerden so ellendich was
 Eick mocht myn weghen en crupen aenschauwen
 Inde siue zachmen oock merckelick minnen pas
 Oock was ick dickmael betraept in het gras.

De Slecke een poose tijts inde lucht op-gheheuen
 heeft vzeucht bedreuen t docht huer weeldich leuen
 Maer den Arende hiesch huer de belofte goet ronde
 De Slecke treck t'hoofte in want ellace om gheuen
 Was zy niet ghestoffeert t welck huer wiert onghезandt
 Den Arende dies vergramt in zyn crachtighe gronde
 De Slecke hadde inde lucht niet langhe seeste
 Want tusschen zyn clauwen heeft hijse terfonde
 In siue gheduwet: Dese Slecke ghewonde/
 Niep met zeer verstoozden gheeste:
 Tes cleen conste yet belouen maer t doen es t meeste.

Zoo in ghelijcx met zommighe menschen gheschiet
 Indien zij oodtmoet h waren bleuen in hueren slace
 Vry in zekerheyt gherust, waren gheuallen niet
 In veel periclen zwaer-lastich verdriet
 Ia t leuen vercort, en ghestoruen doot quaet. X



Op ander lieden goet
Draeght gheen en moedt.



Eccle. 11. 2 4. Act. 12. c 21.

IN den dach uwer eeren
Zuldy v niet exalteren
Tot houerdie v keeren:
Noch in v moye cleeren
V eenichsins glorieren:
Maer v meer verneren.

Apoca. 16.

Die zijn cleederen bewaert, zalich es hy
Op dat hy onvry
Niet naect en wandele, ende midts dien
Dat zy zijn leelicheydt niet en zien.

DEn Acxtere niet te vreden met zyn plumay gen
Opgeheuen in couray gen
Heeft hem met plumen van een Paeu becleedt
Hem daer mede vertooghende in veel passay gen
Hoogh-steppende/ghaende zoo moy en vzeet/
Van d'ander Acxters doende een gheheel af-scheet
Wilde int ghezelshap vanden Paeuven verkeeren:
Dus heeft hy hem so moylick derwaerts bereet
En dochte in zyn beleet/
Zouden hem (als huer mede-ghezellen) eeren:
Eenen dief mach wel schuilen onder moye cleeren.

Den Acxter terstont ghinck by de niet spadere
Hem docht hy was een Paeu/ in vleesch en adere
Dies cam hy properlick in ghesnuemt
Daer veel Paeuven stonden te gadere
Hem ziende zoo becleedt/ niet zijnde ghecostuunt
Bieten hem dapperlick an en hebben gheel onrpluunt
Hem bloot stellende/ van bouen tot beneuen
Naect danssende/ es hy met schanden ghevuunt
Zins ghelücke te zoucken/ moest hy zyn te vreden:
Meest d'houeerdighe gheesten zyn v. d. jdelheden.

Omringht v hooft gheel met Laurieren
Deckt v lijf, en willet verchieren
Met ghesleenten ofte goudt dierbaer
Ten baet niet een haer
Zijt ghy bedent in manieren
Eenen Boer in dijn antbieren,
Boer zijt ghy, ende Boer blijf dy eenbaer
Hoc ghy v vercleedt, v wesen volght v naer. X 2.





Eccle. 7.

Hebdy Beesten, draechter vp ooghe-merck
 Te haestelick zultse niet onthijuen,
 Ende ist dat zy v meer dan int werck.
 Profijtclick zyn, laetse by v bliuen.

Eccle. 4.

Vilt gheensins binnen v woonste ofr ersdeel
 Als een Leeu zijn, wreedzinnich op eenich termijn
 Omme worpende dijn huufghenooten gheheel
 En verdruckende de ghuene die onder v zijn:
 Maer discretelick tooghen een vriendelick aenschijn.

En Aerbeyder wien noodtzaecke heeft ghebeert
 Veel hebbende verteert/
 Bracht Lammers/ schapen/ en ionghe caluers ter doot
 Die hy insghelijc al tsamen heeft op ghesmeert
 Syden waermen eerdt/
 Zoo dat hem niet meer en ouerschoot
 Dan twee Ossen/ die hem hielpen in noodt
 Om zyn Landt te oeffenen/ en te maken ghelt
 Daer by hy mocht gheerijghen zyn daghelic broot
 Maer heeft die heede om eten oock neder ghevelt
 Ten wtresten liden meest d'onnoosel gheweldt.

I Zijn hof- honden dit ziende/ elck anderen spraken
 Wat willen wy doen? wat zullen wy maken?
 Maer dat ons Meester zoo onredentlick zy
 Dat hy niet en spaert in zyn noodtzaeken
 Maer willet al caken
 Wy honden en sullen oock niet ghaen voorhy
 Tis al op gheten/ hadde hy v ende wy
 Dus laet ons ghaen schopen ouer veit ende Landen/
 Dact wy van sulck een slochter werden vry:
 Beter in tyt vlychten/ dan comen in handen.

Insgbelijc salmen t' ghezelschap vlieden/
 Van die buereeghin hunsghenooten mesbieden/
 Ende de ghueze diese den eenich leedt/
 Want ontwijfelic alzulke Liedten/
 Al macher schoon gbelact gheschieden/
 Zooment dicwils weet,
 Iegbens andre zullen oock wesen wreedt.



Die hem ghewendt tot lieghen zoomen ziet,
Als hy waer zeyt, men ghelooues niet.



Prouerb. 10. ende 21.

Vie zyn mondt en tonghe bewaert met vreden
Die bewaert zyn ziele van benautheden
In veel sprekens t'allen steden
Zullen faelen gheen ghebreken of zonden
Maer die zyn lippen regiert, is voorsichtich vonden.

Prouerb. 29.

En Prince de ghueene die gheerne hoort
Der lueghenen woort
Al zyn dienaers sal hy hebben ongodelick voort.

En een gheberghte van zoeter aerdt
 Een scharp-heerder heeft syn schacphens betwaerdet
 Heerslich by een ghepaert
 End' oock voor syn lammerkens had hy ducht
 Maekende dichtwils syn ghebuerkens verwaert
 Als een meester soncker lueghenachtich clucht
 Houpende/tierende/hoochhe inde lucht/
 Datter den Wulf was onder de Schaepen
 Zy camen doe ghelooopen door dit gherucht
 Gheen Wulf ziende mochten te vergheefs staen gaepens
 Zulcx ghecken comt hem seluen tot schimpe betraepens.

Dichtwils speeld hy met lueghenachteghen becke
 Hemlieden dees liecke/
 tGhebuerde/den Wulf cam eens ter plecke
 Hongherich/bloet-ghierich verwoet en verstoet/
 Eer dat d'heerder zach greep een Scharp byder necke/
 Schoyde wech een verre recke
 Dat ziende riep om hulpe doe reechtvoort
 Maer al had hy gheropen brant/craecht/en moort/
 Zy dochten t'was clucht/dieser niemant cam
 Van zinnen ghebueren hec'er niemant ghelooort/
 De Wulf gheerech noch t'beste thiende lam
 Te vele verbiet/lueghens maken t'volck gram.

Sghelijcx hoe warachtich een mensche in zijn spreken
 Heeft by ander tijt met lueghens om gheghaen
 Men sal hem niet gheloonen, maer versleken.
 Zulck loon van zijn voor-ghebreck sal ontsaen.





Eccle. int eerste en 7.

Vilt niet cleenmoedich wesen in uwe moedt
Maer t'sheeren vreesē voor ooghen doet
Want de vreesē des Heeren es een glorie verheuen
Vruecht, blijdschap, croone der verhueghijnghe zoet
Die therte goet
Ghenouchte sal aendoen, en gheuen
Bouen dien, blijdschepe beseuen
Ende vruecht in lanckheyt der daghen gheuen
Wel zyn zonder sneuen, in zijn wterlte tijt
En worden inden dach zijns steruens ghebenedijt.



En Hert van d' Honden gheiaeght ouer bergh en dal
 blood in een stal/
 Daer dat diuerſche Ossen ſtonden ghebonden
 hemlieden hertelick biddende dat hy onder al
 mochte oock bewaert zyn/ ende niet ghevonden
 Van Jaeghers noch Honden:
 Een Oſſe ſprack t hemwaeris ten zeluen ſtonden
 Dat hy daer niet vyz was naer hucen zyn
 Midt/gaders dat (nemende d' ander roozconden)
 Meester en Cnapen daer camen dagheſter wt end' in/
 Den Hert dochte niet te min:
 Wie auenthuert/die ghebuert/ſchade of ghewin.

¶ Hy bleef/ gheensins wilder wt nemen den ſchop
 Hy dochte t'lijf behouden/ ofte t'leuen laeten
 Meende looflick doen/ ghijnghe ligghen onder t'hop
 Daer dickwils ſdaechs de Oſſen af acten:
 De Meester cam int ſtal/ zoude naer hof vaeten
 Wandt datter den Hert ghehoort onder lach
 hem reckende/waende doe ſchopen zinder ſtraeten
 Maer moeft daer vol-eynden zijnen laetſten dach
 Dat hy bliuen moeft/hy zach
 Dies dede beclach:
 Dwaes is die niet en vliet/als hy wt der nood vlieden mach.

¶ Sghelijcx zijnder menſchen ter weerele binnen
 Zoo be vreeſt, ende cleen-moedich van zinnen
 Als zij commen en beginnen, in eenich bezwaer
 t'Perijckel in tijts ſchuuen, niet en beminnen
 d Welck cauſe is dat zij in lijden vallen achter naer.

Y.



Gheen oorzaecke zoucken;
Om quaet doen roucken.



Iob. 36.

Laet v van die grampschap niet verwinnen
Dat ghy met die quade zinnen
Om yemandt verdrucken, yet zoudt beghinnen

Roma. 2.

G Rampschap ende onweerdichede
Tribulatie ende banghicheyt mede
In alle ziele vanden mensche die quaet doet
Maer glorie, eere, ende vrede,
Alle de ghuene die doen goet.

En Catte heeft
t'hanehiecken bespiedt
Met opene clauwen ghegrepen vast
Zeyde t'hadde ghesneest
Oneerlick ghelceft/
Dies moestet verdriet
Daeromme liden/ ende zijn anghetaft/
hebbende ghedaen als onredenlick ghaft
Dichwils syn moer en zijn zusters bespronghen:
Met craeyene oock doende den slapers groot last
Dies t'eynde veers moeste van hem zijn ghezonghen
Die in t'op andes handen es/ die es zeere bedwonghen.

De t'hanehiecken badt
Zeere op dat pas
Op dat gracie zoude moghen ontsaen
Want t'zeyde plat
Ende claerlick dat
Zijn natuere was/
t'Shuent hy ghedaen hadde/ ende dies niet mesdaen/
t'Craeyen baeteder al niet/ maer t'moeste aenstaen
De Catte hieldet vast vooz een snoo ketijf
Zou beet t'kiecken de neck in/ ten mochts niet ontghaen
Want zatter op met huer clauwen te stijf:
Zonder schult behooghtmen niemant te nemene t'lijf.

In ghelijcx ghebuert daermen den nick op crijche
Men t'verwoede op tijcht
t'Zij beschuldich, onbeschuldich, es inde ooghe groot
Ten baetter vooren ghebeden, of datmer nijcht,
Weder hy claeght, ofse dat zulck zwijcht:
Elck rontp bloetghierichst, hem t'hebbene doot.

Y 2.



Ghy zult v gheensins spoeden,
Om Kinderen lekkerlick voeden.



Eccle. 10.

EN vervruecht v in vele kinderen niet zeere
Eist dat zy zijn tot ongoddelicheyt gheneghen
Een alleen dat God vreest, es meer weert voor dē Heere
Dan duzent ongoddelicke kindereu vercreghen
Beter eilt oock in d' ardsche weghen
Zonder kindercn steruen, hoe hooghe van staeten,
Dan ongoddelicke kinderen achter laeten.

Collo. 3. b 21. Ephe. 6. a 4.

GHy Vaders en tercht v kinderen niet
Ende verweestse niet tot grampschap zeere
Op datse niet moeloos commen in verdriet,
Maer voedse op in d' woordt van God den Heere.

De Simme hadde twee Schemijnckel ionghen
 Deen hadde lief op t'andere drouchse eenen haet
 Met t'lieffte heeft zy ghelhubbelt/ ghespronghen
 Inden aermen ghewzonghen:
 t'Wersteliſſingh onweerdich van huer ghedwonghen
 t'Welch en huer niet en vandt troost noch toeverlaet:
 t'Bedrueclingh ghecoestert en delicaet
 Was goud/ goet/ lief ghetal/ gheulept/ en ghestrecken/
 Wat reen dede t'was al goet/ wat d'ander de quaet:
 t'Wersteliſſingh bleef fracy/ t'Lieffte creech veel ghebreken
 Eydelinghe voorzien heeft de moort ghesteken
 t'Was vol quae reken/ en t'wilde elck hinderen/
 Zy doen groot quaet/ ouders die bederven haer kinderen.

Sghelijcx pooghen donders druck te bestedene
 Dat zij niet discretelick hemlieden vermijden
 Huer kinderen lief t'hebbene buterredene
 Hoe pitfgher zij zijn, zelue daer in verblijden
 Leckerlick op-woeden, ende niet castijden
 Maer laeten als boomen onghesnoyt op groeyen
 Midtswelken, eer de volwassen iaeren lieden
 Insticy pluct de vrucht van huer ionckheys bloeyen,
 Dies en sal niemant het castijden vernoeyen
 Want redelick ghebruuct, en doet haer gheen grief:
 Wie de roe spaert an zijn kinders, heeftse niet lief.





Iacobi int eerste.

YEghelick es ghetempteert en laet hem bevanghen
Ende wort toeghestooft, by zijn eeghin begheeren
Als die begheerlickheyt daer naer heeft ontfanghen
Baerst zou zonde in huer gheneeren
Lastich groot:
Maer die zonde vuleyndt zijnde, die can deeren
Ih qualick om weeren,
Windt de doodt.

Psalm. 61.

INdien dat v rijckdom toe-vloeydt,
Dijn herte daer op niet te stellene moeyt,



En aſſequaert boer en binghel hebbende groot rijkdom
 Onghelick meer dan zom
 Buuckſparich magher gaende met een rabauts cleet
 Vul zoorghen hem verlaedende vp d'eerdtſche diſch/crom
 Die met blijder herten noyt een ſue broots ſueet
 Noch goe bete beet
 Alrijcs ſoberlick pappende/anders waert hem leet
 Wie ghelijckt alzulck een? Enen Eſel groot
 Zinde ſlaue van t'goedt/met bloet ende zweet
 Naurve durfende oorbooren/dat ander ouerſchoot
 Drinckt lieuer water/ende eidt beſchijnmelt broot
 Nietjuich totter doot:
 Want zoo als een Ezel/een ſlaue van aerden
 Met spijsse en dranch gaet gheladen tot anders noot
 Ghaet zelue int velt eten diſfels en caerden/
 Wordt dickwils haest verquiſt/dat de voorzders verſpaerden.

 Tſghelijcx als een die metten vinnighe parden
 Een Eſel int beluucken
 Wel weſen moet
 Die niet darf ghebruucken
 Zijn tſelfs eeghin goet:
 Maer vinnich onvroet
 Dat ſparich beſteedt
 Veel zoorghen doet
 Ende magherlick eidt,
 Hoe meer ghecouffert, ghezackt,
 Hoop vp hoop ghepackt
 Ghaende, ſlaende, drouſiraoffich gheleide:
 Nemmermeer ghevreidt.





Deutero. 32.

Voorpeynst ende weest voorsienich mede
 Datmen t'huwaerts niet zegghe door t'meslaghen
 Tes een volck zonder raedt, en voorzienichede
 Och of zy wijs waren, en verstonden t'allen daghen,
 End' haerlieder wterste, wel voorzaeghen

Eccle. 7.

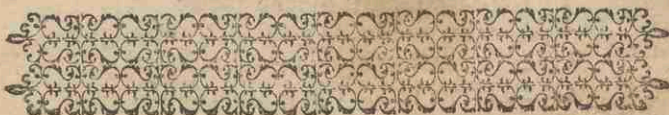
IN al uwe wercken zoorchvuldich vry
 Ghedijnct dijn wterste, wel toe ziet
 End' inder eeuwicheyt, en sult ghy
 Zondighen niet.

En steedtsche statte huer eens te vermyene selde
 Enter poopten te velde/
 Een Landts-ratte vindende/ onder hem beeden
 Zijn vergaerdert/en om huer te rouwen versnelde
 Van graentkens en wortelkens rban het bereeden
 Hoe (sprack de steedtsche statte) laet ons van hier scheeden
 Tes hier magher ick sal v andersins festieren
 In myn weeldich Pallaps / v int vette cor leeden
 Daer lecher vette spijs es/van veel manieren
 Zou ghijncker me logieren / end' huer ghezegghen liet:
 In weelde/light de meeste gherusticheyt niet.

De steedtsche thuus ghecommen / r'samen vp een hopen
 Van inde vaulte moghen vroplich triumpheren
 Hebben heymelich ende listelich binnen ghesloopen
 En de steedtsche ghijncker huer bancker ordoneren:
 Van broot / speck / ghebraden smout. verlick stofferen/
 Van vleesch / boter caes end' ander cost scap syn
 r'Shebuerde (bus meenende gherust banchieren)
 De kelder-cnape cam daer halen haer selich wijn
 Die se dede doe der Landts-ratte ghepyn
 Dies moeste vluchtich zijn niet vresende leden/
 Wy leest grootelick gherust, die met r'cleen es te vreden.

De Landts-ratte sprack doe zij was vertrocken
 Niet langhe by de steedtsche bliuen ghemoeft
 Om zoo ongherust leuen by de vette brocken
 Wilde wech van daer zou cam, haestich metter spoet
 Liuer met huer magher cost r'zijne ghenoeft
 Dan in sulck bedwank, vettelick etende, bleuen
 Ende eens on-voorsien, mueghen commen in sneuen
 Ofte laeten r'leuen.

Z





Iob. 2.

E Ist zoo dat wy van Gods handt
Ontfanghen t'goede,
Waerom zulwy oock niet met danbarich verstande
En blijden moede:
t'Quaet oock niet ontfanghen in ieghen spoede.

Eccl. 2.

L Ydt dat v God te lijdene gheeft
Al dat v wordt toe gheschiedt, ontfanght
In lijdē verdraeght, en verduldich leeft
God d'Heere van al zijn gratien danct.

En Wuyve lagh cranch/van zielecken franch
 Ieghens haren danch//dies zocht een vondt
 Om wesen eer lauch//tot dat bedwanch
 Wijn ende vranck//inder Voghelen zangh
 Ende zijn ghezondt:
 Huer moer heeftse gheropen terfsondt
 Datse haer zou helpen//haer lijden selpen
 Maer heeft goet rondt
 Huer eenichsins willen moeyen met yet/
 Dan huer ghestraft daer
 Als zou was voorspoedich//daer zy haer op verket
 Overdochtet niet/
 Water volghen zou naer//wien zy zou eeren voo:waer
 Slecht ligghende dies//zonder troostbaer verlies
 Met vrienden verlies//in lijden zwaer
 Hebbende beleet der Goden Guraer
 Midts voorspoet verdooft
 Huer gheensins ghesprent//van sulck regnemt
 Noch oock ghekent huer huererhoofst/
 Heeft dies alleene//ghelaten in weene
 Met secours cleene
 Patientie (huer ondancx) gheel overlooft:
 Wee die gheroost hebt/want zult oock werden berooft,

Die God niet en dancet in zijn leuens staet
 Hoe dat met hem gaet
 Als hem ouervalt dan ziele groot
 O, Heere God almachtich hem oock verlaet,
 Lettel troost ontfact
 In vresen moet hy sleruen de tweestte doot.



Die begheft en ander wt-strijct,
Sal worden begheft, alzoot blijct.



Eccli. 7.

EN begheft gheen mensche t'gheender stede
In bitterhede, zijnder zielen niet:
Want daer es eene
Ouer al ghemeene
Die verheft ende vernedert mede
God almachtich, diet alomme ziet.

Prouerb. 3.

ALle bespottter ofte ghecker, waer hy keere
Es afsgrifelijckhede God den Heere
Sal dies de schimpers bespotten int leuen
Ende sal de zachtmoedighe gratie gheuen.

Vter een half vul steenpit ghijng Vos en Buck d'yncke
 Lieten hem d'een voor d'ander naer zyncken
 Tot dat zy totten water beede waren beneden
 Ghedroncken/ beghonstmer om wt-gheraken d'yncken
 t Vos den Buck bad/te staen ouer hende op zyn leden
 Vos vp r'hoost spranch/en zoo voozt wt met lichticheden
 Hadde beloost zou den Buck daer naer wt-reecken
 Begheete hem met zyn wijse baedt/r'zinder onweden
 End alleue t dien steden
 Liet hem van deighs int watere weecken
 Menich woeter bedrogghen duer schoon listich smecken.

At Vos gheekende vertrooste den Patient
 Hem van bouen ontrent
 Berespte dat hy wijser gheweest hadde niet
 Noch voorzienigher bet voozpeynst den eynde
 Hoe zoorchvuldich gent
 Zijn wt-gheraken mochte zyn gheschiet/
 Den Vos vertrack daer naer/en den Buck staende liet
 Hy mochte raedt zouchen (zey t Vos) in zynen baert
 Den Buck wisse gheen middel bleef int verdriet
 Hoe hem andere deert yet
 Was emmers daer vanden viere bewaert:
 Die t eynde voozpeynst/ heeft een wijsen aert.

Zoo eist niet al ghenoech veel beginnen.

Ter weereit binnen.

Ende daer in onzoorch-vuldich bremen.

Maer tes meest noot met voordachtighe zinnen.

Om zwaricheyt dinnen.

En gherusticheyt winnen.

Voorpeynsen hoe alle dijnck mach eynde nemen.

Z 3.





i. Corinth. 9.

DE ghuene die loopen, ter baere met hoopen
 Zoo elck es wijs
 Allegader om winnen zy loopen
 Maer eene behaeldt den prijs
 Dies neerstlich propijs, int loopen verhueght:
 Ende loopt zoo, dat ghy vercrijghen mueght.

Eccl. 3.

IN al uwe wercken zijt snel bouen al,
 Ende gheen ziecke v ouercommen sal.

D En Haze zijnde byder Schildtpadde ghezeten
 heeft huer traecheyt verweten
 En dat hy inde voeten was rasscher en suel/
 heeft ieghens huer verst wech te doene vermeten
 Onghelijck dan de Schildpadde zoude wel
 Den Haze van prijs dede een vpsiel
 En ghegheuen de langhde/dier eerst zou gheraken
 Zoude den prijs winnen/ende niemant el
 Geede hebben gheconsenteert inde zaeken
 Loos es hy die wel op zyn hoede can waechen.

I t Ghijngh toe/den Haze naer zyn leggher vertrack
 Rusten in zyn ghemack
 Op zyn lichten loop stelde gheheel de zinnen
 Maer inde Schildpadde gheen neerstichyrt ghebrack
 Al schoonkens allynx ghijngh zou beghinuen:
 Den Haze die dochtet in tijts al winnen
 Op zyn eeghin beminnen
 Smoozghens wtlicp/meender eerst t zijne: maer
 Ser dat hy ter langhde gherochte binuen/
 Hy ghemoette de Schildpadde en keerende daer
 Die op hem zeluen betraut/saet wanckelbaer.

E Ghelijcx zaeken beminnen met haestichede
 Zoorgh-vuldighe zede
 Ende by moeten daer in ghedueren
 Zullen bei worden vulbracht met vrede
 Dan datment op wanckelbaer sterften dede
 Van rasch voornemen,const noyt goet eynde ghebueren
 Maer allynx voort ghaen,achterbaelt t allen bueren



In aermoeden zede,
Es groote gherustichede.



Eccle. 4.

Eter es een handt vul met rusten
Dan bee d'handen vul met smerten
Des aerbeyts, der pijnlicker onlusten
Vander herten.

1. Iohan. 2.

DE Weerelt lijdt niet al huer goet
Hoe weeldighe voorspoedt
End' huer begheerlichkeiten zyn oock vergaende
Maer to wie de wille Gods doer,
Die blijft inder eeuwicheyt staende.



En leeploosen Vos vul pisen by costume
 Weest den Houaere voort ghesfelt een bancket
 Een lecher sopolorum gherecht int rumme
 En op een platte telioo; den Houaer voort ghesfelt
 Maer hy en conster niet wt crighen magher noch vet
 Met zyn beek reckhalsende hem en baette gheen rapu;
 Vos smeerdet al op zuuer ende net
 En den Houaer mocht ouer eynde staen gapen:
 Docht oock ick sal v noch wel betraepen
 Al moet ick nu niet hongher my gaen vermeypden/dan/
 Als een acrim Galliu/die zyn boete niet verbeypden/can.

Den Vos s'Houaers ghenoodt zijnde op een ander pas
 Verbeyde vullen bras/
 De spijsse gherechte wiert aldaer ter plecken
 In een wijdbuuckich lanch nau vyool glas
 Daer d'Houaer wt ende in reckhalsende was:
 Maer den Vos conster een tuchel beethen wt trecken
 Glas mocht hy van buten en niet van binnen lecken;
 De spijsse scheen voo; hem maer staende ten toooghe/
 Den Houaer ghijngh weder naer een mockyacy recken
 En den Vos moest hongher liiden daer by ghedooghe/
 Hy namt schimpich hooghe/al wafst hem pine:
 Die schimpich bedroch, moet verwachten beschimpit te zijne.

Insghelijcx niemant can zoo loos wesen
 Hy en wort naer desen
 Wel bedrogghen, al zoo hy heeft zelue ghedaen
 Niemant zoo hoogh oock in staete gherefen
 Ofte wijs ghepresen:
 Die schimpich bedroch, alreys zou ontghaen.

A a





1. Ioan. 3. Prouerb. 25. Luce. 3. Eccli 4.

Die tsweerelts goed heeft, en zyn broeder ziet lijden noot
 En sluut zyn binnenste toe, tot hem openbenbaer
 Hoe blijft Gods liefde in hem? gheensins, maer es doodt;
 Hebt lief metten wercken, ende waerheyt eenpaer
 Vwen vyandt zult spijsen, ende lauen daer naer,
 End' een honghereghe ziele niet en versmaet:
 Wie tot bermherticheyt gheneghen es, sal voorwaer
 Ghebenedijt werden, dus gheen benaude af-gaet,
 Wie spijs heeft, den ghuenen die gheen heeft, by staet.

En Gheete ghebacrdt
 Ionckwueghdich gheiacrt
 Vul goeder aerdt
 Hebbende niet quaets in huere gronden
 Huere Meester en elck
 Doedt zy met huere meick:
 Ende zoo zou t'stalle eens was ontbonden
 Ghiingh wt wandelen/ ende heeft gheuonden
 Int veldt alleene
 Een ionck Vulucken cleene:
 Welck alst de Gheete hadde gheooght/
 Cam rasschelick t'huertwaerts/en ghewillich t'dien stonden
 Heeft zout ljdzaemelick gheerne ghezoooght
 Liefde/ ionste betooght:
 Ende dickwils menichwaeruen zoo meer ghedooght
 Want het leyde de Gheete an veel valsche laghen
 Nochtas om t'Vulucken voesteren heeft neersich ghepooght
 Zoo dat wterlick sterck wiert/ en oudt van daghen
 t'Volghde huer dickwils duer busschen/ duer baghen/
 Maer met een versaeghen
 In huer zeluen dijnckende/ als icht wel aenzie:
 Hoe wel dat icht mach goe ionste draghen
 Zalt noch verlaghen
 Daer by comen in plaghen
 Want ick vp-voerde myn natuerliche partje
 Zoot gheschiet t'allen tij
 Die dus verwacht toeuclaet
 Queect op den ghenen die hem zeluen doen quaet
 En bezitten zijn staet
 Zelden penant van wel doen/ veel dueghts ontfact. A a 2.





Psalm. 5. ende 13.

Die bloetghierich en bedrieghelicke zyn van zede
 Sal den Heere verachten r' alder stont:
 Met huer tonghen, daeden zy bedriechliche
 Een open graf es haerlieder keel oock mede
 Vol vermalendidinghe is haerlieder mondt:
 Slanghe venijn is onder huerlieder tonghen grondt:
 Vol bitterheyt ende quaets zyn zy int ghemoedt
 Huer voeten zyn rasch om wt te sturten bloedt.

Iere. 2.

T Bloedt van d'onnoosel zielen voorwaer
 By stonden,
 Es in uwe vlueghelen openbaer:
Gheuonden.



Leuite. 19.

E Ist dat een wtlander of van ander gheslachten
 Onder v verkeert of woond, en zult mids desen
 Hem niet verwijten, verſteken, of veraghten,
 Maer ſal als een ingheboren onder hulien weſen:
 Ende ſal by v zijn bemindt en ghepreſen
 Ghelijck ghy v zeluen lief hebt zonder benijden
 Want al zijt ghy by fortune hoogh ghereſen
 Ghy hebt zelue vremdelijngheſen gheweest voortijden
 Dus wilt hem paeyſlick onder v verdragen en lieden.

Den Vlaemschen Hane/clouck vueghel cracyere
 Int Lande gheen fracyere
 Zoo hy ghyngh wandelen meest alleene:
 Zynen cam lustich root stondt als der vinnen pacyere
 Cam daer by een Turckschen haen wel te beene
 Vrient factsoenich/ want wonderlicker isser gheene
 Dies d'hemckens en tijtken waren verwaert
 Nochtans wandelde paeylick/ mesde groot noch cleene
 Maer heeft hem vziendelick by hemheden ghepaert:
 Den Vlaemschen ghyngh al steppende r'hemwaert
 Stack met spoozen/ en heeft hem zecre ghepynt/
 Menich lett dat de zonne in d'water schijnt.

De Welandsche Hane zach dat hy niet vry zyn mochte
 Al heeft hyt ghezocht/
 Heeft hem zeluen ter noodtwere vy ghestretcht:
 Den Vlaemschen viel niet slijner hy is daer ghevocht
 Maer wierdt ter deghen van d'ander gheffecht
 d'Amoosel tijtken r'ghevecht van verre kelen
 Emmers den Vlaemschen behieldt de hane/
 Dies zangh hy victory/ en de zyn vlercken qucken
 Midts dien auenthuerden d'hemckens tot te ghanen/
 Zy boghen hen onder hueren Coppin den Hane
 Hij beuolerte se/ zy ghedoochdent/ en waren blide:
 d'Welandsche vreesde noch eens an te stane
 Dies vertrack hy beschaemt an d'een zijde/
 Een goet huusman opt gheuen zyn ghezelschap beuyde.

Insghelijcx zommich ziet een van vremder natie.
 Den noodtdurft bezouckende om mucghen leuen.
 Zij doender afonslich op murmuratie.
 Niet rustende voor zij hem hebben verdreuen.



Yeghelick sal wachten,
Hem te gheluckich achten.



Eccle. 9.

GHeen mensche ter weerelt breet
Hoe chierlick ghecleet
Hoe hy leeft wel ofte rechtueerdich
De ghuene die wt hem zeluen weet
Ofte hy in zijn beleedt.
Des haets ofte der liefden is weerdich.

1. Corinth. 10.

Die nu staet, mach wel toezien wijselick
Dar hy niet en valle afgrijselick.

DEn Esel die altyt moest om wercken wt-drauen
 Met een soberlick lauen
 Ziende een Peert hem vermeyen wel int liff
 Ende hy gheladen int zwaerlick slaen
 Dochte gheheel te zyne een verstenen ketijf
 Moort ghedrauen met zweyen ghellegghen zeer stuf
 Ende t'Peert wel ghecoestert was/ zonder wercken/
 t'Geyde den Esel qualich/ zulck weeldich becliff
 Ende dat hijt daghelick moeste acumercken
 Jegghens dat moet ghedaen zyn/ moet hem yeghelick stercken.

Den Esel de zyn werck als een goet plegghere
 Maer langhs so sieghere
 Midts dat hy soo ledich zach t'Peert triumpheren
 t'Ghebuerde/ t'moest wt-rijden naer de Legghere
 Met byedel/ zadel/ harnasch/ zach hy t'Peert stofferen
 Ende accoutteren/
 t'Wilder doe qualich an/ maer t'moest consenteren
 Den Meester zadter op/ ende stacht met spoozen
 Den Esel docht zoudmen my oock zoo persequeren
 Gordende tracteren/
 Lieuer doe ick myn werck/ zoo als te voozen:
 Daer toe yeghelick ghestelt es/ moet zyn tijt oobbooren.

Niemandt can hebben zulck weelbich gheluck
 Moet contrarie fortune zyn oock onderdaen
 Hem ouercomt wel somtijts meerderen druck
 Dan de slauen die daghelick om acrbeyden wt ghaen:
 En zij die meenen vast staen
 Int schoonsle wedere,
 Die zietmen rasch zaen,, haest vallen nedere.

B b





2. Thimo. 2. 1. Ioan. 4.

YEghelick sal hem zoorchvuldich bewaren
 Schuwen alle quaet ghezelschap t'alder tijt:
 Ydel ongodlike woorden laten varen
 Wilt v metten ghuenen liefmoedich paeren
 Die met een herte reyn, aenroupen God ghebenedijt:
 Gheloofst niet alle gheesten waer dat ghy zijt
 Van een die tonghich is, wilt neerstich af slaen
 Prouft alle gheesten, want inder weerelt wijt
 Veel valsche Propheten zijnder wtgheghaen,
 Die in Schaeps habijten menich mensche schaen.

En Wulf wter naturen schalck listich boos
 Een schacp-vacht verlooos
 Daer hy hem gheueyns dlick me const becleeden
 Onder een cude Schapen hy hem verlooos
 Ende altoos/
 Onder t'schijn//zonder zyn//ghincker mede tweeden
 Hy conste//zyn conste//zoo leeplich becleeden
 Als Schacp//int betraep//was hy me ghehantiert:
 Alst paste//een acutaste//ende zonder af scheeden
 Beuet binnen ghespeelt//duerkeelt//ghe expediert/
 Zoo menich gheschoffiert:
 Onder Schacps habijt, wel eenen Wulf logiert.

Den Heerder heeft hier af de wete ontfanghen
 Dat hy Schapen verlooos hadde wel inde ooghe
 Dus heeft hy den Wulf bespronghen en gheuangen
 En heeft den Wulf (zoo hy ghyngh) ghehanghen
 Aen eenen boom hooghe:
 Ander Heerders meenden een Schacp hyngh ten tooghe
 Waeghden diet ghedaen hadde, de wacromme daer
 Anderwoorde, t'bel dat y zaeghen bynaest drooghe
 Was wel een schacps-vacht verkendhy, maer/
 De wercken toebehoorden eenen Wulf voorwaer:
 Zulck werck, zulck loon, volghet meefdeel naer.

Et ghelijcx niemant haestich vonnesende zijt
 Naer zyn clederen, int bemerken
 Want veel menschen onder Schaeps habijt
 Dagbelix doende zijn wulfs gheuercken:
 In zulck danich verstercken hem vele veruulen. B b 2.
 Onder t'schijn van dueghden, veel zonden schulen.





Roma. 13.

B Etaelt een yeghelic dat ghy zijt schuldich
 Wien tribuut, dien tribuut zuldij gheuen,
 Wien tol, zult tol oock gheuen ghehuldich
 Wien vreesse, gheeft vreesse, niet onverduldich
 Maer als wt ionsten daer toe ghedreuen:
 En wien ghy eere schuldich zijt, eert hem int leuen
 Hoe hoogh ghy zijt verheuen.

Eccli. 8.

M Et de gheweldighe en twist noch kijft
 Op dat ghy niet r'onder en blijft
 Twist niet met de Rijke, staet hem niet teghen,
 Op dat hy v niet en zoude ouerweghen,

DEn Leeu int regieren
 B: nce vande viervoetghe eerdtſche dieren
 Metter Coe/ Scherp en endre de iaght aen namens
 Ten Goſſchewaerts in duer neerſtighe manieren
 Hopende den vangh te deelenen tſamen/
 Elck naer zy betamen:
 tſHebuer de loopende dooz Goſſchen en ſzamen
 Dat zy vonden eenen heet ghevoedt buter maten
 Die zy beſpronghen tot zijnder onvzamen
 Ende zonder verdzaght moeſter tſleuen laten/
 Die vermenight es wat can hem cleen weere baten.

It Venopſoen zoudmer deelen doe openbaer
 Maer/
 Den Leeu ſprack: d'eerſte deel es d'mijne
 Ter cauſen dat ick hem v heere voorwaer
 Ende daer naer/
 tWoede deel zepd hy oock te weſen zijne
 Midts dat hy hadde ghenomen de meeſte piñne
 Int loopen ten ſijne:
 tDerde deel oock/als hebbende meeſt ſooztſen ghedaen:
 Wie ieghens tvierde zeght/met eenen grammen acnſchijne
 Wilde hy wzedelick ieghens hem opſtaen:
 Beter ghegheuen/ dan met ſooztſen outſaen.

Met eenen die meerder is dan ghy
 Hoe meynder hy zij,
 Wacht v daer mede hebben te doene:
 Want hoe ghy hem in-volght ende ſlaet hy,
 Als hy wil, mach hy
 Dijn ſelfs onvry:
 V hinderlick weſen tſeneghen ſaeyzoene.

B b 3.



Die wreken wil alle zaecken,
Crijght veel wederwraecken.



Deutero 32. Leui. 19. Eccli. 26.

DE wraeke es mijne (zeght d'Heere) in alle saeyzoen
 Ick sal loonen in tijde, en bouen desen
 Ouer mijn volck, zoo sal ick recht doen
 Ende met mijn dienaers bermherrich wesen
 Zouckt dies gheen wraeke, t'es zeere mespresen:
 Zoo hy my ghedaen heeft, zeght gheefins niet
 Zoo sal ick hem oock doen, want zoo ghy muecht lesen
 Wie gheuwroken wil zijn, wraecke wort hem gheschiet
 Zoo Christus biedt,, loont quaet met goet
 Vergheeft uwen naesten die v hinder doet.

Een
 Raue
 Die scheen
 Te zijne Raue
 Wā t venlich schorpioen
 Wasser zeer af ghepūdt
 En totter doot by ghevenūdt
 In zekere voozleden saeyzen /
 De Raue die dochte // datse mochte
 t Dier causen huere moeder wrake doen
 Meest t schorpioen / clouch coē // ghegrepe vast
 Maer wrake (als zōnich) brocht huer zelf int last.

Want quaet ieghens quaet // t Meeste quaet verwinet
 t Schorpioen weschoot // Zijn venin terstone
 Raue heuet ghevaet // De moedt wiert ghedint
 In lau-grooten noodt // Zou vp-zwal rondt
 Van cleen noch groot // Wiste hulpens vōndt/
 Zou bleef in smerten // Suselende dmeers:
 Meel weere boodt // Eerst zūde ghezondt
 t Venin trach ter herten // Zangh huer crūde veers/
 Den sieet schorpioenich // Door-sneet huer als een scheers.

t Sghelijcx eist loos ieghens loos vind wel een loofere
 De vrome vīdt wel een stercker dan hy
 Een snoo boos ketijf, vīdt een schelm wel loofere
 Een wouckeraer, vīdt hem een bankeroute by
 Een dief comt wel daer een roouere zij,
 De vechtere vīdt hem bij de moordenare
 De gheck gaet vande quae beschimpers niet vrij,
 Langhe diefkens vīden, datmer gheen coorde spaere.



Wilt in steruens tijden,
Niet trueren, maer verblijden.



Eccli. 4r.

O Doodt hoe bitter es v ghedijncken
Den mensche die vrede heeft in zyn goedt
Den gherusten man wiens wegghen gheschiedt blijncken,
Ende die mach weildelick eren en drijncken
O doodt, die maect ghy bitter zijn hertfen bloedt
Maer den behouueden vul noodts slan ghemoedt
Vul zoorghen, van oudtheyt versuft, crepel, en blent,
Ende wiens ketijwich leuen, es al iegghen spoedt:
O doodt, dien es v oordeel al goet ontrent,
Naer v verblijdende tot inden eyndt.

DE Zwane cranch ligghende/ wachte huer eynde weers
 Heeft huer zeluen verblijdt met zoeten zangh
 Den Houaere commende daer ouer dwers
 Was verwondert/ haer vindende so zieck en cranch
 En heeft huer ghevraecht (b'houdens haren danck)
 Waeromme zou ghemeenlich in t'sweerechts cruen
 Meer dan andze voghelen bitter natueren ghangh
 Zoetvopfelich blijde zinght/ ieghens t'steruen?
 Datmen niet en weet/ machmen niet vraghen verueren

O Zou zangh noch eens vp/ met claerer hiele
 Zoetvop/egher vele/
 En meer dan zou in haer leuen hadde ghedaen
 De dootd was haer by/en zy sprack (eer icht hiele)
 Meendt niet dat ick spele
 Als ick steruende zinghe: Want ghy moet verstaen
 Dat ick nu sal wt de perſickelen ghacn
 Van gheuanghen te zyne in de netten groot;
 Daer mede ick vooztijts was zeer belaeu/
 p'Eynde van ellende is de bequame dootd.

Inſghelijcx zoo yeghelic mensche int leuen
 Hoe weeldich beſeuen,, int rijk dom verheuen
 Sal hem ghewillich schicken ieghens den ſterf dach,
 Zonder drouwe gheclagh:
 Hem ghewillich inder dootd ouergheuen
 Want hoe langhe hier inder weerelt bleuen
 Hoemer langher leeft, men meer zondeghen mach.

C e



De groote hoe vroom en coene,
 Hebben somtijts de cleene van doene.



Prouerb. 27.

Beter eist een goet ghebuer t'hebbene by
 Dan eenen Broedere die verre zy
 Elck anders hulpe zyn in t'sveerelts steden,
 Onder een hooft zyn diueersche leden.

Eccl. 3.

Hoe ghy grooter zijt
 Hoe ghy alrijt
 V meer zult booghen:
 Zoo vindy mede
 Ghenade en vrede,
 Voor sHeeren ooghen.



En Leeu heeft onder eenen Boom gherust
 Daer Ratten nestelden/en Musen pepen
 Hy die slapeng hadde zeer grooten lust
 Ontrent hem te loopene/hebben niet ghesust
 Ten eynde wten hoop heeft een Musken ghegrepen;
 Welck hem heeft zeere sterck ghenepen
 Om te moghen ontghaen sperteldet zeere/
 Den Leeu nochtans wildet dooden noch slapen
 Hy liet t Musken loopen/en dacht op dees leere:
 Dat de groote de cleen verdrucken/en es gheen cere.

¶ t Musken koos zyn holleken/den Leeu nam zyn ghanghen
 De zulcke es gracie gheschiet/die gratie hieschen
 t Shebuerde/den Leeu wiert daer ontrent gheuangen
 Zinde inde bedwanghen
 Verlost te zyne/hadde groot verlanghen
 Dies wist hy gheenen raedt dan om hulpe te brieschen;
 t Musken hoorde hem door velden en brieschen
 Es derwaerts gheloopen/ghewillich bouen maeten
 Dant hem int net ouerfroopt/van t'hoof totten lieschen
 Welck hy allince in stic knaeghe t zinder baeten
 Dus wiert den Leeu/ooch vrij en los ghelaten
 Den mach den ander hulpich zyn/in alle staten.

¶ By exemple wacht v (hoe hooghe ghezeten)
 De cleene te mesdoene, daer ghi mueght
 Want ghy en cont gheensins gheweten
 Hoe dat se v mochten hinderen, oft te mueghen doen dueght,
 End' hoe sterck inde iueght, of ghedient te dancke,
 Die dueght int lijf heeft, sal hinderen gheen crancke. C c z.



Niet quact, maer goet,
Elck begheeren moet.



Prouerb. 30.

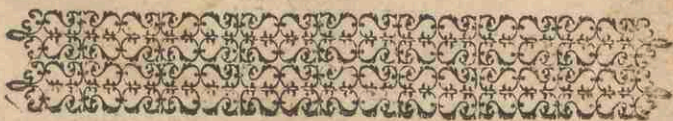
Tot God d'Heere die ouer al ghebiedt
Es van Salomon zijn ghebed gheschiedt
Heere! Aermoe ende Rijckdom en gheeft my niet
Emmers so lettelt dat ick t'mijnen onghelucke
Mijnen euen naesten, niet onrechtelick verdrucke:
En zoo vele niet, dat ick van v zou keeren
Vwen naeme verzweeren, ende mueghen onteeren,
Maer deckfels cleeren,, iont my alle myn leuen:
En wilt my mijnen noodtdurst alleene gheuen.

A Zoo de Bijē den Goden om weder-gratie
 Faurisatie/
 Oede sacrificie ende presentatie
 Van t best zuuerste zeem, wt huer gheneeren/
 Midts welken consenteerden huer accor'datie
 Datse t dier spatie
 Zulck als zou wilde, een begheerte mocht begheeren
 t Zoude huer gheworden, met een toezweeren;
 Dies verzochte een bede/omme die verweren
 Dat zoo wie huer zeem zoude diefstelick weeren
 Van huer zünde ghesiraelt/ ter sondt zoude steruen:
 Om eens proffijt/salmen niet t ghemecne bederuen.

I Jupiter doe daer zittende als President
 Was niet wel content
 Midts dat gheen redene was zoo hy wel heeft verstaen
 Heeft dies ghezept/en ghewilt met den Goden consene
 Dat wien de Bijē om siraelen zou comen ontreue
 Ende hueren sirael zoude int vicesch ontfacn
 Zoude selue dan steruen zaen
 Daer mede yn te vreden, zonder breeder verhael:
 En van doe vooris, was ter conclusien t vermachen
 Huer leuen zoude alleene ligghen in hueren sirael/
 Consideratie int recht/es een groot principael.

Desghelijcx wie weynsche, verzoult, of begheert,
 Dat zijn naesten deerde:
 Ende om hem ouervallen met onghenaden
 t Ghebuert, dat God met zijn rechtueerdich zweet
 Dat van d onnoofele weert:
 Ende op-zendet d andre t huerlieder schaedē,
 Die ongodlick baeden.

C c 3.





1. Corinth. 7.

En yghelick blijf inden roup daer hy
In gheroupen zy
Indien een slaue gheroupen zijt ghy
En acht dat niet in dijn beluucken
Maer oock al mocht ghy worden vrij
Lieuer die knechtschap wilt ghebruucken.

Prouerb. 27.

Ghelijck een Voghel ouervlieghe de bestaet
Van zijnen neste, tsgheelijcx es de daet
Van een man die zijn plaetse verlaet
End' een Zot zonder raet, of reden te verstante,
Wet verandert, ghelijck de Mane.

En Esel wiert van dienene moede
 Flau van bloede/
 Wens Meester een hofman mas int anthieren
 Dat hy hem te zere hieldt onder de roede
 Pochtans redenlich voede:
 Crant loof daghelick draghen by manieren
 Den Jupiter heeft hy ghaen supplieren
 Om met een ander Meester te zyne bleuen
 t'Ghebuerde/ende dat hy die zoude obedieren
 Een leir-tauwere heeft hem ghegheuen
 Daer wrochte buter screuen// dat hem voghen de rebben/
 Zulck can in zochten dienst/ gheen patientie hebben.

Den Esel zach dat zynen dienst bezwaerde
 Stout als d'onverwaerde/
 Wiesch een ander Meester doo? Jupiters ghenaden
 Een voor al gaf hem een loot-ghier ionck gheleerde
 Wat ondiscreit van aerde
 Die hem daghelick heeft zyn vulte gheladen:
 Eerst douch hy vjnaest plumen no t'zinder schaden
 Hadde bughende last van groot waer ghewichte:
 Den Esel grinde/gepus de/nicmant cam hem in staden
 Hy mocht claghen zyn eselachtich aenzichte/
 Van een cleen last/ come zommich au t'groote lichte.

In ghelijcx can zommich gheen weelde verdragen
 d'Een staet is te zochte, ende d'ander te strack
 Die t'redich leefden, hem zeluen veraghen
 Van goe in quade daghen
 Commende in meer zwaerder bedwanck
 Gheel sauen bliuende, buer leuen lanck.





Ephesi. 4.

LEght of den mensche, ende die gheheel of-gordt
 Die naer begheerten der dolijnghe verdoruen wort
 Maer metten gheest des verstandts, weest vernieut dan
 En den nieuwen mensche, als Christen man
 Die na God gheschepen is, doet clouckelick an
 Elck zoo hy best can:
 In de rechtueerdicheyt, helicheyt, ende waerheyt,
 Daeromme aflegghende der lueghenen zwaerheyt
 Yeghelick met zyn naesten spreeckt warachticheden
 Want t'samen zijn wy onder elck anderen leden.

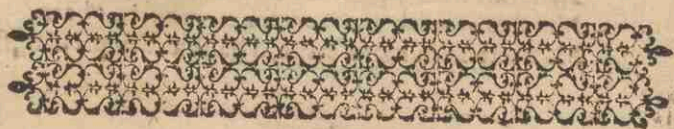
Vanden voghel Phenix.

309.

En Phoenix eeghin voghel niet zijnde ghepartuert
Als hy langhe heeft ghedueret
Moghende drie hondert veertich iaren leuen
Ende oudt gheworden kiest ende willecueret
Een Boom staende ontrent een Fonteyne verheuen
Ende (als zoo wt propze nature ghegheuen)
Maectet op een Nest van menigherhande
Riekende Boom-tacken hem bynghende beneuen
Shenouch in Arabien binnen zijnen Lande
Dan als de Zonne schijnt alder heetst in huer rande/
Wapet hy met syn vlecken ouer rnest daer
Om een nieuwe moghen worden stelt hy rlijf te pande:
Syndelick thout ontfleecht midts der zonnen cracht/clae/
Dat barenende/so valt hy int vier openbaer
Verbrant hem zeluen tot aschen/waer wt zeer coyt/
Een woomkin wast/daer af als voornact
Wederomme een nieu ander voghel Phoenix wort.

By comparatie, ofte figuerlick spreken
Bijden Phoenix gheleken
Mach Iesus Christus Gods eenighe zone wesen
Die (als tijt ver-vult was) an e hout des Cruces ghebleken
Es inder liefden vier zoo worden ontsleken
Heeft hem zeluen ter doot ouerleuert, midts desen
Niet gheheels bleef in hem, dies van hem op gheresen
Een zoet riekende offerande tot zijn Vader almachtich,
Midts welcker doot, al isamen wy zijn ghenesen
Tot in een nieu leuen vernieut, end' erboren warachtich
Hy verresen vander doot door hem seluen crachtich
Ende onsewaerts eendrachtich, heb' wij by ontfien,
Den Phoenix, die sterflick sal nummermeer vergaen
Maer ons eeuwich by staen.

D d





Epist. Iude. Luce. 9.

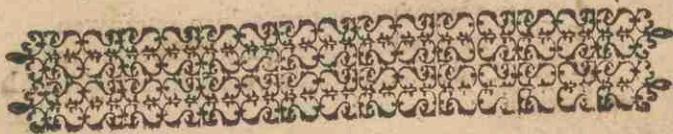
DEse zyn smetten in haerlieder brasserien
 Brassende zonder vreesse int leuen
 Hem zeluen voedende met leckernien
 Wolcken zonder waetere bleuen,
 Die vanden wijnden werden omme ghedreuen.
 Murmureerders, niet pijnlicx handlende,
 Dan haer huer eeghin lusten wandlende
 Met den woorde Gods, zy spa en vrouch, „ghaen,
 Maer lettelt om me-wersckē, d'hant anden plouch, „slaē.

En Simme//Simme//al veel lieuer dan loock
 Ofte zitten inden roock/
 Smaecte//als zou angheraecte/wat beters somtijts
 Zoo inden eerdt daer onder veel holen ghesproock
 t'Jonckwif om bzaeden castaengien met aschen doock
 De Simme leep/loerooghde dit ouer zijds
 End' afionssich vul nijds//al waft lettel proffijts
 Heeft dese Castaengien goe ionste ghedreghen:
 Zou rechter van verre naer/om zonder veel respijts
 Die wten viere moghen r'hebben ghecreghen
 Maer vreesde d'heete wegghen//om huer natuere//touwen
 Nochtans naer d'oude pleghen:
 Die tzoete wil smaken/moet somtijts tzuere//prouuen.

Der Simme begheerte wilde lancy te meer vromen
 Om de Castaengien te ghecrighen wt t'vier
 Dies heeft zy een Catte by den velle ghenomen
 Ende metter Catten pooten die wtghescreaef schier:
 Zoo ghecreechse de Simme/zonder haer selfs dangier/
 Zou peeldese//en speidese binnen der naer:
 De Catte caterooghde met een groot ghetier
 De pooten gheheel verschoudt/bloogh sellick van daer:
 De Simme monchsfroyde wel eens voozwaer
 Den eerdt scheen huer t'zime alleene beuolen
 Huer clokerende vooz t'vier/ zonder eenich bezwaer
 Zulck rouckte niet wiens huus byant/waermt hy by de holen.

Sghelijcx zinder, gheestelick weerlick Heeren groot
 Die andere menschen stellen inden noot
 Om yet te vercrighen, oft huerlieder querelen voeren
 Maer moesten zij zelue lijden den aenstoot:
 Zij zoudens dickwils laten, ende niet aenroeren.

D d 2.



13
 rZy wt wat gheweste,
 Elck prijs t'zjne t'besta.



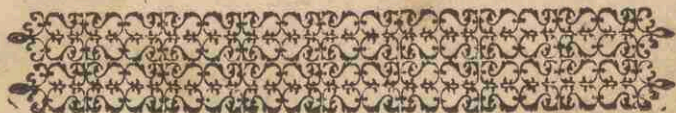
1. Corinth. 4. Judith. 5.

O Mme een anders wille ziet
 Weest ieghens elck anderen vpgheblasen niet
 Want wie onderscheet v in d'ærdsche ghanghen?
 Wat hebby oock dat ghy niet hebt ontfanghen?
 Niet van v zeluen, voor niet moet wy os antchauwen
 Vul lijdens, vul rauwen,
 Oock de ghueue die op hem zeluen betrauwen
 End' vp huerlieder eeghin macht berommien al,
 d'Heer God almachtich, die veroodtmoedighen sal.

De Struus//de Nachtegale
Quansuus//twee principale
Zochten elouen//en bouen//andze voglen danch
Elick hem preec//ende rees//in zyn coraygen
Den Struus repn//certeyn//met zyn plumaygen
En den Nachtegael praz//hem vermat//op zynen zangh
Emmers berde//int vzeede//dus twistende strangh
De Struus moedich//zey bloedich//als d'onghemanterde/
Dat hy zom//het Edeldom//inden gheest meest cranich
Met zyn Struus-vederen//in coraygen verchierde:
Midelgaders elck die Mars saecten anchierde
Dies hy by Princen Coninghen was hooghst verheuen
De Nachtegael hoordet zey (die den Struus niet vierde)
Maer donderslaeghen//men zoeten reghen verwacht.

Als Musiciene//ick diene//dach ende nacht
(Zangh de Nachtegale) Venus Jonghelijnghe:
Die peynsen//om vercheynfen//d'Amourruse pacht
Dac elck blomkin lacht//in zyn groeyende cracht
En der liefden conduten//oncluten//ontspringhen/
Oock telcken//elcken//huert melodiuselich zinghen
Alle menschen tot seapet verblidinghe trecke:
Maer Struus plumaygen meest tot houerdicheyt dwinghe
En huerten zingh vriendelichheden verweckt
Dus heeft de Nachtegale dacr stout ghebeckt
Dir hoopende den Struus hield zyn ghedoogh/
En den Nachtegael zinghende/die veruloogh.

Zulck schoontooch is ghelijcx verbiert met wat gratien
Dijncke in hem dat niemant zijns ghelycke zij
Versmaedende andere telcker spatien
Nochtans van blamatien,, is hy zelue niet vrij. D d 3.



Hoe schalck list,
Zulck waent die mist.



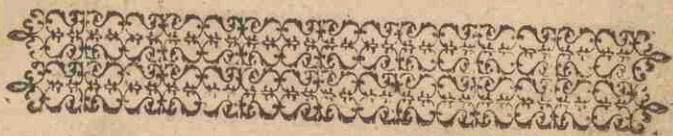
Leuit. 19. Ezech. 18.

O Mensche ghy en sult niet staen ioghens t'bloeds
 Van uwen naesten, noch hem vallen zwaer
 Maer eist dat een man rechtueerdicheyt doet
 Ende gheen mensche bedrouft eenpaer,
 Met gheweldt niet en roof oock, ende voorwaer
 Zijn hand van alle boosheyt afkeert (zoo wy lesen)
 Die sal leuen (zeght God de Heere) maer,
 Die contrarie doet, sal de doot steruen, mids desen
 Ende zyn bloet sal op hem wesen.

Wilf ter grepe//in zijn nepe//naer d'oude pleghen
 Een Schaep//int berrap//hadde gheerne gheereghen
 rWelck ghierich//vierich//hy niet konste ter wille vande
 Dorstich bloedich//verwoedich//in diuersche weghen
 Door busschen//om blusschen//den ghulsegghen bzant
 Daer naer drac de//en laef de//ouer belt en landt
 Heest snellick//ende sellick//rSchaep verdoelght hij
 rSchaep bezeeft//alder meest//voor zijn bloedighen tant
 Heestich zochte//waer rmochte//van hem syn vzi
 rScheuerde//eer rbetuerde//wort ghenackende bij
 Mer natten velle//een Capelle//int aenmercken
 Int passapge//crech courapge//want alst nood y:
 Wreese doet//den moede//wel somtijt verstercken.

Open staende die duere//ter duere//was clare
 Onnoosel loos//rSchaep koos//de Capelle daer
 Ter ziiden//om veebliden//een ander duer wtschoot
 Den Wulf franch//wreede tozanch//waende volghen naer
 Nchter hem//alsoe them//de duere burnen door:
 Sheuanghen//in bedwanghen//was doe inden noode
 Hoe hy huilde//drooghen puilde//rmochte hem niet baeten
 Zijn heesch//was Schapen vleesch//maet ten wtresien voodt
 En gheerech hy//dies zweech vzi//niet comende waeren
 Inde valle//by mesballe//was vander straeten
 Ende//hoet nam eynde//of hem yemandt anders vüngh/
 Of dat hy//crech wat by//vande rude cnop gaeten
 Was emmers vast//als wt last//het Schaep ontghijngh.

Sghelijcx vindmen stockers diet gheern al in zwolghen
 End aerm onnoosle op aeten totten beene
 Die zij listelick by daghe bynachte vervolghen:
 Ten eynde commende zelue in weene.





Conclusie, ofte besant des Bouen.

Bemindt rechtueerdicheyt ghi die de Aerde iugiert
 Es v rijkdom ouervloedich, steit t'herte daer op niet
 Doet rechtueerdicheyt voor God, in als wat ghi anthiert
 De rechtueerdighe als Palmbloom sal bloeyen zier:
 Doet d'welck goet es, ende van allen quade vliedt
 Gherechticheyt t'aenziene, laet v ooghen zijn bleuen.
 Doet recht, end' al t'ghuent dat rechtueerdicheyt ghebiede
 Om yeghelick t'zijne gheuen, in al v leuen
 Zoo wort ghy verheuen:
 Alsen die God, en den mensche te vriende,, heeft
 Volgt t'voorbewijs vanden Houaere bescreuen,
 Die van zijn nest ionghen, saerlicx thiende,, gheeft.

Eccles. 12. int laetste

Vreest God, houd zijn ghebod, int vulbrijnghen,
 Dits t'reynde en t'flot, van allen dijnghen.

Jupiter ende Puden ofte Worschen.	Pa.	37.
Cracpe ende t Schaep.	Pa.	39.
Wild Bercken ende Esle.	Pa.	41.
Man ende Leeu.	Pa.	43.
Puut ofte Worsch/ende Ratte.	Pa.	45.
Den Hane op den messynck.	Pa.	47.
Vanden ouden Houacre.	Pa.	49.
Kam ende Stier.	Pa.	51.
Leeu/Esle/ende Vos.	Pa.	53.
Arendt ende Cracpe.	Pa.	55.
Vanden droncken Hert.	Pa.	57.
Sheete en den Wulf.	Pa.	59.
Landtsman ende Satyre	Pa.	61.
Yoghleure Schemynckel en Meercatte	Pa.	63.
Vande beverf de Hazen.	Pa.	65.
De hime ghedoot om de Eperen.	Pa.	67.
Eghele ende t Serpent Vipera.	Pa.	69.
Acherboer ende Muus.	Pa.	71.
Het dier Chameleon.	Pa.	73.
t Schemynckel ende Vos.	Pa.	75.
Woluen ende Schapen.	Pa.	77.
Vos ende Catten.	Pa.	79.
Landtsman ende Slanghe.	Pa.	81.
Jonckman ende Zwailewe.	Pa.	83.
Arend ende Vosinne.	Pa.	85.
Esle ende t Peert.	Pa.	87.
Wolfe ende Vos.	Pa.	89.
Elephant ende Drake.	Pa.	91.
Partrisse ende Hanen	Pa.	93.
Wolfe ende Eghele.	Pa.	95.
Pacu en Artere.	Pa.	97.
Dogghe ende t Schaep.	Pa.	99.

DIE PRIVILEGIE.

O Pe verzoek ghedaen inden secreten Raede Conijnex
en Cancelrie van Brabant, van weghen Marcus Ghee
raerts schilder binnen der stede van Brugghe, tenderende
ten eynde dat hem toe-ghelaten ende gheconsenteert werde te
te moghen doen drucken ende vercoopen een zeker Bouck ghe
intituleert Der Dieren Fabelen, met de figueren by hem
ghemaeft. De Conincklike Maesteyt heeft toe-ghelaten
en gheconsenteert den voornoomden Marcus Gheeraerts dat
hyt voorss. Bouck sal moghen doen drucken ende vercoopen
alomme binnen zijne Maesteyts Landen: Verbiidende
en interdicerende alle andere Druckers ofte Bouck-vercoopers
t selfde Bouck in vier laren niet naer te prenten, ofte elders
gheprent te moghen vercoopen, zonder wille ofte consent des
voorzeyts suppliants, op de pene vā confiscatie vande boucke,
ende daer en bouen, te meureren de boete van zes Karolus
guldenen van elcken na-geprime bouck, d'een helft tot zijne
Maesteyts proffijt, ende d'ander helft tot des Suppliants, by
elcken die de contrarie daer af doen sal. Ghegeuen te
Brussel den xxvij. Meye. en den vij. Iunij. M. D. Lxvij.

Onderteeckent by den Secretarissen.

Praets. en I. D. Facuwerz

Ghedruet te Brugghe inde Peerde strate by
Pieter de Clerck, ghezworē drucker der
Co. Ma. den xxvj. Augustj. 1567.

Om, en ten costen vanden voorn Marcus Gheeraerts

EDEWAERD DE DENE BRVGGHELINGH

Tor den goedionsteghen Lesere.



M dat de Figuren,, vul artistich labueren
End' aerdische cueren
Niet zonden gheheel ijdel van redenē blijken

Maer t' verstande vermeerren

Door de lettere prentelick;

Wt liefden ter consten,, zoot de zinnen begonsten

Heb desen Bouck by ionsten

Ghestoffeert, met e bedieden in Rhetorijcken

Wat de figuren leeren

Om leuen gentelick;

Eick belieft dies, daer somtijts blaeykens in keeren

Met een goet ooghemerck

Biddende den Lesere reuerentelick

t' Werck,

Van een af-gaende leeck end' onghelceert Clerck

Ghedaen:

(Alle gods vruchtighe leecke menschen ter eeren.)

Danckbarich mach ontsaen,

Voor een oorlof testamentelick

Gods wijsrachstichste gheest

Blijfs alder meest

In elcx gheest presentelick

Om hem wesen

Hooghst gherezen,, Drie vuldich gbepresen:

Obedientelick.

E c

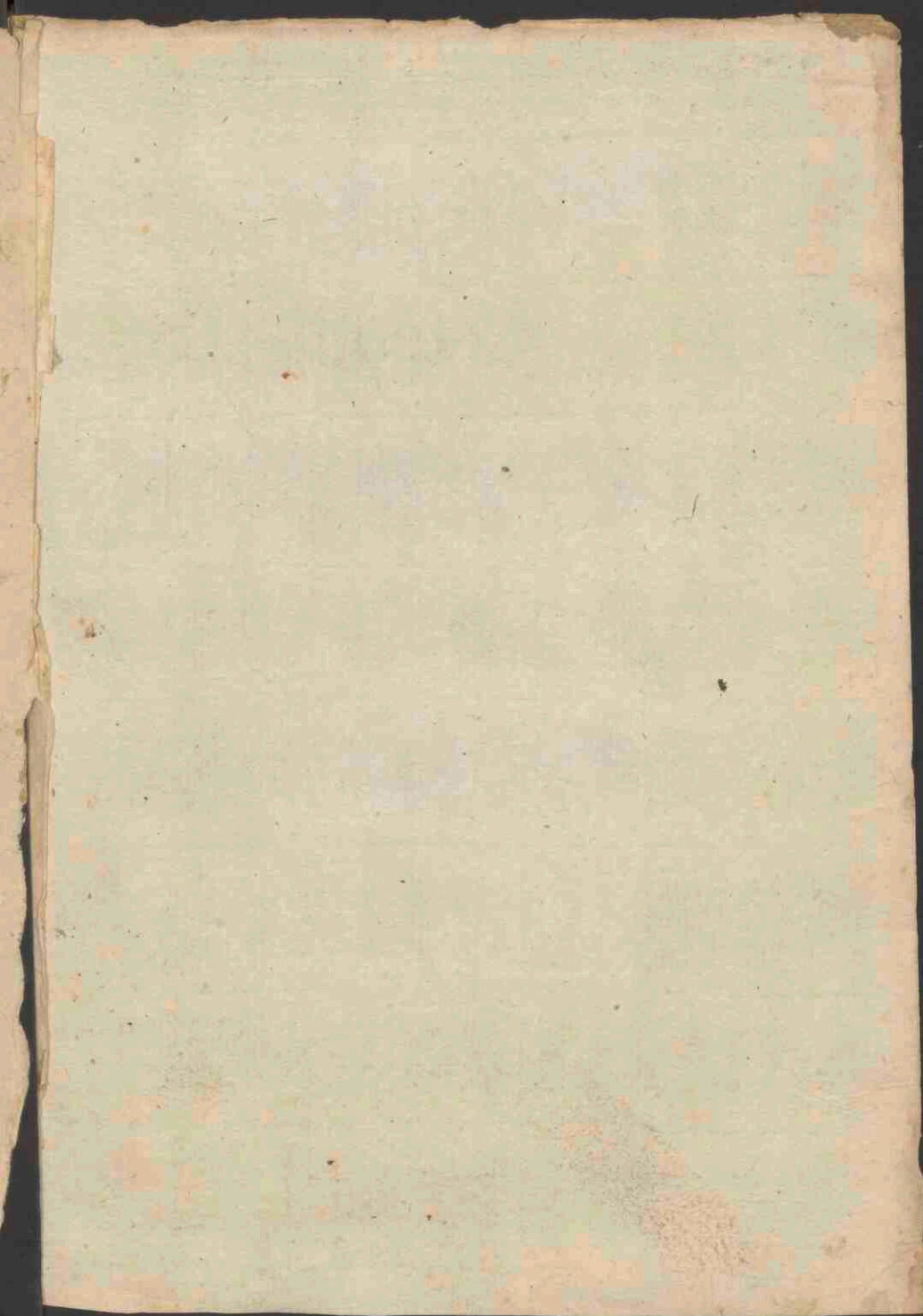
EDELICK beWAERD DE reDENE.

d'Autheur totten Conftenaers
Rhetoricienen.

Zijt behenen my in zommicht dieh t'excusezen
Welck ick wel weet dat crepelt end' belde
Want om diuerſche ſaelen complaceren,
Heb ick naer haer manieren van ſpracken gheſtelt:
Mids dat oock in een eyghen bewelde
d'Een tale met d'ander niet ouer eens blycke:
Maer elck Landt (naer zyn tonghe) ghebruuct Rhetorijcke.

Hier beghint die Tafel van al de Fabels, ghetee-
kent elck op zyn pagelle oft zijde.

Basilifeus ende het Weſel.	Pagelle. 7.
Den Leeu ende t'Peert.	Pa. 7.
Den Paen ende Nachtegale.	Pa. 9.
Den Eſel ende Haze.	Pa. 11.
Goer ende Oſſe.	Pa. 13.
t'Serpent en Jupiter.	Pa. 25.
Vanden ouden hondt.	Pa. 17.
De Hume ende haer Aleckkens	Pa. 19.
Den Leeu ende Vos.	Pa. 21.
d'hondt een ſtick vleesch draghende.	Pa. 23.
Duuen ende Hauick	Pa. 25.
Mieren ende Erckel.	Pa. 27.
Den Wulf ende t'mans hooft.	Pa. 29.
Voghelact en Diſſelvyncke.	Pa. 31.
Puut ende Oſſe.	Pa. 33.
Smiet met zyn Hondcken.	Pa. 35.



KUNSTHISTORISCH INSTITUUT
DER RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
AFDELING IKONOLOGIE

